

Uvodnik

Alenka Hvalica

Počitnice!

Mesec junij se je prevesil v drugo polovico. Verouk smo končali, tudi šole bodo počasi zaprle svoja vrata. Začele se bodo tako opevane počitnice. Ko sprašujem otroke, kaj jim pomenijo počitnice, mi običajno postrežejo z naslednjimi odgovori: "Da lahko delam, kar se mi zljubi". Nekateri so natančnejši: "Da se bom lahko cel dan igral igrice na računalnik". "Da bom lahko gledala risanke". Na spored pride tudi standardni odgovor: "Bomo šli na morje". Čeprav ta že nekaj let ni več na prvem mestu. Ne vem pa, kdaj sem nazadnje slišala katerega od otrok odgovoriti: "Cel dan bom brala knjige" ali "Cele dneve se bom zunanaj igral s prijatelji". Toda za vse otroke počitnice pomenijo predvsem zlato svobodo v mnogih različicah. Staršem pa vedno manj. Če so jim sploh kdaj. Bolj kot ne dva meseca počitnic pomenita obremenitev, saj je marsikatera družina odvisna od celodnevne šolskega varstva, ki zdaj zapre vrata. In nimajo vsi take sreče, da se lahko obrnejo na stare starše ali sorodnike. Predvsem v mestih obstajajo različni programi, nekateri proti visokemu plačilu (previsokemu za marsikatero družino), ki ponujajo organizirano preživljanje počitniških dnevov. Ampak še vedno je to organizirano, vodeno, prilagojeno skupini, četudi so dejavnosti "brezskrbne" in sproščene. In otroci so spet odtrgani od svojih družin. Da se razumemo: vrsto let sem kot prostovoljka in zaposlena sodelovala pri raznih organiziranih počitniških dejavnostih, v katerih smo otroke vozili na tabore in podobno. Take organizirane dejavnosti otroka obogatijo in so vsestransko koristne. Otroci dobijo odlične izkušnje na področju samostojnosti, odgovornosti, skrbi zase in za druge. Otrokom, ki živijo v hudih družinskih razmerah, je omogočeno, da pridobijo veliko sproščujočih in pozitivnih izkušenj v skupini vrstnikov. Nevarnost poplave raznovrstnih ponudb je, da ob koncu šolskega leta starši preprosto poskrbimo, da otroku zapolnimo čas dvomesečnih počitnic s toliko dejavnostmi, zato da gremo brez skrbi v službo. "Še vedno je boljše to, kot da cele dneve sedi za računalnikom", mi bo kdo oponesel. "In število dni dopusta je omejeno". Vse je res. Tudi danes starševstvo prinaša nore izzive, ko se trudiš vse uravnovesiti. Toda saj ni bilo nikoli drugače. Le da je bilo na razpolago manj organiziranih dejavnosti. Tudi moji starši so morali med počitnicami delati. Jaz sem preživela nekaj dni pri eni, pa pri drugi teti, malo pri noni. Veliko dni sva bili s sestro sami doma in, ja, tudi dolgočasili sva se kdaj. Kar je danes skoraj prepovedano. Otrok se namreč ne sme dolgočasiti. Otoka moramo neprestano animirati in spodbujati... Tako ne bo delal neumnosti in škode. A mu s tem odvezamo tudi možnost, da bi bil ustvarjalen. Če mi je kdo od mojih otrok kdaj rekel: "Mama, mi je dolgčas", sem kar stekla in hitro poskrbela za njegovo zaposlitev. Kot bi kdo pritisknil na gumb "kriva, ker je tvojemu otroku dolgčas". Zda sem se navadila, da (skoraj brez občutka slabe vesti) rečem: "Prav. In kaj boš naredil/a glede tega? Gotovo lahko kaj počneš". Velikokrat je potrebno tudi kaj predlagati, jih usmeriti, a velikokrat najdejo svojo rešitev in so potem prav zadovoljni, ker so to naredili sami. S starostjo mora rasti tudi samostojnost in odgovornost za lastno počutje. Kot moramo starši prevzeti odgovornost za to, kdaj in kako bomo organizirali družinski čas, da bomo skupaj kot družina. Ker to je prav tako pomembno kot vsi organizirani programi, kjer se otroci gotovo veliko naučijo in zabavajo. Po svoje je paradoksalno, da moraš organizirati čas, da si preprosto skupaj kot družina. Če tega ni potrebno, toliko bolje.

/ stran 12

Večstopenjsko šolo pri Sv. Ivanu v Trstu so poimenovali po slovenskem pisatelju

Foto IG

OBČINA TRST Župan Cosolini je predstavil svojo ekipo Slovenskega odbornika ni!

Tržaški župan Roberto Cosolini je novo odborniško ekipo predstavil v občinski palači v petek, 10. junija. Pogajanja po presenetljivi volilni zmagi so mrzlično potekala vse do zadnjega, na končno sestavo občinskega odbora je najbrž vplivalo tudi oblikovanje nove pokrajinske uprave potrjene predsednice Marie Tereze Bassa Poropat. Marsikatera njena izbira je namreč sprožila dokaj nelagodja: baje ni ostal razočaran le dosedajni podpredsednik pokrajinske uprave Walter Godina (njegovo mesto je bilo zaupano Igorju Dolencu), temveč tudi sam župan Cosolini, ki je bil presenečen nad 'samo-

voljnimi' izbirami Poropatove. "Že sestanki stanovalcev pri administratorju so mučni, kaj šele pogajanja za sestavo občinskega odbora...", se je ob koncu predstavitvene tiskovne konference z novinarji pošalil pokrajinski tajnik DS Francesco Russo. Imel je namreč prav glede na dejstvo, da je Cosolini še do zadnjega uril svojo ekipo v pogajanjih s političnimi komponentami svoje koalicije, od katerih je bila najbolj razočarana Zveza levice. Njen predstavnik v občinskem svetu Iztok Furlanič je nekaj ur po predstavitvi občinskega odbora sklical s kolegi svoje politične opcije drugo tiskovno srečanje, na katerem je izrazil nezadovoljstvo glede odborniških razpletov bodisi na pokrajinski bodisi na občinski ravni. Zagotovil je sicer, da Zveza levice ne bo romala v opozicijske vrste: "Vežani smo na skupni volilni program in budno bomo nadzorovali, da se bo ta dosledno izvajal", nam je povedal Furlanič. Čeprav je Zveza levice ostala brez odborništev, ji bo po vsej verjetnosti večina občinskega sveta zaupala predsedniško mesto skupščine. To varianto je sicer ZL odklonila na pokrajinski ravni, kjer - baje - bo namesto Elene Legiše postal predsednik sveta veljak Slovenske skupnosti Maurizio Vidali; najbrž bo delovanje občinskega sveta prihodnjih pet let usmerjal ravnostno Iztok Furlanič. Slovence bode v oči dejstvo, da je kljub zgodovinski zmagi predstavnika levice slovenska narodna skupnost prisiljena slediti upravljanju občine s sicer privilegirane večinskega zornega kota, vsekakor ne z 'odborniškega'.

/ stran 10
IG

Zmerni, ogorčeni, angažirani Žejni čez vodo? Ne, hvala

Obstajajo besede, ki imajo plemenit pomen; če pa jih ponavljamo do onemoglosti ali uporabljamo z določenim namenom, lahko postanejo prazni slogani, izgubijo moč in se prelevijo v svoje nasprotje. V zadnjih mesecih smo to lahko zaznali na italijanski politični sceni okrog besede "zmernost". Pri nedavnih upravnih volitvah smo lahko opazili, kako so na eni in drugi strani lovili glasove "zmernih" volivcev, nasprotnike pa so označevali s "skrajneži". Tisti, ki so se opredeljevali za "zmerne", so prevzeli tone in argumente, ki z zmernostjo niso imeli opraviti prav nič, saj so večkrat prekoračili mero dostojnosti, blatili tekmece in ponarejali resničnost. In vendar zdrava kmečka pamet narekuje, da zmernost predpostavlja spoštovanje in sposobnost poslušati drugega, ravnovesje, iskanje pravične mere, sposobnost posredovanja pri iskanju čim večjega skupnega dobrega. Značilnosti pristne zmernosti sta umirjenost in treznost. Če gremo globlje, je zmeren človek moder, tisti, ki zna razbirati znamenja časa in razlikovati, kdaj je čas, da molči, in kdaj, da spregovori. Zmeren človek ne more biti tisti, ki je pripravljen vselej molčati "za mir v hiši", tisti, ki želi za vsako ceno ohranjati obstoječe stanje. Ni niti tisti, ki pristaja na nepravilnem sistem, ki (raz) prodaja svoja načela s popustom, ki žrtvuje ideale in skupno dobro na oltarju zasebnih interesov. Zmernost ne more biti sinonim za bojazljivost ali imobilizem, oportunistem ali vdanost! Stéphane Hessel, rojen v Berlinu, ko je leta 1917 počila oktobrska revolucija, je z lani izdanim best sellerjem, knjižico *Zgrajajte se! (Indignez-vous!)*, želel spodbuditi mlade, naj ne bodo ravnodušni. Na neki način je pripomogel k temu, da se vse bolj prebujata vest Evropejcev. Prepričan evropeist, eden izmed tvorcev Splošne deklaracije o človekovih pravicah in zavzet zagovornik OZN, je želel opozoriti na krizo na Zahodu, iz katere se moramo izviti s skrbjo za etiko, pravičnost, mir in trajnostno ravnovesje.

/ dalje str. 2
Danijel Devetak

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES - KONFERENCA ZA ITALIJO v sodelovanju s KROŽKOM ANTON GREGORČIČ, KULTURNIM CENTROM LOJZE BRATUŽ IN DRUŠTVOM VOJNIH VETERANOV "KRAS 1"

vabi na prireditev

20. OBLETNICA SAMOSTOJNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

slavnostni govornik
Janez Janša

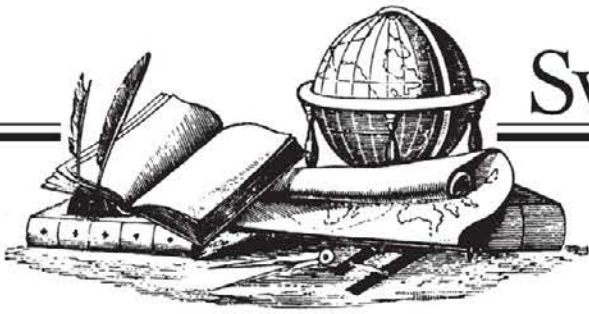
Minister za obrambo RS v času osamosvajanja
Poslanec v Državnem zboru Republike Slovenije
Predsednik Slovenske demokratske stranke

naslovpajo:

DVS Bodeča neža - zborovodja Mateja Černic
Šolski orkester SCGV Emil Komel - dirigent Luigi Pistore
povezuje: Martina Valentinčič

petek, 17. junija 2011, ob 19. uri
Kulturni center Lojze Bratuž
Drevored 20. septembra 85 - Gorica

Po proslavi Vas v ljudo vabimo na družabnost Pod lipo v Števerjanu, Klanec 14, kjer nas bo razveseljevalo Društvo pritrkovalcev Lokavec

S 1. strani

Žejni čez vodo? Ne, hvala

S pričo vedno bolj destabilizirane, razkosane in razrvane družbe se moramo - zgroženi - dvigniti! Hessel, ki je dvakrat ušel koncentracijskemu taborišču in postal viden francoski diplomat, s svojim življenjskim delom uteleša svetovno državljansko zavest, saj se ves čas bori za neodtujljive človekove pravice, za dostojanstvo brezdomcev in zapostavljenih. 94-letni optimist je naredil korak dlje: pred nekaj tedni je namreč izšla knjižica z naslovom *Angažirajte se!* (*Engagez-vous!*). Ni dovolj, da smo ogorčeni nad krivicami, pravi. Vsak rod je sposoben najti svoje mesto in roditi ljudi, ki so resnično taki, ko so konkretno angažirani in se čutijo odgovorne za to, kar se dogaja okrog njih. Samo če postanemo razmišljujoči ljudje, ki pogumno širijo zgražanje nad stvarnostjo, iščejo alternativne rešitve v znamenju solidarnosti, dejavno sodelujejo pri volitvah ter tako odločajo o usodi državnih vlad, lahko upamo, da se bo svet razvijal na človeka vreden in pameten način.

Tudi zato smo z zadovoljstvom videli, da se je referendum o jedrskih centralah, privatizaciji vode in zakonskem ščitju vladnega predsednika v Italiji iztekel tako, kot se je. In to kljub temu da je vlada do zadnjega trenutka skušala metati polena pod noge - celo s pozivi na državni televiziji, naj ljudje v nedeljo gredo k morju! Kljub temu da je glavno vlogo volilne kampanje kapilarno in z veliko mero domišljije nosil le internet! Gre za izid, ki predstavlja pomembno novost ter obenem nezaupnico in politično zaušnico vladi. Gre za zmago, ki spreminja odnos med politikom in državljanom. Zmerni ljudje so dokazali, da so še živi in da želijo preobraziti stvarnost; naveličani so, da jih vedno žejne peljejo čez vodo. Karkoli že se bo zgodilo v naslednjih tednih oz. mesecih - smo pač v Italiji! -, smemo upati, da so sheme preteklosti mimo. Kaj pa potem? To je druga zgodba, neznanka z zelo najasnimi obrisi. Gotovo je le to, da kakršna koli rešitev ne more biti slabša od obstoječega stanja.

Referendumi 12. in 13. junija

Premier Berlusconi doživel hud poraz

Na referendumih o privatizaciji vode, jedrski energetski politiki in sodnem ščitju za predsednika vlade, ki so potekali 12. in 13. junija, je Berlusconi doživel pekoč poraz. Po šestnajstih letih se je namreč na Apeninskem polotoku prvič zgodilo, da je bil pri ljudskem glasanju dosežen kvorum (50% + 1 volilni upravičenec), volilo je namreč nekaj manj kot 55% volilnih upravičencev. Glede

dveh vprašanj o vodi se je za "da" opredelilo 95,3 in 95,8% volilcev, glede postavitve jedrskih elektrarn 94,1%, glede imunizacije premiera pred sodnimi procesi v času opravljanja funkcije pa 94,6%. Izidi glasovanja so presegli pričakovanja samih pobudnikov referendumov, sam Berlusconi pa je priznal, da je rezultat nedvoumen, česar ni mogoče prezreti. Nekateri vidni predstavniki opozicijskih

strank (z izjemo Di Pietra) so takoj zahtevali premierov odstop, saj so ljudje zavrnilo štiri ključne točke volilnega programa desnosredinske večine. Izid referendumov je še dokaz več o ločitvi med vlado in državljanom, je dodal tajnik Demokratske stranke Bersani. Nezanemarljivo nelagodje so izrazili tudi ligajši, ki so očitno naveličani prejemati zaušnice zaradi vedno šibkejšega koalicijskega partnerja. Napovedujejo, da bodo v nedeljo na shodu v Pontidi postavili svoje programske smerice za nadaljevanje mandata. Da gre za jasno sporočilo vladi, sploh pa vsem protagonistom italijanske politične scene, ugotavlja tudi dnevnik Italijanske škofovske konference Avvenire.

Zdravstveno stanje sedanje italijanske vlade je podobno pacientu, ki ga je življenjska usoda po prešernem razkazovanju moči močno prizadela v njegovih temeljnih funkcijah, da ne more več polno delovati in se ustrezno odzivati na pereča vprašanja, ki čakajo rešitve, kar utegne biti usodno za nadaljnje bolnikovo stanje.

Do prvega javnega razkritja notranje krize v enaki vladni stranki Ljudstva svobode je prišlo, kot znano, po hrupnem razhodu med njenima vodilnima predstavnikoma Berlusconi in Fini. Fini je spomlad lanskega leta, katerega vzroke je podpredsednik stranke in predsednik poslanske zbornice Fini dovolj jasno prikazal na javnem zborovanju stranke pred televizijskimi kamerami in predstavnik tiska. Jasno

je namreč povedal, da so bili vsi njegovi dotakratni poskusi po demokratizaciji strankinih struktur zaman, in se zato odločil, da se politično osamosvoji. Po večmesečnih medsebojnih polemikah in političnem distanciranju več desetih poslancev in senatorjev od vladne večine je decembra lani prišlo do odločilnega glasovanja v parlamentu o zaupnici vladi, ki je razkrilo njeno politično ošibitev, predvsem v poslanski zbornici, kjer se je obdržala s pičlimi 14 glasovi večine. To je kritično ošibilo Berlusconijevo vlado tako v številni podpori poslancev kot v delovanju vlade kot takšne. Njen predsednik je nato vse napore osredotočil v politično "pridobivanje" novih tako imenovanih "odgovornih" podpornikov vlade z obljubljanjem tem političnim mest v vladnih strukturah in opuščanjem pobud za uresničevanje obljubljenih

reform na raznih področjih. Prednost so namreč imeli vladni odloki, poslani v potrditev parlamentu, ki naj bi zaščitili predsednika vlade pred njegovimi sodnimi postopki vseh vrst. V zadnjih mesecih pa se je politično razpravljanje sukalo okrog zahteve po temeljiti "reformi" sodnega sistema v Italiji, ki naj bi omejila pristojnosti javnih tožilcev in rednih sodnikov. Vlada hoče omejiti tudi pravico sodnih preiskovalcev do telefonskega pri-

sluškanja in razkrivanje kaznivih dejanj in kriminalnih združb. Medtem so prišle delne upravne volitve za obnovitev številnih pokrajinskih in občinskih svetov. Premier Berlusconi jim je hotel vsiliti politični pečat v korist vlade. Takšen politični nabor so imele predvsem občinske volitve v Milanu in Neaplju. Kot vemo, pa sta vlada in njen predsednik prav v teh dveh simbolnih velenjih doživela pekoč poraz. Podobno se je zgodilo v Bologni in Turinu in v številnih drugih občinih in pokrajinah v državi. Skratka, vlada je morala priznati politični poraz, ki ga sedaj skuša zamegliti z raznimi pobudami za "znižanje" davkov in udržitve zavestništva s Severno ligo. Premier Berlusconi je sprva skušal poraz vzeti "bolj športno", čeprav se je zavedal, da gre za alarmni zvoček, ki je še podžgal razne notranje napetosti v Ljudstvu svo-

bode. Pohitel je z naznanilom, da namerava v stranki ustanoviti mesto političnega tajnika, in na to mesto predlagal pravosodnega ministra Alfana. Ožji svet stranke naj bi 1. julija potrdil njegovo imenovanje za tajnika. Bolj kritični predstavniki Ljudstva svobode ocenjujejo to Berlusconijevo potezo kot lepoten poseg, ki ne spreminja verticističnega vodenja stranke.

Po drugi strani pa je Berlusconi vsaj nazven potrdil enotnost političnih pogledov na nadaljevanje sodelovanja z voditeljem Severne lige Bossijem. Tudi sama Severna liga ni na zadnjih upravnih volitvah dosegla pričakovanih rezultatov. Zato sedaj demagoško zahteva preemestitev nekaterih uradov raznih ministrstev v severne Dežele. Zadnje Berlusconijevo propagandno geslo pa je, da je treba "znižati" davčni pritisk, ne da bi povedal, katere proračunske izdatke bo moral omejiti. Gospodarski minister Tremonti za zdaj zavrača možnost znižanja davkov, ampak misli, da bo morala vlada v kratkem skrbeti za nekatere milijard evrov v skladu z evropskimi smernicami, da se ohranijo predpisano

ravnovesje med javnim dolgom in bruto državno proizvodnjo dobrin in storitev. Zato je treba omenjene Berlusconijeve pobude oceniti kot sredstvo za pomirjenje nezadovoljnih volilcev nad neizvajanjem večkrat obljubljenih reform na raznih področjih.

Zaradi opisanih razmer je delovanje vlade močno ohromljeno in nekoordinirano. Ogleдалo negotovih razmer je dogodek, ko je opozicija v senatu dvakrat v istem dnevu preglasovala vladno večino med obravnavo vladnega zakonskega osnutka za preprečevanje korupcije. Zaradi tega je vlada takoj ustavila nadaljnjo obravnavo omenjenega zakonskega osnutka. Po mnenju opozicije vlada nima zagotovljene večinske podpore v parlamentu in bi zato morala čim prej odstopiti.

Alojz Tul

Seja Izvršnega odbora SSO v Čedadu

Uspešno izvajanje evroprojekta Jezik v Benečiji

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je v četrtek, 9. junija, zasedal v Čedadu. Na dnevnem redu je bila vrsta pomembnih tematik, ki zadevajo slovensko narodno skupnost v deželi Furlaniji Juljski krajini. V prvi vrsti pa je bila to priložnost, da je vodstvo SSO izrazilo zadovoljstvo s potekom volitev na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji. Prišlo je namreč do pomembnih novosti kakor tudi do uveljavitve slovenskih kandidatov v vodilnih organih javnih ustanov. To je dobra osnova, na kateri bo mogoče usmeriti prihodnji vsestranski družbeni razvoj v perspektivnejše cilje. Med te pa mora biti obvezno vključeno nadaljnje izvajanje zaščitnih zakonskih določil, ki zadevajo pravice slovenske narodne skupnosti.

Drago Štoka, predsednik SSO, je na začetku svojega poročila podčrtal pomen 20. obletnice slovenske samostojnosti in državnosti. Slovensko osamosvojitve je označil kot stoletno hrepenenje slovenskega naroda, ki je 26. junija 1991 s polnimi pljuči zadihal na svoji zemlji. Ta obletnica pa ne bi bila dojeta v polnem smislu, če ne bi upoštevali tudi dejstva, da se je pred osamosvojitvijo slovenski narod odločil za polno spoštovanje osnovnih človekovih svobod, za demokratična načela državne

ureditve in politično pluralnost. Ravno v tej pomladi slovenskega naroda je nastala mlada država, ki je danes v svetu priznana in polnopravno včlanjena v vse glavne mednarodne organizacije.

Z osamosvojitvijo in samostojno Republiko Slovenijo je novo obdobje nastopilo tudi za Slovence, ki živimo v deželi Furlaniji Julij-

Drago Štoka (foto JMP)

skrajini. Končalo se je dolgoletno obdobje krivičnih razlik, ki so vsa povojna leta zapostavljala dober del Slovencev. Ti so si morali le z lastnimi močmi pomagati, da so slovensko narodno zavest in jezik ohranjali na podlagi slovenstva, demokracije in krščanstva oziroma tistih vrednot, ki spadajo med temeljna

načela Sveta slovenskih organizacij. Osamosvojitve in lastna država sta tako moralna zmaga, po kateri smo lahko vsi Slovenci enaki in enako deležni vseh posledičnih pozitivnih učinkov. Ob bližajoči se 20. obletnici slovenske samostojnosti in državnosti pa je vodstvo SSO izrazilo zaskrbljenost nad sedanjim stanjem Republike Slovenije. Pri tem SSO upa, da bo čim prej prišlo do tistih družbenih osnov, na katerih se bo lahko Slovenija zopet uvrstila med uspešnejše države evropske in svetovne mednarodne skupnosti.

Izvršni odbor je tudi prisluhnil poročilu o prvem sestanku mešane komisije SSO-SKGZ. Paritetna šestčlanska komisija je nastavila način dela, ki bo potekal na rednih srečanjih. Komisija bo sprejela sklepe glede skupnega dokumenta obeh krovnih organizacij posredovala vodstvu SSO in SKGZ, ki bosta edini pristojni, da jih osvojita.

Vodstvo SSO je tudi obravnavalo potek gradnje slovenske večnamenskega centra v Špetru. Ta poteka v sklopu evropskega projekta Jezik. Poročilo o tej točki sta podala pokrajinski predsednik SSO Giorgio Banchig in projektni vodja Ivo Corva. Banchig je podčrtal, da se dela že izvajajo, ter pohvalil zelo dobro vodenje posameznih izvedbenih delov projekta.

Povejmo na glas

Predvsem potrebujemo umirjeno politiko

V času, v katerem živimo, potrebujemo predvsem umirjeno politiko. Tu imamo v prvi vrsti v mislih Italijo, kjer se volitve, balotaže in referendum, ki jih rodijo zmote vlade, vrstijo z neverjetno naglico, potem ko so tudi siceršnje razmere na političnem prizorišču več kot razgibane. Razmeroma razburkana je ne nazadnje Slovenija in verjetno še marsikdo. Tokovi sedanjega časa so vsekakor siloviti in po razsežnosti globalni, se pravi svetovni, in ni druge izbire kot v tem toku plavati, ali pa si odrinjen na breg proč od vsakršnega razvoja. Že pred mnogimi leti je nekdanji ameriški zunanji minister Henry Kissinger napovedal sedanje obdobje z besedami, da se bo tisti, ki se v viharju sprememb ne bo prerinil v skupen čoln, preprosto utopil. Sunki tega svetovnega morskovega viharja so torej izjemno močni, zaradi česar na vse nas in vseposvodslega nemir, ki se zdi najboljše in najbolj uместen odgovor. Nemirni smo v zasebnem življenju in nemirna je politika, ki ureja naše skupne stvari. Še več, neučinkovita in nepričljiva se zdi umirjena politika, ki gradi na premisleku in ne sledi vsakemu trenutnemu sunku velikega toka. In zato se je do nedavnega zdela politika sedanje vladajoče koalicije v Italiji edino pravilna in je vlivala zaupanje, medtem ko je bila videti v očeh mnogih politika večinske leve sredine premrtva, prepočasna in za sedanje viharne čase absurdna. Resnica pa je popolnoma nasprotna: ravno v času hitrega spreminjanja in preo-

brazanja sveta je dobro in celo nujno, čeprav ne lahko dosegljivo, da odgovarjamo na izzive s tisto obvladano pozornostjo, ki je sredi visokih valov umirjena, da bi preišli naša prave rešitve. To ne pomeni umikati se, kar bi bilo pogubno, to pomeni problemom in nevarnostim gledati naravnost v oči, mirno in do skrajnosti zbrano. Očitno so ljudje začutili, da sunkovita in pogostoma napadalna politika ne more ustrezno odgovoriti na teža vprašanja: tu je kriza, ki se še vedno plazi za našimi hrbti, tu je velika brezposelnost, tu je zniževanje življenjske ravni, tu je stiska mladih, tu je soočenje z različnimi kulturami in verami priseljencev, ki ga moramo zadovoljivo razrešiti, sicer bo slabo za vse nas, tu je ne nazadnje in posledično vse močnejši občutek negotove prihodnosti, ki je še posebno razjedajoč. Tu je problem ogroženega okolja, našega doma, srhljivih količin odpadkov, tu je vprašanje prepotrebne energije, kjer se je treba razsodno odločiti, tudi glede tiste jedrske, tu je slednjič razrahljano zdravje demokracije, ki jo je potrebno nenehno plemeniti, sicer se prične spreminjati v svoje nasprotje. V tem smislu so napadi na sodstvo in jemanje ugleda parlamentu kakor tudi zaničevanje lastne državne skupnosti tiste značilnosti že tako rekoč rušilne politike, ki splošni nemir le stopnjujejo in bi jih morala družba že kdaj zamejiti ter postaviti pod resen vprašaj. Ogromno je že zamujenega, prepozno pa zagotovo še ni.

Janez Povše

POGOVOR Boris Pahor

Ljudje mi ploskajo, ker ne zastopam političnih strank, ampak slovensko identiteto!

Profesor Boris Pahor je vselej zanimiv in pester sogovornik. Uporništvu mu je bilo vodilo v vsakem odbodju življenja, ne glede na ceno, ki jo je moral za to plačati. Trije odmevni NE, ki jih je izrekel fašizmu, nacizmu in komunizmu, so njegovo zavest močno utrдили v življenjskem slogu, ki je v ospredje postavljala ponos narodne zavesti. Tega se je prof. Pahor vedno držal, tudi v trenutkih, ko mu je bilo slovenstvo prepovedano, ali takrat, ko ni bilo najbolj zaželjeno. In to trmasto vztrajanje ga je pripeljalo do uspeha, ki ga danes žanje celo na italijanskem trgu. In po številnih uspehih in priznanjih ohranja profesor Pahor še danes proniklij pogled na aktualnost in izredno komunikacijsko reaktivnost na vsakodnevno dogajanje. Seveda, brez dlak na jeziku.

Predsednik italijanske republike Giorgio Napolitano je ob januarskem državnem obisku našega predsednika Danila Türka dejal, da je slovenska manjšina najpomembnejša manjšina v Italiji. Kaj se je v zadnjih treh letih spremenilo, da sta se slovensko barbarstvo in aneksionizem spremenila in postala "najpomembnejša manjšina"?

To so parole. In Napolitano izjava o Slovencih kot najpomembnejši manjšini ne drži. Nemci na Južnem Tirolskem so namreč številčno večja manjšina, ki ima tudi bistveno boljše zaščite pa so se Italijanom uprli z bombami in nato kasneje po diplomatski poti s pomočjo Avstrije in Nemčije. In s svojimi zahtevami so šli do OZN. Dosegli so, da mora vsakdo, ki želi delati na njihovem območju, poznati nemški jezik. Nemci so si izbrili res zavidljivo raven zaščite. Napolitanove besede tako ne morejo držati. Je pa res, da je slovenska manjšina med pomembnejšimi narodnostnimi skupnostmi v Italiji. Tudi nam je uspelo priboriti si svoj zaščitni zakon, čeprav je vse prej kot optimalen.

Napolitanove besede so bile po vašem mnenju priložnostne besede ob obisku slovenskega predsednika?

To izjavo pojmem kot nadaljevanje neke druge njegove izjave. Ko je namreč pred časom predsednik Türk omenil vprašanje soočanja s fašizmom v Italiji, je Napolitano njegove besede sprejel v vednost in dejal, da Italija ne pozablja, kaj je fašizem naredil Slovincem. Jaz ob tem lahko pripomnim, da take besede ne pomagajo prav veliko, ko pa se Italijani vsako leto s pomembnimi in odmevnimi spominskimi slovesnostmi spominjajo samo žrtve vojne. Njegove besede o Slovencih kot najpomembnejši manjšini bi zato postavil strogo v kontekst obiska slovenskega predsednika v Rimu. Napolitano namreč ni preklical tiste izjave o zločinških Slovancih iz leta 2007. Takratni zunanji minister D'Almeida po Mesičevem izbruhu pomiril hrvaškega predsednika, češ da Napolitano ni mislil na Hrvate. Kaj to pomeni? Da je mislil na Slovence.

Kakšno vlogo je imel v luči sprave med tremi narodi koncert prijateljstva lani v Trstu natančno ob 90. obletnici požiga Narodnega doma in

ob prisotnosti treh predsednikov republike?

Ob tej priložnosti so me za izjavo prosili iz dnevnika *Corriere della sera* in iz tiskovne agencije *Ansa*. Obema medijema sem povedal isto: gre nedvomno za zelo lepo in primerno potezo. Narodni dom pa je bil šele začetek fašističnega gorja. Italijanska publika ne pozna tega, kar se je dogajalo v obdobju dveh desetletij po požigu Narodnega doma. Ko sem nazadnje prejel posebno priznanje francoskega ministrstva za kulturo, je dopisnica dnevnika *Corriere* prišla na francosko ambasado v Ljubljano in iz slovenske prestolnice poročala o tem dogodku. Glavni naslov tistega članka ni bil vezan na moje priznanje, glasil se je tako: "Moramo se spominjati grozot fašizma". Italijanski tisk me podpira: v očeh italijanskih medijev veljam za antifašista, ki čaka, kdaj bo italijanska država tragedijo fašizma pokazala svoji publiki. Vsako leto govorijo o žrtvah vojne, mnogi romajo k bazoviški fojbi. Italijanska publika pa ne pozna zgodovine, kaj je fašizem pred tem počel in kaj je počel v času okupacije t. i. "Ljubljanske province". Koncert prijateljstva je zelo lepa gesta. To pa se dogaja preko naših mrtvih. Preko teh mrtvih hodi tudi slovenska oblast od samega začetka slovenske države.

Le nekaj mesecev po skupnem koncertu na glavnem tržaškem trgu je postal Trst kraj še enega spravnega dejanja: decembra lani so v gledališču Giuseppe Verdi, v samem središču Trsta, v slovensčini uprizorili vašo Nekropolo.

To je bil nedvomno pomemben premik. Kot takega ga je označil tudi tržaški italijanski pisatelj Claudio Magris. Župan Roberto Dipiazza je s tem dejanjem nekako vzpostavil premirje med sabo in mano, potem ko sem bil jaz prisiljen odreči se častnemu meščanstvu občine Trst. Dipiazza je namreč ob tisti priložnosti v obrazložitvi za podelitev častnega meščanstva ni vključil grozote fašizma. Mussolini pa je bil sestavni del mojega otroštva, najstništva in mladosti. Fašizem je v mojem življenju bistvena komponenta, mimo katere ne morem.

Glavno zaslugo za postavitev Nekropole v Verdiju ima režiser Boris Kobal, on je bil moj dijak na srednji šoli. Nekega dne je prišel k meni in mi dejal, da bo dramaturg Nekropole. Kobal je nato preko ljubljanskega župana Zorana Jankovića dosegel, da je tržaški župan Dipiazza gledališče Verdi odprl slovenski besedi.

Prijateljski odnos med Dipiazom in Jankovičem je po svoje res čuden. Dipiazza je septembra lani v Ljubljani javno podprl Jankovića v volilni kampanji. Še pred leti bi bilo kaj takega nepredstavljivo: desničarski tržaški župan je javno obsodil fašizem sredi Ljubljane (govoril je o fašističnih tolpah) in podprl levičarskega ljubljanskega župana, ki sveto prisega na NOB.

Dipiazza je pred kratkim sklenil svoj mandat. Želel je, da bi ga Slovenci ohranili v lepem spominu. In tudi sam sem mu nekoč rekel: "Župan, z vami se da vzpostaviti dialog, pravi problem je vse tisto, kar je okoli vas". On bi bil rad drugačen, njegovi pa so ga držali v pesti.

Prepričan sem, da je odločitev o Nekropoli v Verdiju padla mimo hotenja županovih sodelavcev. In če se še za trenutek ustavim pri uprizoritvi Nekropole, pomemben je bil predvsem uspeh, ki ga je doživel italijanski prevod tega romana. Danes zaradi tega v Italiji nekaj veljava tako jaz kot naša kultura. Ljudje me ustavljajo po cesti, mi čestitajo in mi želijo stisniti roko. Iz tega lahko sklepam, da se je slovenska kultura končno uveljavila tudi v državnem merilu. In to še toliko bolj v Trstu, ker imajo človeka, ki ga lahko vsak dan vidijo in pozdravijo na cesti.

Vaše pričevanje je navsezadnje pričevanje nekega obdobja. Vaši romani, novele in povesti pa zrcalijo tisto obdobje. Grmada v pristanu, Rože za gobavca, Metulj na obešalniku, če se ustavimo pri podobah fašizma, so živi dokumenti tistega tragičnega obdobja.

Podobe fašizma sem dopolnil v svoji knjigi *Trg Oberdan*. Pisatelj Drago Jančar me je prepričal, da sem v knjigo vključil obe povesti, ki ste jih omenili, Rože za gobavca in Metulj na obešalniku. V knjigi je še dokumentacija o 1. in 2. procesu, ki sta se sklenila s smrtnimi obsodbami in streljanjem na bazoviški gmajni in openskem strelišču. V italijanskih krogih sem potem slišal, da je vsakega Italijana, ki prebira *Trg Oberdan* v prevodu, ob branju sram. Protislovenskega fašizma Italijani ne poznajo. Navadni ljudje mi ploskajo, ker v svojih nastopih ne zastopam nobene stranke, ampak vedno samo slovensko identiteto. Jaz sem z velikimi težavami zadržal svoje slovenstvo, ki sem se ga moral zaradi fašizma skoraj na novo priučiti. V času fašizma je bil pri nas TIGR: cela vojska mladih se bila pripravljena žrtvovati. O tej temi je izšla knjiga *Krik mačke Boruta Rutarja*, ki skozi dogodek o načrtovanem atentatu na Mussolinija pojasnjuje celotno zgodovino TIGRa.

Nekropola je dejansko samo nadaljevanje vaše življenjske zgodbe, ki vas je peljala skozi grozote dvajsetega stoletja. Drži?

O Nekropoli in svojem življenju v taborišču sem v zadnjih letih veliko govoril. V Italiji je postala best seller, postala je pravi knjižni fenomen. V Nekropoli je sicer tematika taborišča, ampak tudi tam dosledno prikazujem fašistično početje. In zaradi tega se verjetno dalj časa v Italiji ni nihče zanj zanimal. K zadnjemu preskoku do uspeha ima velike zasluge, ki jih založba omenja, tudi Alessandro Mezzena Lona, eden izmed urednikov dnevnika *Il Piccolo*. Nekropola je pri italijanski publiki pridobila dodatno vrednost tudi zaradi tega, ker je v italijansčini izšla po 40 letih, in zaradi starosti njenega av-

torja, ki se te dni veseli prevoda v ruščino.

Profesor Pahor, o Sloveniji ste večkrat dejali, da rada skriva svoj obraz, svojo narodno

ideološke spore zelo majhen. Te tragične izkušnje v osrednji Sloveniji vse do leta 1941 ni bilo...

Do ločitve pa je prišlo že prej. Na Slovenskem se je ustvarila ločnica med krščanstvom in klerikalizmom. Do razkola je prišlo, ko je Kocbek v reviji *Dom in svet* objavil svoje odklonilno stališče do sodelovanja španske cerkve s fašistom Franciscom Francom. Uradna katoliška javnost se je zgražala, kako je lahko *Dom in svet* kaj takega sploh objavil. Razlike so se zaostrele v medvojnem obdobju. Kljub vsemu se je Kocbek odločil vstopiti v NOB.

Kocbek je bil takrat figura, ki se je najprej oddaljila od uradnih katoliških stališč, a je bil potem po podpisu Dolomitske izjave zapostavljen tudi v OF. Zakaj je on sprejel kompromis Dolomitske izjave, ki je bil začetek njegovega političnega konca?

No, Kocbek se ni nikdar imel za politika. Dolomitska izjava je v tistem trenutku marsikaj začela reševati. Gledano z današnjega zornega kota, lahko na njen račun marsikaj rečemo, a potrebno se je postaviti v kožo takratnega človeka. Takrat so bili partizani v veliki meri verni ljudje. Treba je izrazito ločevati partizansko gibanje od tistega, kar je bila kasneje partija. Z revolucijo so skušali iz partizanov narediti partije. Kocbek je podpisal Dolomitsko izjavo, ker bi se drugače partija lotila krščanskih socialcev. In to on tudi razlaga v intervjuju, ki sva ga objavila v *Revolucija* leta 1975. Ob podpisu sploh ni bilo govora o enopartijskem režimu v OF. Takrat je bilo rečeno, da bo slovenska vojska ostala, Tito pa ni držal besede in jo je odpravil. Ko je slovenska vojska nehala biti Osvobodilna fronta in so jo priključili jugoslovanski armadi, različne politične struje znotraj OF niso imele več nobene besede.

Stvari pa so se tako razvile, da smo Slovenci še po koncu vojne doživeli povojne poboje, Dachauske in Nagodetove procese.

Tudi za to je odgovoren Tito in cela garnitura partije. Ni več odločala OF. Povojni poboji so vrgli negativno luč na OF, tega se zavedam, ampak treba je razumeti, da so šli partizani v NOB zato, da bi se Slovenija rešila okupacije nacifašističnih režimov. OF je bila pobuda proti uničenju Slovenije: ne moremo tega enačiti s komunizmom. Partija je živela na ramenih NOB, ga kvarila in izmalicevala. Obstaja nazoren prikaz tega dejstva, kot sem že neke omenil: OF je kot drevo, ki raste, partija pa je bila bršljan, ki se je vila okoli drevesa in srkala njegove življenjske sokove. Partija se je

potem sama uničila. Bršljan je ovenel sam od sebe, še zmeraj pa so njegovi suhi listi odveč.

Katera je točka, na kateri bi se slovenski narod lahko pobotal?

Izhodiščna točka je spet narodna identiteta. Na tem stoji država. Cerkev pa bi morala priznati svoje napake iz obdobja 2. svetovne vojne. Še enkrat naj ponovim, da je bila večina fantov v partizanskih vrstah verna, saj je partija imela samo tisoč članov. Primerno bi bilo, da bi tudi slovenska Cerkev to uradno potrdila. Njihovo bojevanje je mednarodno priznано. Zaradi revolucije se vrednost partizanstva v ničemer ne zmanjšuje. To, da je propadel komunizem, se ne pomeni, da bi morala propasti tudi partizanstvo in NOB, kot žal trdi (ali je vsaj trdil v reviji *Reporter* 22. julija 2008) prijatelj Alojz Rebula.

Kaj pa sprava priznanja? Je bila skupna sprava slovensost v Kočevskem rogu leta 1990 dovolj? Ali bi bilo potrebno soditi tistim, ki so zavzemali pomembne državne funkcije v obdobju, ko je jugoslovanski režim izvajal nelegalne poboje in deportacije? Ob tem vprašanju slovenska javnost zelo pogosto izpostavlja npr. ime Mitje Ribičiča. Kaj menite vi?

O posameznih imenih bi težko sodil. Res je, da ima Mitja Ribičič veliko grehov iz tistega obdobja, začeni z Dachauskimi procesi. A v ta okvir bi veljalo vključiti še druga imena. Menim pa, da so nekdanji komunisti izrazili pripravljenost za priznanje svojih zločinov. Danes ima protikomunistična stran po mojem mnenju večje težave za javno priznanje, da je bila takrat na zgrešeni poti. Da bi prišlo do pobotanja, bi bilo treba sestaviti skupno zgodovino s priznanjem grehov na obeh straneh. Revolucija je bila krvava in je povzročila veliko žrtve, a tudi zaradi domobrancev je veliko Slovincem končalo svojo pot v taboriščih. Mene so domobranci izdali, ker so vedeli, da sem na Kocbekovi strani. Niso pa imeli nobenih drugih dokazov proti meni. Ta razklanost se vidi še danes: jasno je namreč tudi v šoli, kako profesor razlaga snov iz polpretekle zgodovine in kateremu "taboru" pripada. To je zgrešeno. Otrokom bi bilo treba ustvariti slovensko identiteto in jim ne prenašati nelagodij, ki bi jim uničila vero v prihodnost.

Revija Zaliv je bila tudi pomemben mejnik v vaši zgodovini: zaradi nje ste bili v Sloveniji dalj časa bolj ali manj izobčenec. Kako je nastajala revija, ki je kljub vsem težavam, s katerimi se je soočala, bila trn v peti takratni slovenski oblasti?

Danes Zalivu nočejo priznati pomembnosti, ki jo je dejansko takrat imel. Kocbek je z Zalivom, kljub temu da je izhajal v tujini, sodeloval. Leta 1975, ko je bila knjižnica Edvard Kocbek, pričevalca našega časa tik pred tiskom in je za Kocbeka kazala interes tudi revija *Most*, je Kocbek jasno povedal: "Pri tem projektu sodelujem z Zalivom". Torej z mano in z Rebulo. Ta dogodek sem opisal v knjigi *Ta ocean strašno odprto*, a nihče tega ne povzema. Ko v Ljubljani govorijo o tem znanem Kocbekovem intervjuju, citirajo vedno in samo ponatis, ki ga je partija objavila v Sloveniji. Dejansko so nas na tak način skušali, tudi tako imenovana avantgarda, izpodrinuti s slovenskega literarnega in kulturnega prizorišča. Prvi, ki je v zvezi z intervjujem omenil Zaliv, je bil Igor Omerza. Podčrtati velja še to, da je Zaliv izhajal celih 24 let. To ni mačji kašelj.

/stran 9
Andrej Černič

Foto Primož Lavre

Ob 20. obletnici samostojne Slovenije

Molitev in post za domovino

Ob 20. obletnici slovenske državnosti in v hudi krizi, ki jo doživljamo v naši domovini, smo se posamezniki in molitvene skupine odločili pripraviti devetdnevno in dan molitve in posta za domovino. Pobudo smo predstavili našim škofom, ki so nas pri tem podprli. Tej pobudi so se pridružili tudi naši pravoslavni in evangeličanski bratje. K temu vabimo tudi vas.

Zakaj post in molitev

V Stari zavezi se je Izraelsko ljudstvo pogosto zateklo k postu in se s tem rešilo pred velikimi nevarnostmi in propadom. Najbolj znani primer je prerok Jona in veliko mesto Ninive, ki se je spokorilo ob njegovem oznanilu. Post ne spremeni Božjih zahtev za naše uredničenje, ampak nam pomaga pri prečiščenju, da ponižno priznamo svoje zaslužjenosti in krivde in se odpremo človeški ter

Božji ljubezni, da moremo opraviti službo, ki nam je predložena.

merilu tudi v našem narodu. Molitev in post namreč globoko posežeta v misel in delovanje ljudi, da se zopet usmerijo k sebi, se vidijo v svoji duhovni resničnosti in se v želji po osvoboditvi začnejo boriti z mnogimi slepimi navezanostmi in vkljenjenostmi ter usmerijo pogled na tisto, kar je bistveno, kar želi Bog. To pomeni željo po Božjem blagoslovu, da bi nas Bog varoval tudi naprej, potem ko nas je spremljal pri pomembnih korakih osebne in narodne zgodovine.

Prerok Jona nagovarja prebivalce mesta Ninive, avtor Gustave Dore

Ko molimo v soglasju z Božjo voljo, vemo, da to, za kar smo prosili, že imamo (Mr 11,24). Spremenjenje se zgodi tedaj, ko molimo. Potem to prejmemo ob primernem času. To velja za osebne in družbene potrebe. Z našimi molitvami moremo ustvarjati ugodno družbeno

okolje za našo skupno rast.

Devetdnevna pred dnevom molitve in posta

V tem duhu pripravljamo devetdnevno pripravo in dan molitve in posta za domovino od torika, 21. junija, ob 19.00 do srede, 22. junija, ob 19.00. Naslednji teden bomo poslali knjižice z devetdnevno, v kateri bodo molitve in prošnje za različna področja našega življenja v domovini, v sredo pa bo dan namenjen molitvi, postu ob kruhu in vodi. Ponekod se bodo združili v molitveno navezo skozi ves dan, drugje nekaj ur. S prošnjo za domovino bomo nadaljevali še do sobote, ko je dan državnosti. Posameznike, molitvene skupine in župnije vabimo, da se pridružijo tej pobudi, ki jo čutimo kot Božji namig v tem trenutku naše zgodovine.

Primož Krečič, v imenu pripraviljalne skupine Igor Dolinšek, Pastoralna služba ljubljanske nadškofije

Vabimo vas, da si ogledate spletno stran www.nasadomovina.si, kjer najdete razna gradiva, lahko pa dajete tudi pobude in odmeve.

43. narodno romanje bolnikov in invalidov na Brezje

Po pomoč k Brezmadežni Devici

Slovensko narodno romanje bolnikov, invalidov in starejših na Brezje bo potekalo v soboto, 18. junija 2011. Vodil ga bo celjski škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek. Ob 9.00 se bo na trgu pred cerkvijo po ustavljenem programu začela priprava na mašo z molitvijo rožnega venca in petjem, ob 10.00 pa bo slovenska romarska maša. Romanje, ki ga od začetka organizira revija Ognjišče, najbolj razširjen mesečnik v Sloveniji, se je v 43-letni zgodovini razvilo v narodni dan bolnikov, ki ga v Cerkvu po svetu sicer obeležujemo na god lurske Matere Božje 11. februarja, v Sloveniji pa tretjo

soboto v juniju.

Poleg invalidov, bolnikov in starejših, ki jim je v prvi vrsti namenjeno, se romanja udeležujejo tudi njihovi domači in številni prostovoljci, ki pomagajo bolnim in ostarelim romarjem. Delijo jim okrepčilo, poskrbijo za zdravniško pomoč ali priskrbijo duhovnika za spoved in pogovor. Najbolj zvesti pomočniki so skavtska združenja, malteški vitezi, nekatere mladinske veroučne skupine in številni posamezniki. Med mašo se bolnikom na njihovo željo deli tudi zakrament bolniškega maziljenja. Mašo bo neposredno prenašal Radio Ognjišče. Na tak način bo-

do z dogajanjem na Brezjah lahko duhovno povezani tudi tisti, ki bodo zaradi bolezni ali starosti

ostali doma oz. v bolnišnicah. **Pastoralna bolnikov, invalidov in**

ostarelih v Cerkvu na Slovenskem

Vsakoletno romanje na Brezje je le ena od oblik skrbi Cerkvu na Slovenskem za bolnike, invalide in ostarele. Ta se kaže tudi z duhovnim oskrbovanjem bolnikov v vseh sedemindvajsetih bolnišnicah in drugih podobnih zavodih, z različnimi cerkvenimi organizacijami in združenji invalidov in bolnikov ter kakorkoli prizadetih. Mnoge župnije in pastoralna področja za bolnike in ostarele pripravljajo posebna srečanja. Duhovniki obiskujejo bolnišnice in domove ostarelih ter varovancem nudijo duhovno oskrbo. V večini bolnišnic in domov za ostarele so za bogoslužje urejeni ali predvideni posebni prostori.

Izzivalna kultura

Kultura oblačenja

Kultura je kultura, pa naj bo kjerkoli ali na kateremkoli področju. Zadnje čase so se nekateri razpisali o kulturi mode ali kulturi oblačenja. Gotovo je prav, da o tem razmišljamo in še zlasti mlajše usmerjamo na pot dostojne mode in dostojnega oblačenja. Vsi vemo, da vse ne spada kamorkoli že. Ko vstopimo v sakralni prostor, veljajo določena pravila, kot so določena pravila obnašanja pa tudi oblačenja v javnih in drugih ustanovah. Tudi na TV opažamo kanale, ki se posvečajo modi z modnimi revijami. Ker pa je moda tržna niša, je v sodobni družbi velikokrat tu-

di izzivalna. Prav zato nas ne smejo takšne oddaje ujeti, da začnemo na veliko o njih razpravljati. S tem so že dosegle svoj namen. Opozorile so nase, in to je to. Tržna modna niša pa se ne najde samo na komercialnem področju, ampak tudi na informacijskem. Ko komu na modnem področju več ne uspe, se običajno oprime neke rešilne bilke, kot so vera, Cerkev, umetnost... in vse to obesi na nekaj, kar bo pritegnilo pozornost, pa kljub vsemu postane tudi sam tržno uspešen. Prav tako je neprijetno, če se kdorkoli že ob takšnem dogodku, kot je moda, "ujame" pri razpravi na

spolnost ali spolno usmeritev. Moda je bila in bo izzivalna. So ljudje, ki lahko z navadnim šalom vzbudijo neverjetno pozornost, spet drugi s kravato, tretji s frizuro, četrti s preprostim puloverjem in tako naprej. Zabal sem se, ko mi je prijatelj pripovedoval: "Na izpit iz anatomije je prišel študent, ki si je pobarval lasse v rdeče. Pustil sem ga pri miru, ko pa je prišel na vrsto in oddal listek za izpit, sem mu rekel: "Poslušajte! Kaj mislite, vas bo pacient, ko boste v ambulanti, jemal resno, če boste takšni? Pridite drugič!" Ko je prišel drugič, sva izpit lepo opravila, si segla v roke in danes sva dobra stanovska kolega".

Te dni sem se nasmejal nekemu najstniku, ki je rcal po vasi s hlačami, ki so mu visele na dru-

gi polovici tistega dela telesa, kjer noga zgubi lepo ime. Da pa ne bi razkazoval kože, je kazal vsem, da ima spodnjice porisane s palčki. - Ni kaj, tudi to je moda, in če ne drugo, se lahko tudi ob tem nasmejemo. Prvi in drugi primer nazorno prikazujeta, da se ob takšne modne muhe ne smemo preveč spotikati. Prišel bo čas, ko bo vsak, ki se tako nosi, spoznal, da je treba pri oblačenju uporabljati druge načine. Estetika je posebnost za vsakogar, ne glede na to, kje živi. Odrasli smo dolžni, da jo odkrivamo in vzgajamo pri mlajših, sami pa pazimo, da nismo tudi z modo vpadljivi, ne smemo pa pozabiti, da je tudi moda odraz duhovnosti človeka, ne glede, kaj je in kje živi.

Ambrož Kodolja

Papeževa poslanica ob 97. svetovnem dnevu migrantov in beguncev (2)

Kot sem jaz vas ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj

Papež Janez Pavel II. je ob svetovnem dnevu leta 2001 poudaril, da " [splošno skupno dobro] vključuje celotno družino narodov, onkraj sleherne nacionalistične sebičnosti. V tem okviru je treba razmisliti o pravici do izselitve. Cerkev jo priznava vsakemu človeku v njenem dvojnem vidiku: kot možnost zapustitve svoje dežele in vstopa v drugo pri iskanju boljših življenjskih pogojev". Sočasno imajo države pravico urejevati preseljevalne

tokove in braniti svoje meje, pri čemer morajo vedno zagotoviti dolžno spoštovanje dostojanstva vsake človeške osebe. Poleg tega so se priseljenci dolžni integrirati v novo domovino, spoštovati zakone in narodno identiteto. "Gre za združevanje gostoljubnosti, ki smo jo dolžni izkazovati ljudem, zlasti pomoči potrebnim, z ocenjevanjem nujnih pogojev za dostojno in miroljubno življenje tako domačinov kot priseljkov". Pristnost Cerkvu kot Božjega

ljudstva na poti skozi zgodovino sredi vseh drugih narodov je v teh okoliščinah vir zaupanja in upanja. Cerkev je namreč "v Kristusu nekaj zakrament, to je znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom in za edinstvo vsega človeškega rodu". Po delovanju Svetega Duha v njej "napori za vzpostavitev vesoljnega bratstva niso prazni".

Sveta evharistija v osrčju Cerkvu na poseben način predstavlja neizčrpen vir občestva za vse človeštvo. Zaradi te Božje ljudstvo

obsega "vse narode, rodove, ljudstva in jezike" (Raz 7,9) ne z neke

Kratke

Poročilo o delu Slovenske Karitas v prvih petih mesecih leta 2011

V letošnjem letu so sodelavci in prostovoljci šestih (nad) škofijskih Karitas, ki delujejo v Slovenski Karitas, v prvih petih mesecih leta 2011 ljudem v stiski razdelili 1.419 ton hrane. Finančno pomoč v obliki plačila položnic je prejelo 2.062 družin, skupna vrednost pomoči na splošno-dobrodelnem področju pa je do konca maja znašala 1.624.784,00 evrov. V te podatke še ni vključena lastna realizacija župnijskih Karitas, ki tudi same zberejo in razdelijo veliko pomoči.

Šest (nad) škofijskih in 431 župnijskih Karitas v Sloveniji predstavlja učinkovito humanitarno mrežo, ki je v preteklem letu brez večjih skladišč in s 15 redno zaposlenimi sodelavci ter več kot 9.000 aktivnimi prostovoljci razdelila 2.700 ton hrane za ljudi v stiski. Pomoč je bila realizirana tudi v obliki plačila najnujnejših položnic, higienskega materiala, šolskih potrebščin, oskrbe brezdomcev in družabnosti za otroke ter starejše. Prostovoljci so v župnijskih Karitas v lanskem letu opravili 470.000 ur prostovoljnega dela, celotna skupna vrednost programov materialne pomoči 157.000 osebam v stiski pa je v letu 2010 presešla pet milijonov evrov. Delovanje Karitas v letošnjem letu poleg poglobljanja stisk in povečevanja potreb po pomoči zaznamuje tudi zmanjševanje zaposlenih preko javnih del ter zmanjšanje sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO). Sodelavci Slovenske Karitas se na darovalce in prostovoljce obračajo s prošnjo po nadaljnji podpori in sodelovanju tudi v prihodnje. Zvestim darovalcem, podjetjem, drugim financerjem ter sodelavcem in prostovoljcem se za podporo in pomoč iskreno zahvaljujejo.

Mašniška posvečenja v Cerkvu na Slovenskem

V Cerkvu na Slovenskem bosta diakone v novomašnike posvetila koprski in ljubljanski (nad) škof. Mašniško posvečenje v Ljubljani bo v nedeljo, 26. junija 2011, v Novi Gorici pa tradicionalno na praznik apostolov Petra in Pavla v sredo, 29. junija 2011.

Koprski škofija

Koprski škof msgr. Metod Pirih bo v sredo, 29. junija 2011, ob 17.00 v konkatedrali v Novi Gori v novomašnika posvetil diakona Gašperja Lipuščka iz župnije Tolmin.

Ljubljanska nadškofija

Ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres bo v nedeljo, 26. junija 2011, ob 16.00 v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani v novomašnike posvetil naslednje diakone: Luko Demšarja iz župnije Ribno, Gašperja Kočana iz župnije Gorje, Jureta Koželja iz župnije Tunjice, Gregorja Roglja iz župnije Preserje, Janeza Rusa iz župnije Trbovlje - Sv. Martin in Janija Maksimiljana Tuška iz župnije Slovenj Gradec. Iz redovnih skupnosti bo posvetil cistercijska br. Nikolaja Arackega OCist iz župnije Ptuj - Sv. Jurij in salezijanca Antona Grma iz župnije Dobropole - Videm.

V celjski, mariborski, murskosoboški in novomeški (nad) škofiji v letošnjem letu mašniških posvečenj ne bo. V Cerkvu na Slovenskem bo letos v duhovnike posvečenih sedem škofijskih diakonov in dva diakona iz redovnih skupnosti, skupaj bo torej devet novomašnikov.

Nemškimi otrokom televizija enako pomembna kot prijatelji

Prijatelji ali televizija - za nemške otroke, zajete v neko raziskavo, je oboje enako pomembno. Na vprašanje, kako najraje preživljajo prosti čas, je namreč 79% otrok odgovorilo, da s prijatelji. Le za odtenek manj - 78% - pa jih med najljubše prostočasne dejavnosti uvršča gledanje televizije. Za nemške otroke, stare od šest do 13 let, je ob tem veliko manj pomemben računalnik. Tako bi se jih 58% najtežje odreklo televiziji, 25% pa jih je izpostavilo računalnik oziroma internet, je pokazala raziskava o otrocih kot uporabnikih, v katero je bilo zajetih okoli 1800 nemških malčkov in mladostnikov. Sicer pa pomen interneta narašča z leti. Tako čas na svetovnem spletu preživlja le četrtina šest- in sedemletnikov, medtem ko pri 12- in 13-letnikih ta številka naraste na 90%. Še posebej priljubljena so spletna družabna omrežja, v katero je vključenih 61% otrok, starih 12 ali 13 let, je še pokazala raziskava.

vrste sveto oblastjo, ampak z vrhovno službo ljubezni. Izvajanje te službe, zlasti do najbolj revnih in šibkih, je merilo pristnosti evharističnih daritev.

V luči teme Ena sama človeška družina je potrebno posebej preučiti stanje beguncev in drugih prisilnih migrantov, ki predstavljajo pomemben delež pojava priseljevanja. Do teh ljudi, ki bežijo pred nasiljem in preganjanjem, je mednarodna skupnost prevzela natančno določene obveznosti. Spoštovanje njihovih pravic, kakor tudi upravičena zaskrbljenost za varnost in družbeno povezanost, spodbujajo trdno in harmonično sožitje.

Tudi v primeru prisilnih migrantov se solidarnost napaja ob za-

logi ljubezni, ki izhaja iz zavesti, da smo ena sama človeška družina, katoliški verniki pa udje Kristusovega mističnega telesa. Odvisni smo drugi od drugih ter odgovorni za brate in sestre po človečnosti, za verujoče pa tudi za brate in sestre po veri. Kot sem že imel priložnost povedati, "sprejemati begunce in jim nuditi gostoljubje je za vse dejanje človeške solidarnosti, da se ne bi čutili osamljeni zaradi nestrpnosti in brezbrzičnosti". To pomeni, da bodo tisti, ki so prisiljeni zapustiti svoje domove, dobili pomoč pri iskanju kraja, kjer bi lahko mirno in varno živeli, delali ter sprejeli pravice in dolžnosti dežele, ki jih je sprejela, in tako prispevali k skupnemu dobremu, ne da bi pozabili na versko razsežnost življenja.

Romanje šempetrske župnije v Katalonijo

Z lučjo v srcih so obiskali več romarskih svetišč

V torek, 26. 4., smo se romarji še pred zoro zbrali pred Fabianijevo cerkvijo v Šempetru pri Gorici ter se z župnikom Janezom Kržišnikom in Bogdanom Vidmarjem pridružili številnim slovenskim skupinam, ki že po tradiciji v tem času potujejo v različna romarska svetišča.

Z avtobusom smo se odpeljali proti Italiji in potovali do Lombardije, kjer smo imeli prvi krajši postanek.

Ogledali smo si namreč svetišče Maria Rosa Mistica v kraju Fontanelle di Montichiari: slovi po številnih prikazovanjih Marije vidkinji iz tega kraja. Od skoraj prazne cerkve (ura je bila 8.00) smo se poslovili s slovensko Marijino pesmijo in nadaljevali pot proti Genovi, kjer smo si ogledali razstavo Euro Flora Genova. Vsakih pet let je prestolnica Ligurije na svojem ogromnem sejmskem prostoru gostiteljica rastlin in cvetja z vseh kontinentov. Po daljšem štiriurnem postanku, ki nas je obogatil z neizmernimi lepotami narave, smo se zapeljali proti francoski meji in

prenočili v Cannesu. Vožnja naslednjega dne je potekala skozi Provanso do Španije in v poznih popoldanskih urah smo že občudovali ne navadne oblike katalonskega gorovja Montserrat in čudovito Marijino baziliko. Po krajšem ogledu smo tudi to Marijino svetišče počastili s slovensko pesmijo, v gotski cerkvi sredi

marji tega dne, šele po 10.00 uri se je svetišče napolnilo z romarji od vsepovsod, med temi so bile tudi skupine Slovencev. V tem dopoldnevu smo doživeli tudi izjemno občuteno pripoved Križevega pota, ki nam jo je pripravil župnik Janez; skupaj z njim smo "prehodili" tudi marsikatero lastno postajo. Monumentalna Via Crucis nad

vasice ob vznožju hriba pa smo se zbrali pri sveti maši, ki sta jo darovala naša župnika. Naslednje jutro smo se ponovno peljali do Marijinega svetišča in v kapeli pred znamenitim Marijinim kipom imeli sveto mašo. Darovala sta jo naša župnika in čudovito sta odmevala božja beseda in petje v slovensščini. Bili smo prvi in skoraj še edini ro-

marji tega dne, šele po 10.00 uri se je svetišče napolnilo z romarji od vsepovsod, med temi so bile tudi skupine Slovencev. V tem dopoldnevu smo doživeli tudi izjemno občuteno pripoved Križevega pota, ki nam jo je pripravil župnik Janez; skupaj z njim smo "prehodili" tudi marsikatero lastno postajo. Monumentalna Via Crucis nad

go zadržali. Ogledali smo si tudi njihovo gotsko katedralo ter se sprehodili po glavni aveniji do Kolumbovega spomenika ob пристanišču. Najbolj radovedni smo se sprehodili tudi po Gaudijevem Parku Guell in vstopili v njegovo hišo, zato pa se vrnili v avtobus premočeni.

Naslednji dan smo se že odpravili proti domu in se med potjo ustavili v francoskem Arlesu, mestu, ki je na stičišču srednjeveških romarskih poti v Rim in Santiago de Compostela. Dež nam je žal onemogočil, da bi si to zanimivo starodavno mesto, kjer je živel in ustvarjal tudi Van Gogh, bolje ogledali. V eni izmed številnih cerkva pa smo le imeli priložnost, da zapojemo našo pesem.

Naše potovanje ni bilo namenjeno samo spoznavanju čudovitih krajev in pokrajin, temveč je bilo vseskozi namenjeno poglobljeni molitvi in duhovnim razmišljanjem. Župnik Janez nam je skrbno pripravil program Hvalnic, Večernic, molitev in pesmi, župnik Bogdan zanimiva branja, ki so nam poleg številnih pesmi, ki smo jih zapeli, krajšala dolge ure vožnje. Simbolno sta poimenovala naše romanje Via Lucis in nas srečno popeljala skozi vse postaje z izjemno bogato interpretacijo vsake od njih. Prav s to lučjo v srcih smo se poslovili na "šempetrskem placu", ki nas je pričakal v še temnem sobotnem jutru.

Vera Vetrh

Vabilo na Terčeljevo pot

Pohodnike, planince in vse, ki radi hodite peš, vabimo na Terčeljevo pot, ki jo bomo letos prehodili prvič. Zamišljena je kot romarski pohod. Zberemo se v soboto, 18. junija 2011, ob 6. uri v Šturjah, na Cankarjevem trgu, ob spomeniku g. Filipa Terčelja. Po jutranji molitvi se bomo podali v Grivče do njegove rojstne hiše. Sledi vzpon na Goro, vse do vrha Sinjega Vrha, kjer si bomo ogledali tunele za vodovod, ki so bili grajeni "pod Italijo". Tu bo v primeru čistega ozračja

priložnost za uživanje v razgledu vse do Istre in Benetk ter za malico iz nahrbtnika, pa tudi možnost za okrepčilo na turistični kmetiji. Okrepčani se bomo mimo škrapelj, ki so nastale v debelih skladih spodnjegorskega apnenca, podali na Taloško domačijo, kjer je Filip Terčelj, v noči s 25. na 26. april 1934, prespal pred begom v Jugoslavijo. V naravni baziliki "Nova pot" je bila prvič sv. maša v času fašizma, 12. junija 1922, torej pred skoraj natanko 89 leti. Tu bo sv. maša, ki jo bo ob 12. uri ob somaševanju duhovnikov daroval g. Dominik Brus. Pri maši bo pel MePZ župnije Šturje, pod vodstvom Marinke Šuštar. Po maši bomo hodili po Angelski gori do Otlice, kjer se bomo v župnijski cerkvi priporočili angelom varuhom, se nato spustili do Otiškega okna in si ogledali kamnitega polža ter se po njem sprehodili do njegove najgloblje notranjosti. Sledil bo sestop do izvira Hublja, kjer se bomo lahko odžejali in si natočili čiste izvirske vode. Po naravoslovni učni poti se bomo vrnili na izhodiščno mesto v Šturje, kjer bo pri spomeniku g. Filipu Terčelju predvidoma okoli 18. ure konec peš romanja.

- Zahtevnost: Približno 6 ur hoje. S postanki bo romanje trajalo približno pol dneva.

- Oprema: Planinski čevlji, pohodne palice, primerna oblačila ... Za pijačo in hrano poskrbi vsak sam.

- Pohodniki se udeležijo peš romanja na lastno odgovornost! - Tisti, ki ne zmorete prehoditi celotne poti, ste vabljeni, da prehodite le en del poti, npr. od Sinjega Vrha do Otlice. V tem primeru za prevoz na izhodiščno mesta poskrbite sami.

- Predvsem pa vabljeni k sv. maši, ki bo na Kovku na gozdni jasi (Taloška domačija, "Nova pot"), ob 12. uri. Dostop: na cesti Col-Predmeja, v razloženem naselju Kovk, pri avtobusni postaji Žlebič (v bližini nekdanje šole), zavijete desno v smer Taloške domačije (Kovk 19).

- V primeru slabega vremena pohod odpade, vabljeni pa k sv. maši, ki bo ob 6.15 v cerkvi sv. Jurija v Šturjah.

Informacije: Silva Vidmar (Župnija Šturje): 031 869 133; Tomaž Breclj (Planinsko društvo Ajdovščina): 041 999 272; Bogdan Vidmar (duhovni voditelj Terčeljeve poti): 051 323 165; Hieronim Vidmar (Turistična kmetija Sinji Vrh): 041 502 056; Rafael Premrl (Konjeniško društvo sv. Štefan Vipavska dolina): 051 427 823

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kratke

Vesela prireditev malčkov iz števerjanskega vrtca

Bliža se konec šolskega leta in šolski nastopi so tu. Radostni števerjanski otroci iz otroškega vrtca so povabili ravnateljico Elisabetto Kovic, županjo Franko Padovan, vse starše, učiteljice in njihove učence na končno prireditev, ki je bila 7. junija v prostorih osnovne šole.

Pod vodstvom trenerja Bernarda so najprej pokazali vse svoje gimnastične spretnosti. Ko so se otroci za trenutek

poslovlili od gledalcev in zapustili oder, je vzgojiteljica napovedala drugi del programa oz. kratek povzetek njihovega celoletnega projekta o poklicih. S simpatičnimi recitacijami pa so to povedali tudi malčki. Otroci so ob koncu prireditve prejeli diplome in knjige, vzgojiteljice in postrežnice pa rožice. Sledilo je še družabno srečanje ob zakuski, ki so jo pripravili starši.

Podpredsednica Mara Černic je obiskala ustanove, ki delujejo v KCLB

V prejšnjih dneh je nova podpredsednica goriške Pokrajine Mara Černic obiskala organizacije, ki delujejo v Kulturnem centru Lojze Bratuž. To je bila lepa priložnost za prijetno nazdravljanje lepi zmagi na nedavnih volitvah. Prisotni so Mari Černic čestitali za lep uspeh tako pri izvolitvi v pokrajinski svet kot za imenovanje na mesto podpredsednice Pokrajine. Gre za res pomembno priznanje; ob tem je predsednik Enrico Gherghetta res izkazal veliko pozornost do slovenske narodne skupnosti.

Mara Černic se je v kratkem nagovoru iskreno zahvalila vsem za podporo in tudi konkretno pomoč pri volilni kampanji. Ta obisk je bila tudi priložnost za izmenjavo mnenj glede prihodnjih odnosov med novo pokrajinsko upravo in predstavniki civilne družbe. Kljub temu da bodo resorji za kulturo, šport in jezikovne skupnosti poverjeni drugim odbornikom, je podpredsednica Pokrajine Gorice vseeno na razpolago za katerokoli pomoč.

Sovodnjska občina praznuje 60-letnico obnove upravne samostojnosti

V Sovodnjah se pripravljajo na občinski praznik, ki bo letos še posebej slovesen, saj poteka 60-letnica ponovne upravne samostojnosti. Prvi občinski svet je bil 24. junija 1951, odtlej pa je občina odraz prisotnosti in življenjskosti slovenske narodne skupnosti v Italiji. Jubilej bodo počastili na slavnostni seji v nedeljo, 19. junija, ob 18. uri v domači telovadnici. Ob uradnem programu bodo domača društva poskrbela za krajši kulturni program. Praznik se bo nadaljeval na prireditvenem prostoru ob Kulturnem domu v Sovodnjah, v katerem bodo isti večer odprli razstavo domačih umetnikov. Sledil bo ples s skupino Ognjeni muzikanti. Od ponedeljka dalje bo na novem nogometnem igrišču potekal nogometni turnir, 23. junija pa se bo v telovadnici pričel Mednarodni odbojgarski turnir brez meja, na katerem sodelujejo ženske mladinske državne reprezentance iz Španije, Italije, Nemčije, Rusije in Brazilije. Turnir, ki se bo končal 27. junija, prireja SZ Soča, ki letos praznuje 30-letnico delovanja. V četrtek bo ob 19. uri odprtje razstave domačih vin, ob 21. uri pa bodo članice KD Oton Župancič uprizorile veselico Tri gracije, sledil bo ples s skupino Turn Around. V petek bo ob 20. uri nastopila plesna skupina AKŠD Vipava, ob 21. se bo pričelo tekmovalje v briškoli, ob 21.00 ples in glasba s skupino "Studio 80". Sobotni program bo namenjen najmlajšim z nastopom otrok gledališke skupine KD Sovodnje in veselo urico s čarodejem Alexom. Ob 20. uri bodo odprli razstavo kruha, olja in gubance, za ples bo poskrbela skupina Happy day. Praznik se bo končal v nedeljo, 26. junija, z nastopom godbe na pihala ZPK iz Vileša in plesne skupine "Terpsicore". Od 21.00 dalje ples in glasba s skupino Spring. V nedeljo, 19., petek 24., sobota, 25., in nedeljo, 26., bo od 19. ure dalje odprt otroški kotichek. Občinski praznik prirejajo AKŠD Vipava, SZ Soča, ŠD Sovodnje, Združeno športnih ribičev Vipava, KD Sovodnje, KD Skala, KD Danica, PD Vrh Sv. Mihaela, KD Karnival, Civilna zaščita, ZPK Sovodnje in PD Rupa-Peč.

Telovo v štandrediški dekaniji

Dekanijski urad Štandrež sporoča, da bodo na praznik sv. Rešnjega Telesa, v četrtek, 23. junija, naslednje slovesnosti v dekaniji: ob 20. uri nadškofova sv. maša in euharistična procesija po goriškem mestu za slovenske in italijanske vernike v Gorici; ob 19.30 sv. maša in procesija po vasi v Podgori; ob 20. uri sv. maša in procesija s štirimi oltarji po vasi v Štandrežu; ob 20. uri sv. maša in procesija po vasi na Peči (za župnije Sovodnje, Gabrje in Rupa). Župnije Doberdob, Števerjan in Pevma-Štmaver premaknejo praznik na nedeljo.

Prva čezmejna krvodajalska akcija na skupnem goriškem trgu

Naslednjič ne le krvodajalci iz Italije in Slovenije, temveč tudi iz drugih držav

Na skupnem goriškem trgu pred Severno postajo je v soboto, 11. junija, potekala prva čezmejna krvodajalska akcija. Na kraju, ki simbolizira željo sosednjih mest po presejanju ločitev iz preteklosti in iskanju skupnih poti, sta jo v sodelovanju z goriško in novogoriško občinsko upravo ter pod visokim pokroviteljstvom predsednika italijanske republike Giorgia Napolitana organizirala goriška sekcija prostovoljnih krvodajalcev Remo Uria Mulloni in Območno združenje Rdečega križa Nova Gorica.

Glavni cilj akcije je bil seveda senzibilizirati ljudi za darovanje krvi, ki pomaga reševati življenja in ohranjati zdravje. To so

tokrat z gledno storili italijanski in slovenski krajevni politiki ter zastopniki javnih ustanov, ki so se velikodušno odzvali na vabilo; med njimi predsednik deželne odbora FJK Renzo Tondo, novogoriški župan Matej Arčon, direktor goriškega zdravstvenega podjetja Gianni Cortiula, goriški občinski odbornik Stefano Ceretta, pokrajinska odbornica Bianca Della Pietra, predsednik goriškega univerzitetnega konzorcija Rodolfo Ziberna, poslanca Carlo Monai in Roberto Menia. Na Trgu Evrope so s svojo prisotnostjo podprli pobudo tudi goriška

prefektnja Maria Augusta Marrosu, predsednik pokrajinske uprave Enrico Gherghetta, župan Ettore Romoli, v imenu goriškega nadškofa g. Fulvio Marcioni in drugi. Italijansko in slovensko zdravstveno osebje je pod šotorom Rdečega križa 39 darovalcem naprej opravilo običajni predhodni pregled, nkar so na posebno opremljenem avtobusu poskrbeli še za odvzem krvi. "Naš namen je v

zar. "Začeli smo mi. Želeli pa bi iti dlje". Prireditelji so bili zadovoljni s prisotnostjo politikov,

prostovoljni darovalci". Marsikdo med njimi je prišel, daroval in odšel, ne da bi iskal

priložnosti, da bi govoril in se nastavljal častnikarjem oz. fotografom. "Kot pravi anonimni krvodajalec" v duhu pristnega prostovoljnega daru. "Že sedaj razmišljamo o delovni skupini, ki bi kmalu začela pripravljati akcijo za naslednje leto.

Predsednik Tondo in, levo, M. Fonzar

od njih sedaj pričakujejo, da bodo še naprej dosledno podpirali pomembno sporočilo krvodajalstva. Srednja starost prebivalcev namreč hitro narašča, primanjkujejo pa mladi darovalci.

Če se število le-teh v naslednjih letih ne bo povečalo, se bodo zaloge krvi kmalu izpraznile. Odlično se je izkazalo osebje dveh transfuzijskih centrov, ki je zelo strokovno opravilo svojo nalogo. "Naravnost presenečeni smo bili nad dejstvom, da so se nam v soboto pridružili novi krvodajalci, med njimi tudi znane osebnosti", je dejal Fonzar. "Res so se izkazali, saj so bili na zdravniškem pregledu in nato pri odvzemu krvi vsi po vrsti enaki -

Skupno s partnerji, pa tudi z javnimi upravitelji, pa moramo določiti zelo različne organizacijske vidike. Za uspešno izvedbo projekta namreč ni dovolj naša dobra volja", nam je še povedal Fonzar.

Po jutranjem bolj uradnem delu na trgu, kjer je s stojnicami in informativnim materialo sodelovalo tudi okrog 30 prostovoljskih združenj, je popoldne na sedežu Goriške hranilnice v Gosposki ulici potekal posvet na temo *Združeni podarjamo življenje*, na katerem so bili navzoči v glavnem predstavniki krvodajalskih združenj iz dežele in Slovenije. Zjutraj in popoldne je praznik poživilo tudi več plesnih in glasbenih skupin. / DD

Na mozaiku nove Evrope

Števerjanski 65-letniki na prijateljskem izletu

Prijetno praznovanje življenjskega jubileja

V soboto, 4. junija 2011, smo se števerjanski 65-letniki že ob 8. uri zjutraj zbrali na vasi, da bi s krajšim potovanjem obeležili naš lep življenjski jubilej. Ob tem veseljem srečanju nismo pozabili na naše vrstnike Mirko Pittoli, Joška Sošola in Danila Terpina, ki jih žal ni več med nami. V petek, 3. junija, smo obiskali njihove grobove in nanje položili cvetje. V soboto pa smo se lepo razpoloženi z avtobusom najprej odpeljali proti Kopru, točneje na Markovec, kjer je bila napovedana maša skupaj z romarji iz Maribora. Ob prihodu nas je sprejel župnik Ciril in nam razložil prekrasen mozaik patra Marka Rupnika, ki bogati notranjščino tamkajšnje cerkve. Z zanimanjem smo poslušali razlago in posebno nam je ostalo v spominu to, da je bilo vse delo

opravljeno v pičlih 12 dneh. Mozaik je ustvarjalo 12 ljudi po 12 ur dnevno. Umetniškimi po-

datkom je sledila sv. maša, ki sta jo darovala dva župnika iz Maribora, vsi romarji pa smo skupaj peli in molili.

Po končani sv. maši smo števerjanski slavljenji šli dalje po izletniški poti: najprej na kosilo v Ankarano, nato na ogled kleti Vina-koper in na koncu še na voden obisk znamenite stare cerkve v Hrastovljah, ki jo krasijo freske iz

14. stoletja s pomenljivo vsebino. Na njenih notranjih stenah so namreč upodobljene zgodbe iz Stare in Nove zaveze, od stvarjenja sveta do Jezusovega življenja. Najslavnejši je seveda t. i. Mrtvaški ples, kjer smrt pobira vse: otroka, bogatine, berače, škofo, papeža, to se pravi, da se ne ozira na družbeni sloj. Pred smrtjo smo pač vsi enaki!

Proti večeru smo se vrnili v naš Števerjan, kjer je ravno potekal domači praznik Likof. Malce smo se ustavili še na prireditvenem prostoru in pokramljali z domačimi kmeti, gostilničarji in organizatorji tega prijetnega praznika. Z lepimi spomini smo se vrnili na svoje domove z željo, da, če bo Bog dal, bomo praznik ponovili ob našem 70. rojstnem dnevu.

Jerica Koren

SCGV E. KOMEL - ARSATIELIER Snovanja 2011

Missa Goritensis med tradicijo in sodobnostjo

Koncertni cikel Snovanja, ki nastaja v soorganizaciji Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in Arsatelierja, v svojem nizu koncertov Snovanja poskuša nuditi čim več zanimivih glasbenih doživetij, med katero letos zagotovo sodi prva izvedba *Misse Goritensis*, ki je nastala izpod peresa mladega italijanskega muzikologa Federica Gona. Noviteto skladatelja iz Ronke, ki na univerzi v Padovi pripravlja doktorat, so predstavili na treh različnih prizoriščih. *Missa Goritensis* je doživela svojo prvo izvedbo v sugestivnem okolju križnega hodnika goriške nadškofije, ki je v tem času - po koncu vseh restavratorskih popravil - zasijal v svoji najlepši luči. Koncerta se je udeležil tudi nadškof Dino De Antoni. V naslednjih dneh so mašo izvedli v gledališču svetega Nikolaja v Trzinu in na Mirenskem Gradu. Čeprav Federico Gon nima akademske izobrazbe iz kompozicije, ji namenja veliko svojega časa, zlasti s pridobivanjem skladateljskih izkušenj in spretnosti na zasebnih lekcijah z uveljavljenimi sodobnimi skladatelji. Pisanje glasbe mu pomeni velik izziv in tudi v njegovi glasbi je čutiti veliko željo

po odkrivanju novega. V maši je tako združil stare tradicije z novimi, v partituro pa vključil tudi prvine jazzja in ameriškega muzikala, pa tudi gospel se ji lepo poda. Osrednja zamisel

maše je temeljila na zamenjavi cerkvenih latinskih besedil s posvetnimi, ki bi v duhu lahko nadomestili mašne stavke. Besedila je avtor izbral tako, da je lahko prikazal številne jezike in narečja goriškega območja: poleg italijanščine in slovenščine še furlanščino ter narečji Bizjakov in Gradeža. Edino v zadnjem mašnem stavku je pustil izviren latinski tekst - *Ite missa est*. Ostala besedila so podpisali pomembni pesniki, kot so Alojz Gradnik, Carlo Mi-

chelstaedter, Biagio Marin, ki zastopa Gradež, Silvio Domini iz Bizjakov in Pietro Zorutti, ki piše v furlanščini. Federico Gon je namesto orgel, ki običajno spremljajo maše, po-

stavil trobilni kvintet, ker so "trobila namreč značilna za maše 16. stoletja. Poleg tega sem hotel v mašo vključiti nekaj današnjega glasbenega izročila, kot sta gospel in klezmer. Za doseganje večje raznolikosti med teksti pa sem te kontrastne glasbene sloge izmenjeval med seboj in enega od stavkov maše postavil v recitacijo ob instrumentalni spremljavi". Izvedbo maše, ki je ob trobilnem kvintetu namenjena še

mešanemu pevskeemu zboru, so zaupali glasbenikom in pevcem Mednarodnega centra za glasbo in umetnost Arsatelier pod taktirko Mirka Ferlana. Dirigent, ki ga pogosto srečujemo v vlogi zborovodje mnogih izstopajočih zamejskih zborov, je tudi tokrat pripravil suveren nastop. Zlasti so svojo nalogo odlično opravile pevke in pevci, ki so se za ta nastop zbrali projektno, redno pa so člani drugih zborov. Uvod v koncert z Morleyjevo skladbo *Nastopil je mesec maj* v izvedbi trobilnega kvinteta je bil pompoz in je pripravil lepo podlago za mašo. Ob maši pa so pevci zapeli še štiri pesmi v različnih narečjih in jezikih primorskih skladateljev.

Federico Gon je *Missa Goritensis* napisal z mislimi, zazrtimi v čas, ko je bila na našem ozemlju prva svetovna vojna. Zato jo moramo razumeti kot poklon bližajoči se stoletnici začetka te vojne. S skladbo je avtor poskušal izraziti edinstven pojav zamejstva, manjšin in narodov, ki sobivajo na skupnem prostoru ter s svojo dediščino ponujajo preplet različnih kultur in filozofije življenja. Gon je s svojo mašo postavil zgleden spomenik ljudem iz Goriške in Furlanije Julijske krajine, ki s svojo raznolikostjo tvorijo enoten in kulturno izredno bogat prostor. Življenje na tem delu ni bilo vedno preprosto, a moč zavedanja lastne identitete je kljubovala zgodovini in še danes na tem ozemlju živijo v sožitju Slovenci, Italijani in Furlani.

Metka Sulič

CTA - Deželno središče za animirano gledališče

Praznična dneva ustvarjalnosti

Deželno središče za animirano gledališče - CTA iz Gorice, ki ga vodi Roberto Piaggio in Antonella Caruzzi, si je ob koncu zimskih popoldnevov - Pomeriggi d'inverno, ki so s sedmimi otroškimi predstavami tudi letos v pisnost gledaliških barv odeli jesenske in zimske dni, želelo zaokrožiti to priljubljeno in zelo dobro obiskano prireditev z

zgodbico o čebelici, ki je bila drugačna od drugih, namesto da bi bila rumena, je bila modra. Zato so jo sestrice zapo-

jih učenci raznih šol na Goriškem ustvarili na delavnicah 'I colori del Teatro' (Barve gledališča) in 'Il giardino dell'Ape Blu' (Vrt modre čebelice) umetnikov Geka Tessara in Chrisa Gilmourja. Razstavo je zelo okusno postavila Maria de Fornasari. Med razstavljenimi velikimi skupinskimi risbami, ki so bile podlaga za ogromne lepake, vabila na vsakokratno predstavo Zimskih popoldnevov, je bila tudi tista, ki so jo pod mentorstvom Geka Tessara izdelali učenci 2. in 3. razreda OŠ Josip Abram iz Pevme. Lepak je bil vabilo na predstavo 'Storia di un uomo e della sua ombra' (Zgodba o nekem človeku in njegovi senci). Izkazalo se je, da so mali

gledalci prav to predstavo izbrali za najboljšo v letošnji zimski ponudbi. Petkov večer so otroci dočakali v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, kjer je Gek Tessaro z vodnimi barvami in animacijo figur ustvaril sugestivno, poetično predstavo 'AcquAria'. Drobne zgodbe z različnimi protagonisti so se lirično zarisavale med morjem in nebom. Tessaro je z večšo roko sukal copič po posebni osvetljeni tabli in z velikimi projekcijami na platnu ter izbranimi milslimi spet očaral male in velike gledalce, ki so mu ob koncu toplo zaploskali. V soboto zjutraj je v Coroninijevem vrtu igralka Elena De Tullio pripovedovala zgodbico 'Piume' (Peresa), popoldne pa so otroci s Sereno Di Blasio peli pesmice iz pravljice o modri čebelici.

IK

Tri pehare sreče... v Doberdolu

SKD Hrast iz Doberdola vabi v soboto, 18. junija, ob 21. uri v župnijsko dvorano v Doberdolu na zaključni zborovski koncert "Tri pehare sreče"... Sodelujejo Otroški pevski zbor Veseljaki (dirigent Lucija Lavrenčič), Mešani pevski zbor Hrast (dirigent Hilarij Lavrenčič), Mešani pevski zbor Frančišek Borgia Sedej iz Števerjana (dirigent Aleksandra Pertot). Dogodek bo v neposrednem prenosu predvajal Radio Hrast v sodelovanju z mladinsko gledališko skupino.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
KATOLIŠKO TISKOVNO DRUŠTVO
GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA
SLOVENSKA SKUPNOST

vljudno vabijo na

ODKRITJE DOPRSNEGA KIPA DR. ANTONU KACINU

šolniku, kulturnemu delavcu, politiku in prvemu predsedniku Katoliškega doma ob 110-letnici rojstva

Spominski park - Kulturni center Lojze Bratuž
torek, 28. junija 2011, ob 19. uri

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

prireja okroglo mizo

PERIODIČNI TISK IN PROSTOR, V KATEREM IZHAJA

Ustanove - Novi glas - društva

sreda, 29. junija 2011, ob 20. uri
na sedežu devinskih zborov

Obvestila

Mladinski dom vabi mlade iz srednje šole na: Izzive 2011 - Poletne dejavnosti od 13. do 24. junija; zeleni teden od 24. do 29. junija; pripravo na vstop v srednjo šolo od 5. do 9. septembra; vpis k pošolskemu pouku 2011/12. Informacije in vpis do 31. maja (50% popust na letni vpisnini): ulica Don Bosco 60, tel. 0481-546549, 0481-536455 ali 328-3155040.

SD Sončnica in AŠZ Olympia prireja poletno središče Srečanja 2011 za otroke od 3. leta dalje od 13. junija do 29. julija v Zavodu Sv. Družine. Tel. št. 335 5952551 (Damijana).

Slovenska skupnost obvešča, da bo v torek, 21. junija 2011, ob 20. uri zasedanje Pokrajinskega sveta SSK za Goriško na sedežu stranke, na Drevoredu 20. septembra 118 v Gorici.

Društvo Jadro in Tržič vabita na tradicionalno svetoivansko kresovanje v sredo, 22. junija 2011, od 20.30 dalje. Družabni večer z igrami za otroke, z glasbo in s pesmimi bo na prireditvenem prostoru v Selcah. Nastopala bo Folklorna skupina Stu ledi iz Trsta. Kot je tradicija, bo na večeru tudi nagrajevanje najlepših venčkov.

Poletne delavnice Mavrica-ŠC Melanie Klein. V sodelovanju z občino Sovodnje prireja ŠC Melanie Klein od 4. do 22. julija poletne delavnice za otroke od 3. do 10. leta starosti. Vpisovanje sprejemamo do 18. junija na goriškem sedežu ŠC Melanie Klein v Sovodnjah (pot na Roje 25) vsako soboto od 9. do 13. ure. Info na 334 1243766, vsak dan od 10.30 do 12. in od 18.30 do 20.30, www.melanieklein.org.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinski-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani.

Vabilo na enodnevno romanje na Zaplaz 27. junija letos v

cerkev Matere Božje in na grob blaženega Alojza Grozdeta. Ogled Novega mesta in znamenitosti. Vpisovanje do 15. junija pri župnikih štandreške dekanije in g. Jožetu Markuži za devinsko dekanijo (tel. št. 040 229166).

Cestitke

Družina čestita **Alenki Di Battista**, ki je z odličnim uspehom končala dvopredmetni študij iz zgodovine in umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 17.6.2011 do 23.6.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 17. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 19. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 20. junija (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 21. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 22. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Krik na pomoč divjega petelina - Izbor melodij.

Četrtek, 23. junija (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Ob izgubi drage sestre Silvane
izrekamo

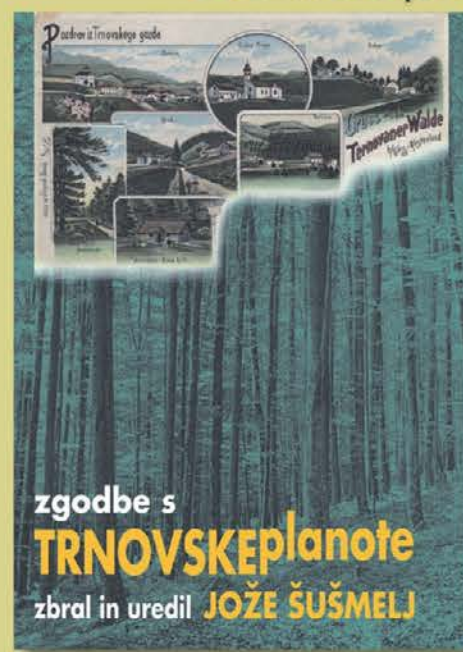
g. JOŽETU MARKUŽI

in sorodnikom

iskreno in občuteno krščansko sožalje

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA, NOVI GLAS,
PASTIRČEK, ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

Goriška Mohorjeva družba

zgodbe s
TRNOVSKEPLANOTE
zbral in uredil **JOŽE ŠUŠMELJ**

Predstavitev bo

v četrtek, 16. junija 2011, ob 18. uri
v galeriji Ars na Travniku v Gorici

O knjigi bo govoril Jože Šušmelj

Toplo vabljeni!

Projekt Primorci beremo slovenske avtorje Že peto leto bralci na preizkušnji

Primorska akcija, katere podbnica je bila Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, poteka že od leta 2007 in z vsakim letom se širi krog zagovornikov branja leposlovja slovenskih avtorjev. S tem načinom strokovni delavci knjižnic in bralci spoznavajo slovensko književnost tudi izven šolskih načrtov in se uspešno bojujejo proti predsodkom in stereotipom o neberljivosti književnosti slovenskih pesnikov in pisateljev. Prvotnim štirim knjižnicam (Tolmin, Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica) se je postopoma pridružilo še sedem knjižnic (Izola, Sežana, Ilirska Bistrica, Koper, Piran, Trst in Gorica), tako da so ob koncu leta 2010 beležili 918 bralcev in bralk ter 6165 knjig, v štirih letih pa 16.605 prebranih knjig in 2.490 bralcev.

Gre za najširši projekt spodbujanja bralne kulture med odraslimi v Sloveniji, ki se za bralce začne 9. junija, ob domnevem rojstnem dnevu Primoža Trubarja, in se konča 3. decembra, ob Prešernovi obletnici rojstva in dnevu odprtih vrat kulture,

ki ga navedene knjižnice končajo z literarnim večerom, kamor povabijo najbolj branega književnika, ter s podelitvijo priznanj in knjižnih darov. Deset knjižnic lahko uspešno izpeljuje projekt le tako, da si strokovni delavci delo porazdelijo. Mestna knjižnica Izola se je uspešno prijavila na razpis Javne agencije za knjigo RS, iz vseh knjižnic pa so prihajali predlogi knjižničarjev za izbor knjig in kratke vsebine. Ključnega pomena za navdušenje bralcev so knjižničarji, ki radi berejo kakovostne vsebine in z branjem spoznavajo slovenske avtorje. Z letošnjega seznama lahko člani knjižnice, starejši od petnajst let, izbirajo med petdesetimi prozimi deli in dvanajstimi pesniškimi zbirkami. Sodelujejo lahko v

navedenih knjižnicah, njihovih enotah in potujočih knjižnicah. Do 20. novembra, dneva slovenskih splošnih knjižnic, morajo prebrati najmanj pet prozinih del in eno pesniško zbirko ter oddati bralno znamenje z osnovnimi podatki o knjigi in bralcu.

Primorske knjižnice s slovensko Narodno in študijsko knjižnico v Trstu in Knjižnico Damirja Feigla v Gorici so z 9. junijem posebej podčrtale izbrane knjige, opremljene z rumeno-modro nalepko Primorci beremo z letnico 2011. Knjižnica Divača je predstavila izbor knjig ob odprtju razstave VDC Koper – Divača, Kosovelova knjižnica Sežana je predstavila akcijo na 6. srečanju s fotografijo. Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin je privedla istega dne uvodno srečanje v sodelovanju z Založbo Miš ter s

predstavo Saše Pavček in glasbenikov Obleci me v poljub, v Bovcu pa so naslednji dan imeli v gosteh v Stergulčevi hiši alpinista Vikija Grošlja.

O skupnem projektu primorskih knjižnic: <http://www.tol.sik.si/primorci-beremo/>

Podrobnosti si lahko preberete na domačih straneh knjižnic: Lavričeva knjižnica Ajdovščina, Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica, Mestna knjižnica Izola, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, Mestna knjižnica Piran, Kosovelova knjižnica Sežana, Narodna in študijska knjižnica Trst s Knjižnico Damirja Feigla Gorica.

Lani je bilo v Trstu in Gorici 59 bralcev. 44 bralcev je prejelo priznanje in knjižno darilo. Skupno so prebrali 409 knjig. Projekt je končalo (je prebralo vnaprej določeno število knjig) 76% sodelujočih. Večinoma so bile to ženske, stare od 30 do 60 let, s srednjo pa tudi visoko izobrazbo. Nekateri bralci so prebrali veliko več od zastavljenega.

Knjižničarke goriške knjižnice Damirja Feigla so povedale, da so letos že v prvih dneh izposodile veliko knjig. Ni jim bilo treba delati posebne reklame, ker so bili bralci obveščeni. Pridobili so še nekaj novih bralcev, ki lani niso sodelovali. Povedale so tudi, da je večina bralcev ženskega spola, stari pa so od 30 let navzgor.

Taborišče Auschwitz

Napisa "Delo osvobaja" ne bo več na vhodu v Auschwitz

Mednarodni svet, ki bdi nad muzejem na kraju nekdanjega nacističnega taborišča Auschwitz-Birkenau, je sprejel odločitev, da razpitega napisa "Delo osvobaja", ki je nekoč visel ob vhodu v taborišče, tam ne bodo več razobesili. Napis so leta 2009 ukradli, sedaj pa so ga restavrirali. Po novem bo razstavljen v novi razstavni dvorani.

Kot je povedal predstavnik muzeja Pawel Sawicki, so odločitev, da se napis razstavi v varnem zaprtem prostoru, sprejeli na dvodnevni posveti mednarodnega sveta za Auschwitz. Ta 25-članski svet, ki ga sestavljajo preživeli holokavsta, zgodovinarji in drugi predstavniki, je tako podprl pobudo direktorja muzeja Pjotra Cywinski, navaja ameriška tiskovna agencija AP. Razstavna dvorana, kjer bo v prihodnje na ogled napis, ki se v originalu glasi "Arbeit Macht Frei", sicer še ni zgrajena, po pričakovanjih pa jo bodo odprli v prihodnjih letih. Na kraju, kjer je nekdanj visel originalni napis, sedaj visi replika. Napis, eden največjih simbolov grozot druge svetovne vojne, je bil ukraden leta 2009. Po zaslugi sodelovanja enega od storilcev so ga policisti sicer hitro našli, še preden so ga lahko tatovi predali naprej bogatemu zbiratelju, vendar pa so ga že razrezali na tri dele.

Zaradi kraje je bilo kasneje na zaporne kazni od 18 do 32 mesecev zapor obsojenih več Poljakov in Šved. Poljake naj bi pri kraji motiviral denar, Šved Anders Högstrom, nekdanji vodja neonacistične skupine, pa je povedal, da je deloval po navodilih znanega švedskega zbiratelja nacističnih predmetov. Popravilo pet metrov dolgega kovinskega napisa, ki ima veliko zgodovinsko vrednost, je bilo izredno zahtevno in dolgotrajno, a na koncu je strokovnjakom napis vendarle uspelo vrniti v bolj ali manj prvotno stanje. Napis je bil po kraji v zelo slabem stanju. Tatovi ga namreč niso zgolj razrezali na troje, temveč so ga tudi zvili in upognili ter uničili dele kovinskih palic.

Literarna revija Fontana

Jubilejna, 50. številka

Kaj naj napišemo tej jubilejni številki literarne revije Fontana na pot? Najprej to, da je teh 50 števil mini-kot en sam dih; kar naenkrat se je mala ljubiteljska ekipa literarnih zanesenjakov znašla pred dejstvom tega jubileja, ne zavedajoč se prav dobro, kdaj in kako ... Pa je še živ spomin, kako so nekateri sodelavci skupaj z (sedaj že pokojno) Lindo, pa Danilom, Mileno, Vladom, Šerko, Edelmanom in drugimi pred mnogimi (25) leti na Tomosu, takrat največjem delovnem kolektivu Slovenske Istre, zasejali seme literarne revije: ciklostirane strani, enobarvni kartonski ovitek v modrem tisku, tiskanje v stari Tomosovi tiskarni pri vedno za pomoč pripravljenu Robertu Stropniku in Sandru Valdevitu, ročno zlaganje in spenjanje listov celotne naklade dvestotih (?) izvodov z organiziranjem popoldanske mladinske delovne akcije ... Brez velikih sredstev in s polno malho dobre volje so izpolnjevali to svoje "poslanstvo" v veri, da počenja nekaj dobrega, nekaj koristnega za ves kolektiv in tudi širšo skupnost.

Odmevi so bili različni: od navdušenih pohval prijateljev in soimšljenikov pa vse do kritik nekaterih dekadentnih naveličancev (češ, kaj nam je pa to potrebno, izprazniti predale morda zatajevanih in skritih (bolj ali manj intimnih) lirčnih izpovedi, povedati ljudem, da so tudi oni tu, da obstajajo, da ustvarjajo ... No, in glej ga zlomka, kar naenkrat so spoznali, da je v teh letih izšlo že 50 števil same revije – ob še dodatnih 40 založbenih šte-

Beneški Bienale Razstavljal je tudi Andrej Furlan

Italijanski paviljon je na letošnjem 54. beneškem mednarodnem bienalu likovne umetnosti ob praznovanju 150-

letnice združitve Italije priredil posebne dogodke, ki sežejo onkraj državnih meja in na katerih bodo prvič sodelovali tudi Italijanski inštituti za kulturo: teh je po svetu kar 89. V njih trenutno razstavljajo italijanski umetniki in avtorji italijanskega rodu, ki živijo ali delujejo v državah

gostiteljicah Inštitutov. Te razstave so ob enem predstavili tudi v italijanskem paviljonu v stavbi Arsenale: svoja dela predstavlja kar 219 umetnikov. Ta načrt je stekel

nistrstva in ministrstva za kulturo – na podlagi načrta italijanskega umetnostnega kritika Vittoria Sgarbija. Projekt je zahteval precejšnje or-

ganizacijske sposobnosti, da bi lahko v sodelovanju s pomembnimi krajevnimi muzeji in kulturnimi zavodi prikazali ustvarjalnost italijanskih umetnikov v tujini. Po večmesečnem zbiranju podatkov - osebnih ter v papirnatih in multimedialni obliki - vnašanju podatkov, analizi in končnem izboru je bilo med 400 umetniki, ki so jih predlagali Italijanski inštituti za kulturo, izbranih 219.

predstavili inovativnost in kako-vost izbranih umetnikov.

V sredo, 1. junija, so na sedežu Italijanskega inštituta za kulturo v Sloveniji odprli razstavo Janeza Janše in Andreja Furlana, ki je po rodu iz Trsta. V zalivskem okolju je bil Furlan stalno v stiku z dialogom med slovensko in italijansko kulturo. Od leta 2006 pa živi, dela in ustvarja v Ljubljani. Kot je svojčas poudaril kritik Claudio Domini, se Furlan v svojih zadnjih delih posveča zasanjanim odtisom anonimnih naravnih okolij – to so "ne kraji" brez lastne identitete, ki preko stenopeične luknje v striktno analogni kameri obscuri preoblikujejo v koprneče pokrajine. "Slednje delujejo na gledalca tako realno kot domišljijско. V

tem okolju pa Andrea Furlan raziskuje, poslušaj, vidi in, v zabrisanih sledovih človeške prisotnosti, odkrije lastno identiteto", je zapisal Domini.

PIKA NA (PESMI) Majda Artač Sturman

Obrazi

Vstala je narava
ter se giblje živa;
znane čute kaže,
kar nebo pokriva.

In srce umeje,
čudne govornice,
ki jih govorijo
zvezde in cvetice.

Kamenje budi se
in občutke moje
z mano čuti, z mano
glasne pesmi poje.

Simon Jenko (1835 - 1869)

Uvodna pesem Jenkovega cikla, ki zajema vsega skupaj enaindvajset obrazov, to je podob, slik iz narave, pa tudi iz človeškega sveta, v strnjjenih zamahih pričara življenjski utrip pomladi. V prvih verzih se celo zazdeva, da se narava gibko uteleša v kaki boginji,

denimo slovanski Vesni ali Živi. Prebujajo se, oglašajo se živa bitja, vse snovno v naravi se giblje in čustvuje. Osrednjo sporočilno vlogo odigravajo glagolske oblike (vstala je, se giblje, kaže, pokriva, budi se, poje idr.) Ob tem se spomnim na Murnovo pesem Šentjanžvevo, ki s šelestenjem sičnikov in šumnikov poustvarja čudežno občutje kresne noči, ko se po ljudskem verovanju oglašajo cvetje in trave, studenci in zvezde. A vendar ni potrebno, da nam slučajno pade v obuvalo praprotno seme, da lahko prisluhnemo govornici zvezd in cvetic, odpreti moramo svoje srce. Poudarek je na čutih, torej na čutnem doživljanju narave. V prvem verzusvsake kitice je izpostavljena ključna beseda: v prvi narava, v drugi srce, v tretji kamenje.

Še vedno ostaja, taka in drugačna. Morda bo v poletnih mesecih, na odhodu, kdo utegnil v večji meri dojeti poezijo neba, morja in gor, poezijo sončnih zatonov, poezijo belih in temnih oblakov.

Pogovor / Ivo Kralj

"Pomembno je, da smo tudi taki 'manjši zbori'!"

Ko se različne generacije srečajo za mizo, je težko, da iz klepeta ne nastane zanimiva, poučna, dragocena izkušnja. Če je na drugi strani mize človek, ki je v življenju veliko videl in še več naredil, je uspeh pogovora zagotovljen. Ob še enem jubileju v njegovem bogatem življenju sem se v prvih junjskih dneh srečal z Ivom Kraljem, dirigentom, kulturnim delavcem, zavednim Slovencem in spoštovanim znancem. Kar doma, pri "Dulnjevih", v objemu idilične kraške vasi Slivno sredi devinsko-nabrežinske občine, mi je pripovedoval o številnih dogodivščinah, ravno pravih za kako knjigo, ter razkril življenjske modrosti, kot jih le Ivo "Kraljev" zna. Preprosto, doživeto, šaljivo, iskreno.

Gospod Ivo, prejšnjo nedeljo ste, kot pravite, še zadnjič stopili na oder z moškim pevskim zborom Fantje izpod Grmade, ki ga vodite od vsega začetka, torej dolgih 45 let. Kako doživljate ta trenutek?

Zbor sem kot dirigent nameraval zapustiti že ob 30. obletnici delovanja, tokrat pa mislim, da je končno pravi čas. Odločil sem se, da se ob 45. obletnici delovanja zbora Fantje izpod Grmade umaknem, saj vse skupaj že nekako diši po Gadafrju. Če fantje z mano niso več zadovoljni, bom za to verjetno izvedel zadnji, zato je nekako boljše, da jih prehitim. Zadnje čase imam težave z očmi, kar mi ne dovoljuje delati kot prej. Skupaj smo ustvarjali veliko let in primerno sklenili skupno pot s koncertom v Štivanu. Če bo nujna, bom še kdaj izjemoma pomagal, a bilo je dovolj.

Kako je bilo zadnjič na oderu?

Za zadnji nastop sem pripravil težji program, a smo nazadnje izvedli železni repertoar in nekaj težjih pesmi, kar nam je pač uspelo v danih razmerah. Pred koncertom smo imeli vaje, zjutraj sem še prepeval v cerkvi, bil sem kar utrujen, a vsceno nam je šlo dobro kljub rahli tremi. Čeprav sem že toliko let v pevski družbi, se moram zavedati, da leta tečejo in nič ne rečejo. Prepričan pa sem o tem: ni tako starega človeka, ki ne bi rad živel še kak teden, in ni tako mladega, ki bi lahko že jutri umrl. Nedeljski koncert ob 45. obletnici moškega zbora je bil pomemben ne glede na pevsko razpoloženje. Sam vedno pravim, da je težko graditi zid brez dobre peska in kamna!

Kako bi opisali to dolgo pot?

Bilo je lepo, a tudi hudi časi so za nami. Fantje izpod Grmade smo bili vedno ljudje različnih vrst, peli in nastopali pa smo tudi v razmerah, ki nam niso bile naklonjene. Večkrat sem pravil: "Fantje, danes je zvezda, jutri bo čebela", a ideološki razlogi so navadno prevladali. Nekje sredi '70. let smo na primer morali nastopiti s Fantji in dekliskim zborom Devin v neki cerkvi pri Postojni, pa smo večer prej izvedeli, da je bila cerkev zasledena. Ja, politično zasledena.

Gospod Ivo, kako pa ste se znašli s "Fantji"?

Pri Fantih izpod Grmade sem se vedno počutil prijatelj med prijatelji, z marsikom smo že prej prepevali v gostilnah in po vaseh, tako da sem bil v zboru vedno doma. To seveda ne pomeni, da se nismo marsikdaj tudi skregali, a to je del normalnega življenja. Užival sem na vsakem koncertu, če smo bili pripravljeni, drugače

pa me je skrbelo, kako bo šlo. Zabavno je ime: Fantje izpod Grmade. Saj ne moremo biti pod Grmado! Če bi bili pod, nas ne bi bilo več!

Res je. Kaj pa vaši glasbeni začetki? Vem, da je Slivno vas glasbenikov po zaslugi vaškega mojstra Pierina Grassija...

Ja, glasba je v naših krajih doma,

tudi sam sem kot otrok jokal, da bi se muzike učil, a za to ni bilo denarja. Pierino je takrat kupil metodo Bona, zbiral vaše fante, ki smo imeli radi glasbo, in nas učil solfeggio. Kot samouk igrat že 51. leto v nabrežinski godbi, brez Pierina pa ne bi šlo tako, kot je. Z njim smo imeli tudi orkester Planinka, Pierino na saksofonu, trije slivenski kralji na "korneti"... Morali bi se imenovati Planika, kot triglavka roža, pa smo zgrešili in se poimenovali po žen-

ski, ki hodi v hribe. Igrali smo za 4.500 lir, ravno za pijačo, v letih pa smo zbrali dovolj denarja, da smo Pierinu kupili saksofon v zahvalo. Potem so se mladeniči odločili po svoje in odšli igrat v Gorjansko. Orkester Planinka je tako izumrl, a glasba v Slivnem je ostala in se razvijala. Nastali so Fantje izpod Grmade, v vasi imamo trio Bršljan, Slivenci so igrali v odličnih ansamblih, danes pa je nekaj mladih z visoko glasbeno izobrazbo.

Vi pa ste bili tako rekoč samouk. V življenju ste vodili Fantje izpod Grmade in cerkveni pevski zbor, igrali orgle, trobila, pa tudi harmoniko. Seveda, oče mi je kot otroku ku-

la solfeggio.

Kljub vsemu ste Fante izpod Grmade vodili pol življenja!

Ja, voditi sem se naučil z vajo. Pel sem v različnih zborih, hodil po številnih seminarjih za zborovodje in "vsakemu nekaj ukradel". Učil sem se iz izkušnje in upam, da zato ne bom šel v pekel! Fantje izpod Grmade imajo za seboj dolgo življenje, čeprav smo zadnje čase nekoliko šibkejši. Mislim, da morajo biti na ozemlju tudi veliki oz. kvalitni zbori, recimo jim "špice", špice pa potrebujejo take zore, kot smo mi, da lahko delajo. V našem prostoru, na nekakšni meji slovenstva, je predvsem pomembno, da naš zbor je, kot pa da je dober. Pomembno je, da smo tudi taki manjši zbori, da obstajajo iz kulturnih, identitetnih razlogov.

Kdaj je bil po vašem mnenju zbor najboljši?

Bilo je okrog leta 1975, ko smo imeli pevski material in izvajali bolj tehten program. Izvajali smo ljudske in cerkvene pesmi, a tudi polifonijo in renesanso. Ne glede na kvaliteto pa smo vedno peli; nekoč smo pesem Polje zapeli po dvajsetkrat v enem večeru, od gostilne do gostilne.

Gospod Ivo, glasba in zemlja gresta torej skupaj. Ste tudi odlični kmetovalec, h kateremu smo v juniju prihajali v osmice...

Dvomim, da bomo letos odprli osmico. Kljub vsemu se imam za najboljšega pevovodjo med kmeti in najboljšega kmeta med pevovodji. Za 'šankom' sem slišal veliko zgodb, a tudi veliko prepocenih kletvic. Glede preklinjanja je stvar danes obrnjena na glavo: če verjamem v Boga, se lahko pač jezim nanj, drugače pa to ne gre, kot če bi želeli prijeti za kamnito mizo, ki je ni. Teoretično lahko preklinjamo le tisti, ki verjamejo, čeprav je boljše, da ne.

Kaj mislite o političnih, ideoloških kletvicah?

V zgodovini so se nam Fantom izpod Grmade posmehovali z obeh političnih strani. Mi smo vedno peli povsod, tako pri spo-

meniku ali v cerkvi, čeprav smo imeli večkrat težave. Lepo zapeta Oj Triglav, moj dom je kultura v vsakem primeru, pa če jo zapojejo oni ali drugi, kajne?

Mislim, da mladi danes nismo več zasidrani v političnih opicijah, čeprav je poznavanje zgodovinske resnice nujno potrebno.

V življenju sem doživel marsikaj. Vzgojili so me ob krščanskih vrednotah, ki učijo odpuščanja in miru. Pomembno je odpuščati, a ne pozabiti. Naučil pa sem se še nečesa. Živino je tako, da več časa kot živi skupaj, bolj se ima rada, z ljudmi pa je večkrat nasprotno. Bolj ko smo skupaj, bolj se sovržimo.

Upajmo, da bo v prihodnosti drugače. No, povrnimo se spet h glasbi, ki je nepogrešljiv del vaše družine. Tudi hčerko ste vzgojili v glasbenem duhu.

Hčerka Rosanda je glasbeno izobražena pedagoginja, sam sem ji pomagal, kot sem vedel in znal. Moje glasbeno znanje izhaja z lekcij solfeggia s sovaščanom Pierinom in iz neposredne izkušnje. Pred uporabo fotokopirnih strojev sem moral na primer leta in leta skladbe prepisovati na roko, večinoma pa smo se nanašali na "uho". Hčerki smo nudili doma klavir in možnost študija, česar sem zelo vesel.

Gospod Ivo, bi mi povedali še kako anekdoto, ko pa jih imate toliko v žepu?

Zabavne so zgodbe o intonaciji Fantov izpod Grmade. Ko mi kdo pravi, da z intonacijo "padajo", je moj odgovor enostaven: "Glavno je, da se ne udarijo!"

Ob izteku pogovora se je domov vrnila Ivova žena Anica, ki svojega moža hvalevredno podpira že vse življenje. Anica se spominja dogodka, ko je ni. Teoretično lahko preklinjamo le tisti, ki verjamejo, čeprav je boljše, da ne. Ivo Kralj jih je s svojo trdozvestostjo in vztrajnostjo spremljal celih 45 let. Hvala mu, da je izpolnjeval to poslanstvo v dobro vse slovenske skupnosti in Italiji.

Jernej Šček

Majda Skrinar razstavlja v Kopru

V organizaciji Obalnih galerij Piran je v Galeriji Banke Koper od junija do oktobra na ogled razstava slik Premiki in platenja uveljavljene koprskilovnice in arhitektke Majde Skrinar. Leta 1990 je končala študij arhitekture na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo ter za diplomsko nalogo Projekt podzemne garažne hiše v Piranu leta 1991 prejela študentsko Plečnikovo nagrado. Leta 1993 je z odliko diplomirala na oddelku za slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost pri prof. Metki Krašovec. Večkrat se je strokovno izpopolnjevala v tujini. Doslej je imela dvajset samostojnih razstav in sodelovala na številnih skupinskih razstavah doma in v tujini. Prejela je tri nagrade na Mednarodnem slikarskem ex-temporu Piran, dvakrat nagrado za najboljši akvarel. Od leta 2000 je višja svetovalka za prenojo mesta na Občini Piran. Ima status samostojne ustvarjalke na področju kulture. Njena dela so v javnih in zasebnih zbirkah. Od leta 1994 je članica ZDSLU.

Foto Joka Jeroša

Slikarski opus Majde Skrinar je motivno vezan na kraj, v katerem se je rodila in kjer živi. Na tokratni razstavi s poimenovanjem Premiki in platenja so podobe ladij, tankerjev, prekoceanek, ki jih umesti daleč v morske horizonte. To je motiv, ki avtorico navdihuje že sedem let in ga neprekinjeno nadgrajuje. Ob avtoričinem spoštovanju tradicije marinarstva in kljub možnim evokacijam na pogled na Koprski zaliv in dogajanje v njem postanejo upodobljeni motivi ladij v neskončnih morskih daljavah še njena intimna metafora: je njen spomin, njen emocionalni in mentalni odnos do narave in civilizacijskih danosti mesta, kjer živi, ali njeno razumevanje sodobnega globalnega sveta, lahko je tudi simbol hrepenenja. To je tisti enigmatični in avtorici določljivi kanon, ki se neprekinjeno ponavlja. Občutljivemu gledalcu vzbuja različne občutke razpoloženja, ki je vedno umirjeno, tiho in spokojno. Podobe s specifičnim in prepoznavnim koloritom, ki pogojuje posebno svetlobno atmosfero, z določljivo intimno lirčno poetiko ter s skrajno individualno interpretacijo pa gledalca vabijo v gledanje, celo v meditativnost, v estetske užitke, v spominjanje in odkrivanje vsega preprostega in avtohtonega, konkretnega in univerzalnega, kar nas vsakodnevno obdaja, pa vendar marsikomu ostaja nevidno.

S 3. strani

Ljudje mi ploskajo ...

Leta 1975 so vas in profesorja Rebulu jugoslovanske oblasti za dalj časa izolirale zaradi drobne knjižice Edvard Kocbek, pričevalec našega časa, v kateri je bil tudi znani intervju. Uradna Slovenija je vam, Rebuli in Kocbeku ter vašemu delu odvzela dostojanstvo legalnosti. Ste kdaj pomislili, da bi knjižico in intervju spet uradno objavili in tako delu povrnili ugled, ki

mu ni bil dodeljen pred več kot 35 leti?

Jaz bi predlagal, naj se v tem primeru objavi Odisej ob jamboru. To je moja kritika partiji in njenim vodilnim kadrom. To je zagovor slovenske samobitnosti. Poudarjam, samobitnosti in ne samostojnosti. Jaz sem namreč vedno zagovarjal konfederacijo: bal sem se namreč sosedov in se jih bojim še danes. Odisej ob jamboru se je v obeh izdajah, le-

Izšla je Mladika 2-3

Pestro branje

Zadnja številka tržaškega mesečnika Mladika je izšla konec maja. Reviji je priložena posebna priloga, Pogovor s Prešernovim nagradincem Miroslavom Košuto ob njegovem petinsedemdesetletnici. S pesnikom se je pogovarjala prof. Marija Pirjevec. Obsežni intervju o pesnikovem življenju, njegovem umetniškem svetu in pniškem opusu dopolnjujejo nekatere značilne Košutove pesmi. Mladikin uvodnik na velikonočno tematiko sta napisala Edi Kovač in Tomaž Simčič v obliki korespondence med Trstom in Toulousom. "Velika noč", je na koncu zapisal Edvard Kovač, profesor filozofije na univerzah v Ljubljani in Toulousu, "se mi predstavlja kot praznik novega življenja, zato je zame ta dan kot slavje resnične

mladosti". Mira Ribič je avtorica novele "Vse Vasilijeve zime", ki je prejela prvo nagrado na 39. literarnem natečaju revije Mladika. Iz neobjavljene zbirke "Molitev za mir" so poezije, ki jih je spesnila Milanka Dragar. Peter Merku' v rubriki "Moje življenje v Nemčiji" piše o svojem prvem potovanju v Španijo leta 1973 ter obisku Barcelone in Madrida. Zanimiv je zapis Milana Gregoriča o istrskem rojaku mag. Bertu Pribacu, pesniku, prevajalcu in publicistu, ki je dolgo živel v Avstraliji. V zadnjem nadaljevanju rubrike "Manjšina onkraj Sengenskih zapornic" se Primož Sturman pogovarja z amaterskim gledališkim režiserjem iz Umaga Vladimирem Roto, ki sestavlja svojevrstni umaško-italijanski slo-

ta 1969 in 1971, skrivoma prodajal. V Sloveniji pa žal tega niso brali. Ta knjiga je za slovensko javnost pomembna tudi, ker prikazuje, kaj se je v Trstu dogajalo v tem obdobju. Gre namreč za zbirko objav iz Zaliva. Strinjam se, da bi se potem objavilo skupaj delo Odisej ob jamboru in intervju s Kocbekom. Meni gre torej predvsem za to, da se z objavo dokaže, da je tudi Trst spadal v enotni slovenski kulturni prostor. To bi bilo priznanje za celotno ekipo, ki je ustvarjala Zaliv, v katerem so se rodile tudi vse naše pobude. Svoji ženi Radoslavi Premrl se moram

posebej zahvaliti za sodelovanje: bila je administratorica, a tudi drugače je sodelovala, predvsem s pisanjem knjige o bratu Janku Premrlu - Vojku. Sami smo skrbeli za distribucijo po pošti, na Zaliv so bili naročeni tudi onkraj Atlantika. In pred vsako številko je bilo treba za izid zagotoviti zadostna finančna sredstva in torej sponzorje. Rad se pri tem spominjam matere narodnega junaka Pinka Tomažiča, ki je redno prispevala za vsako številko zelo lepe vsote. Sam sem bil namreč profesor, prav posebnih finančnih zmogljivosti nisem imel.

slovom Maksim Gaspari je cenil Mladiko. Iz Argentine se oglašala Mirjam Oblak s člankom o buenosaireskem biseroaršniku slovenskega rodu patru dr. Alojziju Kukoviču. V reviji so še objavljene pesmi Vladimirja Kosa, ki jih misijonar pošilja iz daljne Japonske. Mladiko dopolnjuje z novicami bogata Antena, ocena knjige Pavleta Merku'ja in Roberta Dedenara "Chicchi di riso" izpod peresa Vilme Purič ter novice Knjižnice Dušana Černeta.

Mladinsko prilogo Rast so oblikovali Simon Peter Leban z uvodnikom o jedrski energiji, Julija Berdon z recepti iz afriške kuhinje, Neža Kravos s poročilom o študijski izmenjavi v Argentini, Nastja Slavec s črtico Naj bo balet rajve vez (nagrada je bila na natečaju Depangher), Ema Kravos z zapisom o telesni govoric oč, objavljen je tudi članek o Fuzbaladi 2011.

Zlato zrno 2011

Nominiranci in razglasitev dobitnika

Zlato zrno, nagrada za mlade slovenske ustvarjalce iz Dežele Furlanije Julijske krajine, ki jo letos že četrty podeljuje Sklad Sergij Tončič v Trstu, je tudi letos na dosegu štirih nominiranih: pianistke Petre Grassi, zborovodkinje Mateje Černic, igralca Jureta Kopušarja in soustvarjalcev zgoščenke Tekočina Petra Gergoleta in Andreja Kralja.

Lanski nagrajenec Igor Zobin

Tako se je odločila žirija, ki jo sestavljajo ugledna ustvarjalna imena: Klavdij Palčič, Marko Sosič, Aleš Doktorič, Rosana Paliaga in Marko Kravos.

V utemeljitvah je izpostavljeno,

kako so nove ustvarjalne osebnosti v zadnjih dveh letih oživljale kulturni utrip našega prostora in ga obenem izzivale s presežanjem kalupov in ljubiteljske samozadostnosti v umetnosti.

Na slovesnosti v Narodnem domu v Trstu bo razglašen/a dobitnik/ca letošnje nagrade Zlato zrno, ki prejme umetniško oblikovano kocko – znak igre na srečo in tveganja – in denarni znesek. Prav tako bodo tudi nominiranci deležni listine s priznanjem in denarno spodbudo za svoj opazni ustvarjalni dosežek.

Na podelitvi bo nastopil lanski prejemnik Zlatega zrna harmonikar Igor Zobin, predsednik Tončičevega sklada Marko Kravos pa bo kot običajno v svojem nagovoru razgrnil razmislek o ustvarjalnem okolju, pogojih za delo in uveljavitev novih generacij slovenskih ustvarjalcev pri nas.

V Narodnem domu v Trstu bo v petek, 17. junija, ob 17,30, praznično: "kresni" trenutek, ko naj se izkaže pozornost občinstva in medijev do izrazitih prebojnih dosežkov na domači in mednarodni sceni naših mladih entuziastov v obdobju zadnjih dveh let - ter priložnost, da topel domači aplavz spodbudi letošnje nominirance in nagrajenca Zlatega zrna 2011.

S 1. strani

Slovenskega ...

“O bžalujem dejstvo, da ni Slovencev v občinskem odboru, čeprav so slovenski volilci pripomogli k zmagi Roberta Cosolinija. Župan se najbrž ni izkazal za tako pogumnega, kljub temu da smo trije slovenski kandidati prispevali kar 1.200 preferenc”, nam je povedal občinski svetnik SSK Igor Švab, ki je podobno kot Furlanič poudaril, da bo SSK ocenjevala občinski odbor na podlagi njegovega dela. Dejstvo, da je postal odbornik na pokrajini (obenem tudi podpredsednik odbora) Igor Dolenc, ni vplivalo na neimenovanje Slovencev v občinski svet, “možnost, da bo Furlanič postal

predsednik občinskega sveta, pa nam kot Slovincem tudi ni v uteho”.

Roberto Cosolini pa je v vrvežu predstavnikov tiska ponosno predstavil svoje odbornike, ki po njegovem mnenju odražajo “ravnesveje med sposobnostjo in inovativnostjo, ki jih izražata ozemlje in leva sredina”. Cosolini je dejal, da pri sestavi odbora ni imel nikakršnih pritiskov, gotovo pa je pri snovanju ekipe

imel pred seboj politični izid volitev: “Stranke lahko dajejo o sebi vtis golih delilcev vodilnih funkcij, so pa obenem temelj demokracije in navsezadnje izraz želja volilcev”. Kaj pa župan meni o odsotnosti Slovencev v

Foto IG

občinskem odboru? “Izbira je pač padla na tako sestavo ekipe: ta bo nedvomno sposobna upoštevati zahteve in potrebe slovenske manjšine in ostalih mestnih komponent. Verjamem, da bi v tej smeri deloval tudi odbor, ki bi ga sestavljali predstavniki slovenske narodne skupnosti”, je dejal župan, ki je mnenja, da bo manjšina imela v kratkem priložnost dokazati kompetence nekaterih svojih

članov: o tem pa ni želel razkriti nobenih podrobnosti.

Veliko teže bodo v novem občinskem odboru imele predstavnice ženskega spola: podžupansko mesto bo namreč zasedala Fabiana Martini, nekdanja odgovorna urednica škofijskega tednika Vita nuova, ki jo pri Novem glasu poznamo za sposobno kolegico in predvsem kot prijateljico. Martinijeva je zadovoljna, da

nijeva, ki bo pristojna tudi za varnost, mestno policijo, komunikacije, prozornost in participacijo.

Nov občinski odbor bodo sestavljali:

- odvetnik Maurizio Consoli: odgovoren bo za proračun in gospodarske resurse;

- Laura Famulari (DS), vodja urada mirovnega sodnika, je nova odbornica za socialne zadeve;

- Emiliano Edera (Italija vrednot) bo odgovoren za premoženje, šport, upravljanje in informacijske službe;

- Elena Marchegiani, izvedenka za urbanistiko, bo odbornica za javna dela in za stanovniško politiko;

- Andrea Mariani, ki je 20 minut pred imenovanjem odstopil z mesta predsednika tržaške židovske skupnosti, bo odgovoren za kulturo;

- nekdanji vodja DS v občinskem svetu Fabio Omero bo vodil resor za

gospodarski razvoj in evropske sklade;

- Umberto Laurenzi (LES) bo odbornik za okolje, energijo, preustroj onesnaženih območij, kmetijstvo in ribištvo;

- podjetnica Elena Pellaschiar bo odbornica za trgovino;

- Antonella Grim (DS) bo odgovorna za vzgojo, šolstvo in univerzo.

Župan Cosolini je obdržal zasebno odborništvu za urbanistiko.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
in DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV

vabita na jubilejno proslavo
ob 20-letnici osamosvojitve Slovenije

URESNIČENA SANJA

večer domovinskih pesmi in državotvornih spisov
Franca Jeze ter drugih avtorjev

torek, 21. junija, ob 20.30
Peterlinova dvorana v Trstu

TRŽAŠKA KNJIGARNA Novost pri GMD

Osamosvojitve Slovenije v zamejskem katoliškem tisku

Knjiga *Samostojna Slovenija, bodi pozdravljena*, ki je pred nedavnim izšla pri Goriški Mohorjevi družbi, je po krstni goriški predstavitvi doživela še predstavitev na Tržaškem.

Sourednica publikacije Marija Češčut (Marko Tavčar je bil zaradi službenih obveznosti zadržan v Rimu) je občinstvu Tržaške knjigarnice, med katerim je sedel tudi predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka, v torek, 7. junija, predstavila osrednje vsebinske koordinate knjige, ki nosi podnaslov *Osamosvojitve Slovenije v zamejskem periodičnem tisku 1988-1991*. Delo sestavljajo namreč zapisi, poročila, intervjuji in mnenja, ki so prav o temi osamosvojitvenega procesa matične domovine izšli v razdobju med 26. majem 1988 in 10. oktobrom 1991 v Katoliškem glasu, Novem listu, Domu in Mladiki, se pravi v publicističnem in revijalnem okolju zamejskega demokratičnega tabora. Njegovo idejno stališče je vselej temeljilo na prepričanju, da je

potrebno vzdrževati dobre odnose z matico, sicer ne za ceno opovedovanja lastnemu krščanskemu etosu in zvestobi pripadnosti slovenskemu narodu. Ta spekter namreč spremlja zapise, od začetnih, ki - kot je poudarila Marija Češčut - obravnavajo t. i. aretajo in sojenje četverici, do zadnjih, ki spremljajo umik Jugoslovanske ljudske armade s slovenskega ozemlja.

Knjiga je nastala na podlagi osebnega izbora, “nekaterim kritičnim zapisom ali pa takim, ki bi jih danes težko dojel, smo se izognili”, je dejala Marija Češčut, ki publikacijo priporoča zlasti mlajšim bralcem. Tiziana Zavadlav je ob sogovornici prebrala nekaj odlomkov iz knjige in dejala, da je ob prepisovanju zapisov (ta

naloga je bila zaupana tudi Nataši Gregori in Mirjam Simčič, ki je oblikovala še naslovnico) osvežila spomin na tedanje napete

Ilde Košuta, Marija Češčut in Tiziana Zavadlav (foto IG)

okolščine, sočasno pa je izvedela za nove dogodke, ki so tvorili zapleten mozaik slovenskega osamosvojitvenega procesa. Marija Češčut je med mnogimi avtorji zapisov omenila msgr. Kazimirja Humarja (ki je med mnogimi zapisi prispeval razmišljanje o medsebojnem odpuščanju ob

spravnem srečanju v Kočevskem rogu leta 1990), Janeza Vuka, Marka Vuka, Draga Legišo, Sašo Martelanca, msgr. Marina Qualizzo; veliko je bilo tudi nepodpisanih člankov, kot na primer uvodnikov revije Mladika, ki je publikaciji GMD prispevala bogato fotografsko gradivo. “Knjigo lahko obravnavamo tudi kot poklon časnikarskemu gibanju v zamejstvu, ki je prodorno in

kakovostno poročalo o tedanjih hudih trenutkih in ga je odlikoval dalekoviden pogled v prihodnost”. Iz občinstva se je nato oglasila prof. Marija Kacin, ki je publikacijo pohvalila tudi zato, ker govori o slovenski osamosvojitvi

z zamejskega zornega kota, in Saša Martelanec, po čigar mnenju bo slovenski narod še trpel zaradi ran iz 20. stoletja: “Pomislite le na dejstvo, da francoska revolucija še danes razburja marsikatero Francoza”, je grenko pripomnil časnikar.

IG

Tržaška knjigarna in Goriška Mohorjeva družba
vabita na predstavitev knjige

zgodbe s
TRNOVSKE planote
zbral in uredil JOŽE ŠUŠMELJ

Predstavitve bo

v torek, 21. junija 2011,
ob 18. uri v Tržaški knjigarni v Trstu

O knjigi bo govoril Jože Šušmelj

Toplo vabljeni!

DSI Alenka Puhar v gosteh

Življenjska zgodba pisateljice Milene Mohorič

“Bila je sorodnica Alme Karlin, tudi Lojze Kovčič je pisal o njej v Prišlekkih. Doživela je tragično usodo in bila živa pokopana”. Tako je Evelina Umek prejšnji ponedeljek, ki ga je Društvo slovenskih izobražencev posvetilo spominskemu večeru Mileni Mohorič, predstavila literarni okvir pisateljice meščanskega sloja in kolumnistko, ki je doživela moralni polom in bila zavržena ter odstranjena s slovenske literarne scene. O družbe-

nem ozadju je spregovorila zgodovinarica Alenka Puhar, ki je predstavila tudi slikovno in knjižno gradivo.

Lani je pri študentski založbi v knjižni zbirki Beletrina izšla knjiga *Zgodbe iz tridesetih let*, ki sta jo uredila Lado Kralj in Peter Scherber. Sprejeto besedo je poleg urednikov napisala tudi Alenka Puhar. V knjigi je zbranih enajst zgodb, v katerih je opisan meščanski svet, ki ga je Milena zelo dobro poznala, saj je izhajala iz ugledne meščanske družine.

Oče je bil pravnik, ona pa je leta 1928 končala študij iz germanistike in literarnih ved v Ljubljani. V knjigi so moški in ženske sužnji določenih vlog, ženska brez moškega ob sebi pa v tedanjih razmer-

ah ni imela življenja. Tako spoznamo tragične ženske figure: sedemnajstletno Anamarijo, ki se poroči s starejšim moškim in ji otrok umre šesti dan po rojstvu, ali pa Marino in iluzijo o prvi zaljubljenosti. Takrat je samska ženska bila dvomljivega slovesa. Lahko je izhajala le kot umetnica. “Edina pozitivna zgodba je Sreča, najbolj zanimiva pa je zagotovo zgodba v odgovor Vladimiru Bartolu o gospodu Forcinosovem, v kateri stopi v ospredje provokativna problematika

Alenka Puhar

spolov”. Moški naj bi težil k višjim ciljem, a ga pri tem ovira ženska. Milena se zavzema za žensko, ki je gospodarica svoje vloge.

V uvodnih besedah je Alenka Puhar podčrtala dejstvo, da so

ženske na Slovenskem marsikaj dosegle bolj zgodaj, kot bi si lahko predstavljali, kljub temu pa moški niso priznali ženskam vseh dosežkov. Dalje je podrobno opisala pisateljico prebranje: “Tako Milena kot mož sta bila prepričana komunista in sta to ostala do konca svojih dni. Ogrela sta se za revolucionarne ideje. Bila sta taka vernika Stalina, da sta v tem prepričanju vzgojila tudi svojega sina, ki je v šolo hodil s pištolo in ustrahoval sošolce. Leta 1949 je Milena že kazala znake duševnih motenj. Ko se je Stalin odločil, da bo kaznoval Tita in ga izključil iz Informbiroja, je šla z vlakom v Beograd, da bi intervenirala pri Titu”. Ker se takrat o tem ni javno govorilo, so jo na vlaku aretirali in jo odpeljali v zapor.

Vojno sta oba preživela v internaciji, Milena na Rabu in v Visu, mož pa v Dachau. Leta 1944 je postala članica komunistične partije, moža pa so s sinom zaprli na Goli otok. Sledilo so si zasliševanja in zapor ter Dom pisateljev na Bledu. Milena Mohorič je objavljala črtice in povesti, bila je stalna sodelavka revije *Ženski svet* in *Modre ptice*.

Alenka Puhar je priznala, da še zdaj ne vemo, ali je bila duševna bolezen povezana z razkolom med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. Kljub temu da je bila čudaka in se ji je omračil um, je občasno imela popolnoma lucidne trenutke. Drugo polovico življenja je preživela v popolnem mrku. Bila je zaprta v psihiatričnih bolnišnicah od leta 1948 dalje.

Šin

SV. IVAN Poimenovanje večstopenjske šole

Vladimir Bartol bo odslej doma!

Vladimir Bartol se je v mladih letih pri rojstnem Sv. Ivanu počutil kot kralj. V okolju, kjer so se paštrni raztezali v nedogled in oddajali svež vonj po pelinu, je Bartol živel polno življenje. Ko pa se je po izgnanstvu vrnil v domače okolje, je trpe opazoval, kako so nove

Beničič odkril tablo z imenom očeta, bi lahko nedvomno zadržali, da bi se v njegovem srcu ponovno odprl pogled na njegovo radostno otroštvo.

Kot je poudarila ravnateljica Beničičeva, bo odslej Vladimir Bartol za vedno ostal pri Sv. Ivanu: "Ta kraj pripada Vladimir-

be in nekateri starši interpretirali skladbo Ecce quomodo moritur iustus Jacobusa Gallusa. Sledil je nastop vokalne skupine NSS Sv. Cirila in Metoda pod vodstvom prof. Maurizia Marchesicha; nato so se ji pridružili tudi učenci OŠ Župančič: ob koncu je zadonela Prešernova Zdravljica.

Prireditelji so slavnostni govor zapuili kulturni delavki, publicistki in pisateljici Bogomili Kravos, po mnenju katere nas ime Vladimirja Bartola, ki ga je odbor za poimenovanje šole izbral med slovenskimi ustvarjalci, spodbujajo h globljemu zavedanju osebnih odgovornosti, saj njegov lik "predstavlja sintezo preteklega in jasnega izziv za prihodnost". To zato, ker so Bartol in njegova dela skupek silnic, "ki izhajajo iz nekdanje sveitovanske zlahtne preteklosti in se v Bartolovem času (pred 60 in več leti), razvijajo v

takrat skupaj z Bartolom postavljala po robu preteklemu brisanju kulturnih dosežkov in slovenske identitete. V povojnem obdobju so se prosvetni in kulturni delavci navezovali na dobo pred prvo svetovno vojno, ko je bilo v tem okraju kulturno delovanje na višku in se je vse projiciralo v svetlo prihodnost. V Bartolovih časih so vsi vedeli, koliko dolgujejo načrtovanju tistih prednikov, ki so se kot samouki družbeno povzpeli in zavestno postali mecenji, tako kot npr. J. G. Verdelški in I. M. Vatovec, ki sta postavila temelje za razcvet opismenjevanja in šole (1854, 1874)". Slavnostna govornica je občinstvo spomnila še na prosvetne in politične buditelje (na primer Ivan Piano, Fran Cegnar, Anton Trobec, Štefan Nadlišek, župnik Treven), ki so od 2. polovice 19. stoletja dalje gradili skupnost, ki je na vsakem koraku pričala o naprednih in zavednih Sveitovancih. V tem okolju je doraščal Bartol in nič manj spodbudno ni bilo v zasebnosti njegovega doma, ko mu je mama pripravljala podlago za osvajanje literarnih veščin in ga je oče uvajal v svet znanosti: kljub temu da "Bartolu šola ni bila pri srcu", je v njej občutil, da ni več član samo družine, marveč širšega občestva.

"Začel sem postajati član družbe, socialno bitje, ki ima svoje obveznosti in dolžnosti tudi do drugih (VB 2006: 27)". Slavnostna govornica je ob sklepu svojega govora poudarila še nujno, da bi poskrbeli za prevod Bartolovih spominov na Mladost pri Sv. Ivanu: tako bi nedvomno pripomogli k vzpostavitvi ravnovesja med nami in sosedi, ker je to v današnjem času nujno. V samih Bartolovih delih se Sv. Ivan in Trst izrisujeta kot nedeljiv spoj kultur, na katerih se osnuje skupnost, "ali, kot sam pravi, občestvo".

Tablo na šolskem postlopu je ob koncu slovesnosti blagoslovil dušni pastir g. Milan Nemač.

Igor Gregori

Bojan Bartol (foto IG)

stanovanjske in druge zgradbe korenito preobličile njegovo ljubljeno okolje.

Kaj pa bi sloviti slovenski pisatelj, avtor najbolj prevajanega slovenskega literarnega dela Alamut, dejal danes, ko bi videl, da bo slovenska večstopenjska šola pri Sv. Ivanu, in sicer osnovna šola Oton Župančič in nižja srednja šola Sv. Ciril in Metod, na ul. Caravaggio, odslej nosila njegovo ime?

Sodeč po ganjenosti njegovega sina Bojana, ki je v petek, 10. junija, pred množico učencev, dijakov, učnega in neučnega osebja, staršev, pred sveitovanskim dušnim pastirjem, g. Milanom Nemačem, vodjo urada za slovenske šole prof. Tomažem Simičem in ravnateljico Fiorello

ju Bartolu, Vladimir Bartol pripada temu kraju", je dejala ravnateljica.

Pod prijetnim junijskim soncem je stekel kulturni program, ki so ga oblikovali učenci OŠ Župančič z branjem narečnih pesmi pesnice Marie Mijot, otroška folklorna skupina OŠ Frana Milčinskega s Katinare, učenci OŠ Frana Saleškega Finžgarja iz Barkovelj z branjem besedil barkovljanske pesnice Brune Marije Pertot. Na stopnišče so se nato postavili učenci NSS Sv. Cirila in Metoda od Sv. Ivana in s Katinare, ki so interpretirali nekaj odlomkov iz Bartolove knjige Mladost pri Sv. Ivanu. Sklepna točka sporeda je bila pevska. Začela se je s presenečenjem, saj so profesorji glas-

Bogomila Kravos (foto IG)

perspektivi nadaljnega delovanja".

Kravosova je namreč Bartola in njegovo okolje uokvirila v tedanji širši kulturni milje. "Kopica sveitovanskih ustvarjalcev se je

človeške vrednote. Verjel je v to, da "bodo naše žrtve prinesle svobodo in zmago".

Tako je svojo pot našel v zdravstvu. Šolal se je v Ljubljani na bolničarski šoli, v Zagrebu in v Ljubljani dokončal medicinsko fakulteto. V povojnih letih se je ustalil v Ljubljani, kjer si je ustvaril družino in se posvetil zdravniškemu poklicu. Ivan Cibic je bil zelo navezan na bratranca Lojzija in na brata Borisa, za katerega pravi, da je bil "nemadomestljiv angel varuh in njegov siamski dvojček". O tem priča tudi dejstvo, da sta se poročila isti dan.

V knjigi so zbrane številne dogodivščine in smešni pripetljaji. Še posebno izstopa dogodek birme iz leta 1934, ko je prišel zadnji slovenski škof Fogar. Boter Milko mu je podaril vodenke Pelikan namesto ure. Tako je Ivan v kleti poiskal repo in narisal nanjo številke. Ko pa so se vsi čudili, zakaj nima ure na dan birme, je povedal, da je ne sme nositi, ker je zelo dragocena in iz posebne kovine "metal rapa". Otroci so bili presenečeni, saj niso vedeli, da je rapa italijansko ime za repo.

Izbrane odlomke je prebrala Veronika Sossa, na koncu pa je Iztok Cergol poskrbel za pravo presenečenje, saj se je na odru predstavila mešana zasedba nabrežinske in prošeške godbe s člani Kraških ovčarjev, ki so občuteno zaigrali skladbo Vstala Primorska.

Metka Šinogoj

Obvestila

Delavnice slovenščine za otroke od 9. do 12. leta v projektu Jezik-Lingua: v slovenščini o glasbi, filatih, računalništvu, o mladinskih revijah, o slovenski pop in rock pevcih, o hrani, o oblačilih, predmetih in o drugem, kar je mladim všeč, in o šoli v neformalni slovenščini. V prostorih Slovenskega dijaškega doma S. Kosovela, ul. Ginnastica 72, Trst, vsak torek in četrtek od 9.30 do 11.30 od 13. 6. 2011 do 1. 7. 2011. Informacije: teco01@jezik-lingua. eu.

Založba Mladika vabi v ponedeljek, 20. junija, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, na slavnostni večer ob 50-letnici knjižnih izdaj. Na večeru bo prof. Marija Pirjavec predstavila jubilejno knjigo, izbrane pesmi Brune Marije Pertot "Črtnike dobre na nabrežju". Nastopila bo pianistka Jana Zupančič. Ob pozdravnem nagovoru bodo odprli razstavo prvih Mladikinih knjig.

Klub prijateljstva prireja v torek, 21. junija, izlet na Rakovnik in Polhov Gradec z ogledom krajevnih zanimivosti. Informacije in vpisovanje na tel. št. 040225468. Vljudno vabljeni!

Romanje na Sv. Višarje v soboto 25. junija. Za vpis in vse ostale

informacije pokličite (čim prej!!!) na tel. št. 3479322123. Avtobus bo odpeljal z Opčin ob 6.40, s trga Oberdan ob 7. uri, s Proseka ob 7.20, iz Sv. Križa ob 7.25, iz Nabrežine ob 7.30, Sosljana ob 7.35 in Štivana ob 7.40.

Slovenska prosveta in DSI sporočata, da bo ob 100-letnici rojstva in 35. obletnici smrti Jožeta Peterlina sv. maša v njegovem rojstnem kraju na Vinjem vrhu pri Beli Cerku na Dolenjskem v nedeljo, 26. junija, ob 11. uri. Vse, ki bi se radi udeležili te slovesnosti, vabimo, da se prijavijo v uradih Slovenske prosvete, ulica Donizetti 3, tel. 040 370846 od 9. do 13. ure.

Vabilo na enodnevno romanje na Zaplaz 27. junija letos v cerkev Matere Božje in na grob blaženega Alojza Grozdeta. Ogled Novega mesta in znamenitosti. Vpisovanje do 15. junija pri župnikih štandreške dekanije in g. Jožetu Markuži za devinsko dekanijo (tel. št. 040 229166).

Darovi

V spomin na starše daruje Marija Lozej 50 evrov za društvo Rojanski Marijin dom in 50 evrov za rojanski cerkveni pevski zbor.

Za sveitovanski cerkveni pevski zbor darujejo starši prvoobhajancev 60 evrov.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

prireja okroglo mizo

PERIODIČNI TISK IN PROSTOR, V KATEREM IZHAJA

Ustanove - Novi glas - društva

sreda, 29. junija 2011, ob 20. uri
na sedežu devinskih zborov

Barkovlje

Praznik prvega obhajila

Devetindvajseti maj je prinesel s seboj čudovito vreme, ravno pravo za slovesni dan prvega obhajila. Barkovljani so bili tega zelo veseli.

Osem otrok - Blanka, Cosimo, Danjel, Irene, Martin, Monia, Sofia in Vida - se je s starši zbralo pred mašo v prostorih Kulturnega društva, kjer so jih čakale narodne noše in gospe, ki so jim pomagale pri preoblačenju. Oblačenje noš je namreč prava

močnik župnika g. Elia Stefanu-
ta.

Prvoobhajanci so v rdeče in belo pogrnjenih klopeh zbrano sodelovali pri obredu. Tudi prošnje so sami prebrali. V vrsti so pristopili k obhajilni mizi. Na ta veliki sveti trenutek jih je vestno pripravljala učiteljica Vera Poljšak s pomočjo msgr. Vončine. Pred koncem maše je tudi župnik Elio pozdravil prvoobhajance, starše in ostale vernike. Po maši je gospod Kajetan Kravos fotografiral

Foto Kajetan Kravos

umetnost, ki je ni vsak zmožen, zlasti vezanja deklinskih rut. Ko so bili pripravljani, so se dečki v sinjih in deklice v belih nošah odpravili proti cerkvi. Mimo doč so jih občudovali.

V cerkvi jih je pričakal msgr. Franc Vončina. Za to priložnost je gospod pripravil posebno knjižico s primernimi mašnimi molitvami za otroke, starše in ostale vernike. Cerkev je bila tokrat polna. Med mašo je pel mladinski zbor A. M. Slomšek iz Bazovice pod vodstvom Zdenke Kovarčič. Pri oltarju je sodeloval z msgr. Vončino don Sergio, po-

skupino prvoobhajancev pred oltarjem. Takoj nato je mladim msgr. Vončina razdelil spominke: podoba z imenom in datumom prvega obhajila, rožni venec in križec.

Slovesnost so prvoobhajanci s starši in prijatelji končali v društveni dvorani, v kateri je vse čakala okusna malica, ki so jo pripravili starši. Tudi društveni bar je za to priložnost deloval. Vsi so bili zadovoljni in nasmejani. Bog daj, da bo ta dan prvoobhajancem zares ostal v trajnem spominu!

Nada Martelanc

PROSEK Slovensko amatersko dramsko društvo Jaka Štoka

Bogata kulturna dediščina Ivana Čibčevega

Slovensko amatersko dramsko društvo Jaka Štoka je v prostorih Kulturnega društva na Proseku pred nedavnim priredilo večer, posvečen prosekemu domačinu. V uvodnih besedah je navzoče nagovoril predsednik društva Matjaž Rustja in predstavil avtorja knjige. Dr. Ivan Cibic se je lotil pisanja spominov, ki nudijo vpogled v preteklost, v kateri se je narod uprl, da bi si izboril svobodo. Najprej je pisal samo za ožje sorodnike, a so ga spodbudili, naj ta pisani mozaik vojnega časa, fašistične diktature,

predstavila knjigo *Utrinki iz mojega življenja*, ki je izšla v samozaložbi z željo, da bi se ohranil zgodovinski spomin človeka, ki se je rodil v zavedni slovenski družini na Krasu. Cibičeva rojstna hiša je na Proseku št. 213. Kot pravi avtor, sed-

vsak dan, v soncu, dežju ali snegu, hodila v mesto prodajat vse, kar ji je uspelo izrgati trdi kraški zemlji. Tudi sam ji je pomagal, tako da je po gmajni nabiral mah in rože, ki jih je potem mama prodala mestni gospodi, in si s tem prislužil nekaj denarja, s katerim si je za praznik sv. Martina kupil prve čevlje. Ivanovih spominov je veliko. Vežani so na mladost, in sicer na "energične otroške podvige", na pustolovščine, ki so bili kot prava ljubiteljska kultura, ter na otroško iznajdljivost in živahnost, pa tudi na fašistično obdobje in vojno viro. Vaška šola je bila požgana leta 1929 in 1930, za kar je oblast obtožila slovenske izobražence. Partizansko obdobje mu je pustilo neizbrisen spomin, a tudi bolečine, saj so vse prelite kaplje krvi odigrale pomembno vlogo. Svoje poslanstvo je spoznal, ko mu je življenje viselo na nitki. Postal je bolničar in spoznal iskrene

mi otrok v družini, je "ta preprosta kamnita kraška hiša vse moje življenje ostala edini pravi dom, tudi potem, ko že davno nisem več živel v njem. Hiša ni bila velika, a za Ivančka Čibčevega, kot so me klicali vsi, kot srednjeveški grad". Ivanova mama je trideset let prodajala mleko, zelenjavo in rože v mestu. Avtor se še spominja, kako je

Majda Cibic in Ivan Cibic

narodnoosvobodilnega boja in družinskega bivanijskega prostora deli tudi z drugimi, saj je to zanimivo za celotno skupnost. Za uvodni glasbeni utrinek je Iztok Cergol z violino ob klavirski spremljavi Alenke Cergol zaigral eno izmed najlepših partizanskih žalostink Počivaj jezero v tihoti, nato je profesorica Majda Cibic ob avtorjevi navzočnosti

GORICA Zaključni nastop srednje šole Ivan Trinko

"Hurraaa, poletje!"

Dijaki srednje šole Ivan Trinko so na nastopu ob koncu šolskega leta v torek, 7. junija, v dvorani Kulturnega doma v Gorici prikazali letošnje dosežke in uspehe ter utrip žive stvarnosti. Predvsem pa so občinstvu pokazali, kako se časi spreminjajo in z njimi tudi oni, ki so polni ustvarjalnih energij in stremljenj; s pogledom, uprtim v prihodnost, kar so dobro razumeli tudi profesorji.

Levji delež je na prireditvi imel šolski zbor, ki je pod vodstvom prof. Stefana Loba v slovenščini, italijanščini, angleščini in hrvaščini zapel zanimiv izbor pesmi; pri nekaterih so zablesteli obetavne solistke. Trije fantje so ob zvokih električnih kitar izvedli zimzeleni hit Boba Dylana *Knockin' on heaven's door*, ki je naletel na topel sprejem pri mlajši publikli. Različni projekti in izletji - Evropska vas, Irska zeleni otok, meteorološka postaja, Dan na Soči pri Pevmskem parku, Zeleni teden, Miramar, Parma itd. - pa so zaživeli v predvajanju diapozitivov in video posnetkov, za kar je poskrbel prof. Francesco Biancuzzi. Udeleženci dramske delavnice, ki je potekala v popoldanskih urah pod vodstvom Vesne Tomšič, so prikazali nekaj vaj, pri katerih so spoznavali lastno telo kot gledališki "instrument". Dijaki 2. B razreda so nato uprizorili lastno interpretacijo pravljice *Cesarjeva nova oblacija*; na pobudo prof. Maje Brajkovič so namreč Andersenovo predlogo oktobra lani priredi-

li po svojem okusu, jo "posodobili in popoprili". Pod dragocnim mentorstvom amaterskega veterana Boža Tabaja so jo izpili in postavili na oder (28. junija jo bodo ponovili v Mavhinjah). Ker je hotelo sodelovati kar čim več dijakov, so nastopili kar trije stilisti in dva cesarja; eden od dveh je tik pred koncem zgodbi ce obnovil njeno sporočilo z besedami: "Ni važno, da si zunaj lep, najvažnejše je, da imaš lepo in dobro srce".

"Znamo tudi nagrajevati, ne samo pred pridigati", je nato povedala ravnateljica večstopenske šole s slovenskim učnim jezikom Elisabetta Kovic, ki se je nastopajočim, učnemu in neučnemu osebju zahvalila za sodelovanje pri prireditvi, nato pa odlikovala srebrne Vegove zmagovalce in nagrajence pri projektu Girilibro. "Najlepše in največje priznanje", študijsko nagrado v spomin na prof. Ivana Sirka, ki ga podeljuje Sindikat slovenske šole za dosežke v znanju slovenskega

jezika, je podelila Filipu Müllerju. Večer se je nadaljeval z baletnim utrinkom osmih deklet "Violets", nakar sta dijakinji privabili na oder profesorici Lučano Budal in Danielo Ferfoggia, ki ob koncu službene poti zapuščata šolske katedre. Bili sta "dragoce- ni učiteljici, vedno v pomoč in oporo", zato, sta poudarili dijakinji, jima voščijo, da bi se poslovlili z zavestjo, da je bil njun trud "v nas in šolo dobro vložen". Prof. Ferfoggia je dijakom zaželela, da bi bili uspešni v življenju in srečni, prof. Budal pa je povedala, da je skoraj dve tretjini življenja preživela na Šoli Trinko, v stiku z mladimi, v katerih vidi prihodnost in zagnost. Priznala je, da "bo trdo" se sprijazniti z dejstvom, da ne bo več imela opraviti z dijakmi, ki so za profesorja motor, saj ga ženejo naprej. V svojih zadnjih besedah je mlade pozvala, naj ne pozabijo na svoj izvor in svoje korenine, ter naj ostanejo zvesti temu, kar so.

skom v Sloveniji ga je spremljala tudi velika gospodarska delegacija, zato pričakuje, da bosta državi v prihodnje tesneje povezani tudi z gospodarskimi vezmi. Pred odkritjem spominske plošče Mehdiyu Husejnzadeju - Mihajlu je spregovoril tudi predsednik Društva slovensko-azerbajdžanskega prijateljstva Ivan Bašin. Novogoriški župan Matej Arčon je med drugim dejal: "Z vašim obiskom odpiramo nova poglavja v Mihajlovi dediščini. S sodelovanjem gospodarstvenikov iz obeh držav postajajo naše vezi še trdnjše in skupaj se lahko razvijamo in tvorimo uspešno gospodarsko pot". Pred odprtjem spominske plošče je azerbajdžanski predsednik položil venec pred doprsni kip Mehdiya Husejnzadeja - Mihajla v Šempasu. Predsednika sta si po krajši slovesnosti ogledala spominski muzej in se vpisala v spominsko knjigo novogoriške občine. Med azerbajdžanskimi borbci, ki so se borili skupaj s primorskimi partizani, zavzema posebno mesto Mehti Husejnzadeh - Mihajlo, ki je pod streljo nemške vojske padel 2. novembra 1944 v Vitovljah. Tam stoji spomenik v njegov spomin, leta 2007 pa so mu postavili spomenik tudi v Šempasu.

bomo pa mi izpustili", tvegaš vsaj lastne občutke krivde, če ti že uspe izogniti se kakšnim "dobraimernim" opazkam, ki jih preslišim, ker nima pomena razlagati. Seveda boš moral izpustiti kakšno dobro stvar. Ker se zgodi, da se dogajajo nujne in dobre stvari na treh krajih naenkrat. A, ko otroci po večerni molitvi povedo, da jim je bilo v celem dnevu najlepše to, da "smo bili vsi

Galerija pri Valetovih v Štanjelu na Krasu

Razstava lepih mozaičnih portretov Barbare Ravnikar

V izjemno lepi likovni galeriji Pri Valetovih v Štanjelu na Krasu, tik zraven znane Kraške hiše, ki jo oskrbuje Goriški muzej, so v četrtek, 9. t. m., odprli razstavo mozaičnih portretov slovenske umetnice Barbare Ravnikar, ki je leta 2007 diplomirala na akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, smer slikarstvo, o temi Slika versus mozaik.

V Štanjelu je njena dela predstavila likovna kritičarka prof. Bojana Čampa, ki je povezala umetnične mozaike s poklonom arhitektu Maksu Fabianiju. Ravnikarjeva je upodobila tudi Fabianija in portret razstavila. Barbara Ravnikar razstavlja niz portretov v mozaiku znanih Slovencev in med njimi smo z velikim veseljem odkrili tudi odličnega mozaik - portret znane goriškega duhovnika Marijana Markežiča, ki je ob drugih znanih Slovencev, med njimi naj omenimo igralca Sašo Pavček, pisatelja Vitomila Zupana, Zupanovo ženo Niko Zupan, upodobljeni so tudi likovnica Karla Bulovec, general Rudolf Majster, pisateljica Vera Mihelič, arhitekt Maks Fabiani in Titka Mirovič.

"Mozaik ponuja iluzijo brezčasnosti. Tako kot je kamenje na poti, v morju, gorah spremljalo veliko generacij pred nami in tudi našo, lahko pričakujemo, da bo spremljalo

Barbara Ravnikar in Bojana Čampa (foto JMP)

še veliko generacij za nami!" pravi Barbara Ravnikar, ki dodaja: "To večnost materiala želim izkoristiti v enoviti, živi podobi posameznika, saj vsak, vsem splošno poznan, ali zgolj nekdo izmed nas, pušča sled, spomin ter tako objekt v mozaik na neki način postaja večni..." Razstava bo na ogled do konca junija!

JUP

Mestno središče (69)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

V Gorico so prve štiri Marijine sestre prišle iz Ljubljane leta 1942, in sicer s. Angela Pevec, s. Mediatrika Šebat, s. Veronika Godnik in s. Hieronima Buršič (*Kronika Marijinih sester v Gorici*). Usmiljeni bratje, ki so v našem mestu vodili bolnišnico v ulici Diaz in so bili prisotni tudi v Ljubljani, so jih namreč naprosili, da bi v Gorici delale kot bolničarke. Delo je bilo vse prej kot lahko, saj so ga opravljale v hudih vojnih in povojnih razmerah.

Po štirih letih je v Gorici ostala le še s. Angela Pevec, kateri se je leta 1948 pridružila s. Justa Dolhar. Leta 1949 so ju slovenske šolske sestre, ki so bile v službi v goriškem malem semenišču, zaprosile za pomoč pri delu, saj je bilo v semenišču preko sto študentov in profesorjev, za katere je bilo treba skrbeti. V tej službi sta obe sestri ostali do leta 1952, nato pa sta semenišče zapustili in se posvetili strežbi bolnikov po njihovih domovih. To je bil pravzaprav že začetek goriške postojanke Družbe Marijinih sester, vendar je bilo za razvoj le-te nujno potrebno, da bi Družba prišla do lastne hiše. To se je zgodilo decembra 1954, ko je s. Justa s pomočjo sorodnikov za sestrsko skupnost kupila manjšo hišo v ulici C. Cantu'. Skupnost je pod njenim skrbnim in modrim vodstvom rasla in sestre so tako začele razmišljati, da bi si kje priskrbele nekoliko večjo hišo. Priložnost se je ponudila leta 1962, ko jim je bila dana možnost za nakup hiše na Korzu Italija, v kateri so še danes. Za pravno ureditev je poskrbel msgr. dr. Rudolf Klinec, škofijski kancler. V veliko pomoč pri nakupu in preureditvi hiše je bil sestram g. Štefan Viator, goriški trgovec in gospodarski strokovnjak (*Podatki: prednica s. Andjelka Grgič in zapiski s. Juste Dolhar*). Hiša nosi naziv: *Dom Marije Kraljice*. V njej sestre nudijo oskrbo ostarelim gospem.

V hišni kapeli je vsak dan in vsak praznik sv. maša. Bogoslužje opravlja msgr. dr. Oskar Simčič, škofijski kancler in škofov vikar za slovenske vernike. Več let je tukaj maševal msgr. dr. Rudolf Klinec. V ulici Cantu' sta bogoslužje opravljala g. Marijan Komjanc in g. Janez Eržen (*Kronika Marijinih sester v Gorici*).

Naj tu omenim še s. Mihelangelo Maraž, doma iz Števerjana.

Sestra Mihelangela je bila znana tudi v širši javnosti zaradi svojega neutrudnega delovanja med bolniki v Sloveniji, saj je sodelovala pri *Predalu dobrote*, ki ga je v Ljubljani odprlo Ognjišče in za kar jo je naprosil g. Franc Bole. Delovanje je dobivalo vedno večji razmah in je polagoma preraslo v gibanje *Prijateljstvo bolnikov in invalidov* (K. H., *Koledar GMD 1997*). Prav tako pa so z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo v goriškem mestu stregle bolnikom po njihovih domovih njene sestre: s. Mediatrika, s. Imakolata, s. Gabrijela, s. Benjamina, s. Lavrencija (*Podatki: s. Andjelka Grgič, prednica*). Marijine sestre delujejo v mestnem središču v Ljubljani ter na Dobrovi pri Ljubljani, nadalje v Predoslah pri Kranju, v Mariboru in na Hrvaškem. Delujejo tudi v Sloveniku v Rimu, na Slovaškem v Žilini severovzhodno od Bratislave in v Kanadi.

Prisotne so v afriški državi Benin, nadalje v Bosni in Hercegovini ter v Kijevu v Ukrajini, kamor so prišle na povabilo lazaristov, ki imajo tu sedež svoje novoustanovljene province sv. Cirila in Me-

S. Justa Dolhar

Dom Marije Kraljice - pročelje

toda. Delo Marijinih sester je povsod zelo cenjeno. Tudi v našem mestu so zelo spoštovane in priljubljene. Zaradi pomanjkanja poklicev so svoje delo po hišah morale nekoliko omejiti. Kljub temu je njihova prisotnost v mestu izredno dragocena in kar nepogrešljiva.

/ dalje

Odkritje spominske plošče Mihajlu

Slovesno v Šempasu

Azerbajdžanski predsednik Ilham Alijev je v petek, 10. junija, ob koncu obiska v Sloveniji z gostiteljem, slovenskim predsednikom Danilom Türkem odprl muzej azerbajdžanskemu narodnemu heroju Mehdiyu Husejnzadeju - Mihajlu v Šempasu pri Novi Gorici.

spominjamo tudi globljih korenin, ki nas povezujejo, to je boja proti fašizmu in nacizmu. "Tega se je vredno danes spomniti, kajti brez zmage nad fašizmom in nacizmom ne bi bilo današnje Evrope, ne bi bilo današnje blaginje in današnje povezanosti, ne bi bilo trajnega miru", je poudaril slo-

Foto Boris Slikar

"Ta slovesnost nas povezuje z našo preteklostjo in z našimi prijatelji iz Azerbajdžana", je v nagovoru poudaril predsednik Türk. Povedal je, da se v času, ko obe državi praznujeta dvajseto obletnico osamosvojitve,

venski predsednik. Zbranim je spregovoril tudi Ilham Alijev, ki se je zahvalil prebivalcem Šempasa in novogoriške občine za ohranjanje spomina na narodnega heroja Mihajla, sina dveh narodov. Med obi-

S 1. strani
Počitnice!

Današnja ponudba - tako peštra, tako vabljiva, kaj vse se bodo otroci naučili in spoznali, predstavlja skušnjavo, da se preprosto ne ukvarjamo z lastnim organiziranjem družinskega časa. Če rečeš: "To

bomo pa mi izpustili", tvegaš vsaj lastne občutke krivde, če ti že uspe izogniti se kakšnim "dobraimernim" opazkam, ki jih preslišim, ker nima pomena razlagati. Seveda boš moral izpustiti kakšno dobro stvar. Ker se zgodi, da se dogajajo nujne in dobre stvari na treh krajih naenkrat. A, ko otroci po večerni molitvi povedo, da jim je bilo v celem dnevu najlepše to, da "smo bili vsi

doma", mi to zadošča. Ker smo kot družina očitno to potrebovali. Razmišljanje ni namenjeno dajanju receptov v smislu, kako preživeti počitnice. Ker receptov v takih stvareh ne more biti. Ker je toliko receptov, kolikor je družin. Je le spodbuda, da preverimo, kaj želimo in kaj zmoremo narediti, da bodo otrokom počitnice lepe in da nas bodo še bolj povezale z njimi.

Vlada v manjšini

Zmeraj več zahtev za predčasne parlamentarne volitve

Slovenijo močno zaznamuje bližnje proslavljanje 20. obletnice ustanovitve samostojne države in globoka vestranska kriza, ki ji še ni videti vseh razsežnosti in izhoda. Najpomembnejši vzrok zanjo je predvsem vztrajanje političnih strank vladne in parlamentarne koalicije pri njihovih obrazcih in usmeritvah vladanja in upravljanja države, čeprav največji del javnosti sedanje levosredinske politike in vlade ne podpira in ji ma ne zaupa. Vlada in parlament imata seveda mandat, pridobljen na državnozborskih volitvah, kar je skladno z ustavo in ju torej ni mogoče prisiliti k odstopu, pa naj bi bile razmere v družbi in državi še tako kritične. Vendar bi morala biti najpomembnejša odgovornost do državljanov, ki zahtevajo spremembe in novo

politiko, ki naj bi Slovenijo omogočila nov in pospešen razvoj in ji povrnila ugled v evropski zvezi. Premier Borut Pahor rad ponavlja, da je on najbolj sposoben in primeren za premaganje težav in krize v državi. Zato bo vodil manjšinsko vlado, pri čemer ga podpira le stranka socialnih demokratov, največja stranka koalicije. Drugi dve stranki koalicije, Zares, ki jo vodi Gregor Golobič, in LDS, ki ji predseduje Katarina Kresal, sicer od premierja zahtevata, da bodisi prenovi vlado oz. oblikuje novo, toda kaže, da že popuščata v svojih stremljenjih, v težnji pač, da odbržita svoj delež v oblasti. Predsednik vlade, zdaj torej manjšinske, Borut Pahor, pravi, da bo v juliju po predložitvi spremembe državnega proračuna za letošnje leto v parlamentu zahteval glasovanje o zaupnici vladi in njemu programu, če zaupnice ne bi dobil, pa bi se on in njegova večinska parlamentarna stranka odločila za razpis predčasne državnozborskih volitev. Za razpis predčasne volitev se že zdaj zavzemajo državni poglavar dr. Danilo Türk, SDS, največja opozicijska stranka, ki jo vodi Janez Janša, SLS in seveda vse zunanje parlamentarne politične stranke. Resetiranje z volitvami pa je naslov nove zelo odmevne spletne strani, na kateri znane politične osebnosti, Gregor Virant, Janez Šušteršič, Marko Pavliha, Matej Lahovnik, Rado Pezdri in Žiga Turk, državljane pozivajo, naj podprejo predčasne volitve. "Še posebej pozivamo predsednika vlade in poslance, da pokažejo zrelost in državotvornost, ki ju od njih zahteva sedanji politični

trenutek, in s svojimi dejanji nemudoma omogočijo predčasne volitve", so zapisali na spletu. Svoje stališče do stanja in sporov med strankami vladne koalicije je na spletu pojasnil tudi sociolog in politični analitik Matevž Tomšič. Meni, "da sta stranki Zares in LDS ter predvsem njuna predsednika Gregor Golobič in Katarina Kresal del problema in ne rešitve". Opozoril je nadalje, "da je problem slovenske levice njena vezanost na strukture, ki izhajajo iz nekdanjega režima. Ta popkovina, ki jo veže na nekdanji režim, v veliki meri onemogoča modernizacijo slovenske levice". V pregledu pomembnejših dogodkov, ki so se zgodili v Sloveniji, omenjamo, da so na TV Sloveniji pripravili nov dokumentarni portret nekdanjega predsednika države Milana Kučana. V njem so

prikazali in poudarili njegove zasluge in delež, ki jih je imel pri osamosvojitvi Slovenije. Milan Kučan uživa ugled v dobršem delu slovenske politike in javnosti in spada med karizmatične osebnosti novejšje slovenske zgodovine. Pomenljivo in zanimivo je, da je skupina vernikov in drugih državljanov ob 20-letnici sa-

mostojne Slovenije pripravila Dan molitve in posta za domovino (o tem imamo zapis na 4. strani našega tednika).

Nova pričevanja o državi in naši preteklosti

V Sloveniji se nadaljuje intenzivno izdajanje knjig in drugih publikacij s pričevanji o slovenski državi, dogodki ob osamosvojitvi Slovenije in o sedanjih razmerah v družbi in državi. Tako je ustanovitelj slovenske zunanje politike dr. Dimitrij Rupel napisal knjigo o mednarodni politiki in opredeljenosti Slovenije, čez nekaj dni pa bo založba Nova revija predstavila

Zgodovinski atlas Slovenije. V njem bo prikazana in obravnavana celotna zgodovina Slovenije, od novega veka do samostojnosti države. Nova Slovenska zaveza pa je izdala knjigo z naslovom Resnica o domobranstvu, napisal jo je Ivan Košutnak.

Po njegovem zatrjevanju bo o domobranstvu treba napisati, "vse dokler bodo levičarji pod rdečimi prapori in znamenji prirejali partizanske proslave".

Marijan Drobež

Dimitrij Rupel

Predstavitev dveh novosti v knjigarni Celjske Mohorjeve v Ljubljani

Četverorečje Alojza Rebule in Samostojna Slovenija, bodi pozdravljena!

V knjigarni Mohorjeve družbe v Ljubljani so v ponedeljek, 13. junija, predstavili dve knjižni novosti, in sicer nov roman Alojza Rebule z biblično zvonečim in simbolično povednim naslovom *Četverorečje*, ki je izšel pri Celjski Mohorjevi družbi, ter knjigo, izbor člankov iz zamejskega periodičnega tiska v obdobju 1988-1991 o procesu osamosvajanja naše matične domovine, *Samostojna Slovenija, bodi pozdravljena!* v založbi GMD, ki je svojo krstno pred-

stavitev doživela v Gorici 23. maja. Med prisotnimi časniki in ostalim občinstvom sta obe vzbudili veliko pozornosti. Pisatelj Rebula je v temperamentnem nastopu poudaril, da je svoj najnovejši zgodovinski roman postavil v dobo razsvetljenstva, ko se začne oblikovati tudi narodna zavest, kot jo pojmuemo v moderni dobi. Samo dogajanje se razpleta med Slovenijo in Francijo v času francoske revolucije. Glavni junak Norbert Berivoj je mlad tajnik pri baronu Žigi Zoisu

in se navdušuje za ideale francoske revolucije: svoboda, enakost, bratstvo, ker ima to geslo kot pravo napoved novega sveta za uresničevanje krščanskih idealov. Za doseg tega cilja in da bi v domovino prinesel svežih idej, žrtvuje srečni za-

kon ter se napoti v uporno Vandejo, da bi tam prepričal protirevolucionarje, naj ne delujejo proti svežim,

prenovitvenim stremljenjem, a propade. Pisatelj je prisotnim tudi zaupal sporočilo romana, češ da moramo Slovenci še dozoreti v narod s polno, moderno, ne-šovinistično narodno zavestjo.

Tudi druga knjiga, ki so jo predstavili v ponedeljek v slovenski prestolnici, *Samostojna Slovenija, bodi pozdravljena!*, je po besedah celjskega urednika, Andreja Arka, odraz primorskega državotvornega čutenja in gledanja na dogajanja ob osamosvojitvi Slovenije. Po besedah urednice Marije Češčut, izbor objavljenih člankov potrjuje namreč dalekovidnost in srčnost številnih časnika, ki so spremljali, komentirali dogodke in o njih poročali: od aretacije Štirih, leta 1988, do odhoda jugoslovanske armade iz Slovenije, leta 1991. V knjigi je zajet celoten potek demokratizacije in osamosvojitve Slovenije v tednikih Katoliški glas, Novi list, v čedajskem štirinajstnevniku Dom in v mesečniku Mladika.

Marko Tavčar, Marija Češčut, Zora Tavčar in Alojz Rebula (foto Tino Mamič)

Kriza je še močnejša

Življenje ali smrt!

Po propadlih referendumih je kriza še močnejša in trdnjša. Pahorjevo mesto ni več na čelu slovenske vlade, tako menita zdaj tudi ostala dva partnerja manjšinske koalicije, Gregor Golobič in Katarina Kresal. In zanimivo, Golobič je Pahorju dal zelo jasn timerin, do kdaj mora odstopiti in pustiti pot popolnoma novim obrazom v vladi: 25. junij. Ali, povedano drugače, dan državnosti. Povedano še nekoliko drugače: 20. rojstni dan samostojne Slovenije. V nasprotnem primeru bo Zares pozdravil "žaluzočo premierjevo družčino" z besedami: "Na svidenje nikoli več"! Izbrani datum ni samo naključje. Gre za zelo simbolično sporočilo. Minister Gregor pravi Borutu: "Če sam prej ne odstopiš, bom jaz poskrbel, da zate ne bo več nobene možnosti za nadaljevanje križnega pota tega mandata". In podporo bi mu odzval v dneh, ko se bo Slovenija domoljubno spominjala na dogodek izpred dvajsetih let, ko je junaško stopala na pot samostojnosti. Primerjava med tedanjimi, že skoraj legendarnimi trenutki in bežo zdajšnje politične situacije bi bila za Boruta Pahorja še toliko bolj ponižujoča. Borut Pahor ni čakal 25. junija za odgovor na povabilo k odstopu, ki sta mu ga poslala oba partnerja. Kot je bilo seveda pričakovati, je ponudbo "prijazno" in odločno zavrnil in šel naprej po svoje. Po padcu referendu-

mov in pokojninske reforme se je odločil, da bo vseeno skušal Slovenijo odbržati v gospodarskih parametrih, ki jih je zastavila Evropa. To pomeni rez javnih financ v višini 400 milijonov evrov, ki ga želi Pahorjeva vlada izvesti v obliki rebalansa proračuna oziroma interventnega zakona.

Patrick Vlačič

na. In na to, tako je Pahor govoril v prejšnjem tednu, bo vezana zaupnica vladi. Življenje ali smrt. **Le kdo bi želel v novo vlado?** Preden pogledamo, kaj bi dejansko prinesel Pahorjev rebalans, pa je treba še nekoliko špekulirati, kaj imata v mislih Golobič in Kresalova in kako je to izvedljivo. Popolnoma prenovljena vlada (vključno z menjavo ministrskega predsednika) bi le dobro leto pred naravnim iztekom mandata v vsakih okoliščinah bila slaba izbira: to navsezadnje potrjuje tudi slaba popotnica, ki jo je nekajmesečna Bajukova vlada leta 2000 imela za desnosredinske stranke na volitvah oktobra tistega leta. Še toliko slabša pa je taka izbira v

današnjem času, ko je potrebna takojšnja odzivnost zaradi hudih gospodarskih težav, v katerih je Slovenija. Že res, da je odzivnost v Pahorjevi vladi danes tako pogosta "dobrina" kot voda nekje sredi Sahare. Dejstvo pa je, da bi imela nova vlada, kdorkoli bi jo že vodil, še bolj počasne refleksije. In to bi bilo povsem razumljivo: navadno ima vsaka novoizvoljena vlada 100 dni časa za umestitvev in zagon dela. Morebitna nova vlada, ki jo želi Golobič, pa bi morala že od prvega dne delati s polno paro. In to je nemogoče ter bi kvečjemu imelo nasprotni učinek. Novi premier in novi ministri bi pretirano hiteli pri svojem delu v želji nadoknaditi zaostanek, ki se meri v stotinah milijonov evrov, in bi tako z večjo verjetnostjo sprejemali nepremišljene ukrepe. Hkrati bi težko našli človeka, ki bi si namesto Pahorja prevzel križ in bi pripeljal že itak zavožen mandat do konca. Golobič in Kresalova svojih kandidatov ne ponujata, ker pravita, da je premierski stolček v izključnem dometu SD-ja kot največje stranke. To seveda drži, dejstvo pa je, da niti Zares niti LDS v tem trenutku ne bi bila pripravljena sprejeti vodenja vlade, ker bi to samo še bolj uničilo njuno že porazno popularnost. Isto velja za potencialne kandidate iz SD: kdorkoli bi eventualno sprejel funkcijo namesto Pahorja, bi storil politični samomor. **Pahorjev pohod do "zadnje kapljice krvi"** V prejšnjem tednu so v igro imen

za novega mandatarja najbolj tlačili ministra za promet in podpredsednika stranke SD Patrica Vlačiča. Javno se Vlačič do teh neuradnih namigovanj ni opredeljeval, zelo zgovorna pa sta bila najprej šolski minister Igor Lukšič in kasneje sam Borut Pahor, ki sta dejala, da se morajo partnerji zadovoljiti z obstoječim stanjem. Vlačič neformalno res velja za Pahorjevega naslednika najprej na čelu SD in v enem od prihodnjih mandatov tudi na čelu vlade. VSD-ju pa je jasno, da bi njihov pristaneč na zahteve dvojca Golobič - Kresal pomenil osebno blamažo in dokončno pokoritev velikega SD (na zadnjih volitvah 30%) malima strankama Zares (leta 2008 9,4%) in LDS (leta 2008 5,2%). Stranka, ki je danes v parlamentu toliko večja od partneric, si tega enostavno ni smela dovoliti. In Pahor se je tako obrisal pod nos za Zaresove pogoje in oznanil nov "odrešilni paket", ki bi po padcu pokojninske reforme moral začasno rešiti slovenske javne finance in pripeljati primanjkljaj v okvir evropskih zahtev. Pahor želi tako prihraniti 450 milijonov evrov: čedno vsotico, ki pomeni nekaj več kot 1% BDP-ja, želi prihraniti delno z rezi v zdravstveni blagajni (šlo naj bi za znižanje investicij, ne zdravstvenih storitev) in z zamrznitvijo zaposlovanja v javnem sektorju vse do konca naslednjega leta. Če rebalans ne bo prestal državnozborske preizkušnje, bo vlada odstopila, se je še pridušal Pahor. Življenje ali smrt. **Janševe predčasne volitve** Hkrati je svojo ponudbo Pahorju "oddal" tudi Janša: obljubil mu je podporo za spremembo zakon-

oade, ki ureja predčasne volitve, in možnost za morebitno koalicijo v novem mandatu, če Pahor pristane na predčasne volitve. Pahor ponudbe ni želel komentirati neposredno, v SD pa so nekoliko po ovinkih sporočili svoj ne. In to je spet logično: če bi jo, bi v javnosti izpadlo, kot da se je največja slovenska stranka uklonila svojemu najmočnejšemu tekmeču brez boja. In nazadnje se ob tem postavlja še vprašanje, ali si Janša res želi takoj na volitve ali želi s svojimi ponudbami samo še bolj oslabiti SD? Tudi zanj velja namreč ugotovitev, da je današnji čas najslabši za prevzem oblasti. Legitimno se je zato vprašati, ali ne bi bilo zanj boljše še malo

počakati in opazovati razvoj dogodkov v naslednjih mesecih. In nazadnje: ali si morda, kljub drugačnim javno izraženim stališčem, v resnici mar ne želi počakati z volitvami do naravnega izteka mandata in si tako pridobiti nekaj časa za predvolilno strategijo? V nasprotnem primeru bi se moral kaj kmalu lotiti številnih nepriljubljenih ukrepov: moral bi predlagati na primer novo pokojninsko reformo, potem ko je prejšnji, ki ni prestala referenduma, tako izrazilo nasprotovanje. A za odgovor na to vprašanje bomo morali počakati še kak teden, da se razvije klobčič reform, ki jih bo predlagal Pahor.

Andrej Čermic

Beli golob je poletel tudi v Ogleju

Foto JMP

Minulo soboto, 11. junija, je bilo v lapidariju Arheološkega muzeja v Ogleju izjemno slovesno, saj so v slovenskem in italijanskem jeziku v izredno lepem okolju predstavili mednarodno mirovniško organizacijo Beli golob, predvsem pa nov glasbeni projekt znanega goriškega pevca Giannija Rijavca, ki je z mlado pevko iz Ogleja Zuleiko Morsut pred časom predstavil slovensko-italijansko pesem Ljubezen je le ena - L'amore e' uno solo - Love is one. Na večeru je Gianni Rijavec predstavil mirovniško organizacijo Beli golob, prav gotovo pa je prisotne najbolj zanimalo morebitno nadaljnje sodelovanje med Zuleiko in Giannijem na pevskem področju, ki odpira nove oblike sodelovanja med sosedi.

60 let Glasbene šole Tolmin

Slavnostna prireditev

Prireditev ob 60-letnici Glasbene šole Tolmin so pomenovali *Na odru glasbe*, izvedli pa so jo 3. junija v novi šolski dvorani. Zbralo se je ogromno podpornikov te osrednje glasbene ustanove na Tolminskem, slavljenci so jih razveselili s koncertom, na katerem so se predstavili šolski orkestri. Slavje je bilo mnogoplastno. V prvi vrsti zato, ker je raznorodna in zelo bogata sama dejavnost šole. V šestdesetih letih je iz majhne, zgolj na sam kraj vezane ustanove, zrasla sodobna glasbena šola,

se dobro zavedajo, da je teorija temelj prakse in dobrega muziciranja. Ves trud je nato poplačan na koncertu, kjer so zadovoljni vsi.

Nekaj daljši staž ima harmonikarski orkester, ki ga vodi Aleksander Ipavec. Skladbe, ki so jih zaigrali, je za potrebe orkestra priredil kar sam, dvakrat pa je nastopil tudi kot solist. Na sploh lahko rečemo, da se je na šoli oblikovala izjemno ustvarjalna klima, saj v orkestrih sodelujejo vsi, učenci in učitelji, tovrstno soustvarjanje pa rodi resnično dobre interpre-

tnim ravnateljstvom lahko več kot zadovoljna. Ko je šola prevzela iz rok Pavleta Kalana (pred tem je šolo vodil tudi Makso Pirnik), ki je v šoli prvi skušal dvigniti umetniške ambicije in cilje na višji nivo, so se tudi razmere precej spremenile. V samostojni Sloveniji je glasbena šolstva dokončno dobilo enakovreden status drugim oblikam šolanja in postalo del našega nacionalnega izobraževalnega programa. To nam zavidajo mnoge bogatejše evropske države, kar dokazuje tudi pritisk učiteljev,

la, kjer se poučuje večina instrumentov, pokrivajo pa potrebe vseh treh zgornjesošolskih občin Tolmin, Kobarid in Bovec.

Velika pridobitev zadnjih let so zagotovo orkestri, ki so tudi nekakšna krona celotne dejavnosti. Lani, ko so se pogoji dela z odprtjem nove stavbe v središču mesta radikalno izboljšali, je nastal godalni orkester. Vodi ga violinska pedagoginja Mojca Križnič. Na koncertu so zaigrali pet skladb, večinoma priredb ljudskih pesmi, da pa mladi godalci stremijo k višjim izraznim ciljem, je potrdil lepo zaigran Purcellov *Rondo*, ki je vsaj v interpretacijskem smislu zahtevno delo. Prireditev, ki tokrat ni imela samo koncertnega značaja, se je nato nadaljevala s kratkim videopriказom rasti in razvoja šole, spominom pa so obujali tudi nekateri starejši in sedanji učitelji, učenci pa so plastično izrazili vsakodnevni šolski utrip. Le-ta sestoji iz lepih in manj lepih trenutkov. Lepi so nastopi in uspehi na tekmovanjih, malo težje je včasih zdržati na vajah, ki morajo biti redne in sistematične, najmanj lep del glasbenega življenja šole pa je teoretični pouk, so iskreno priznali. Toda učenci, to je bilo iz njihovih odgovorov jasno razvid-

tacije. Harmonikarski orkester je najbolj zablestel ob izvedbi znamenite Piazzollove skladbe *Oblivion*.

Pred sklepnim dejanjem, ko so se delavci šole poslovili od dolgoletne ravnateljice Slavice Mlakar, sta nastopila še dva orkestra. Pihalni, ki ga vodi Stojan Milinkovič, je naštudiral *Koncert za violončelo in pihalni orkester* Friedricha Gulde, ki je imenitno kombiniral klasično glasbo in jazz, včasih pa posegal celo po rockerskih ritmih. Otrokom očitno zelo zanimiva skladba, saj so jo igrali strastno in zavzeto, v solističnih partijah pa so zopet nastopili profesorji – na violončelu Aleksander Sluga, s harmoniko Aleksander Ipavec, s klavirjem pa Paola Chiaubudini.

Večer je v glasbenem programu sklenil najbolj profiliran orkester, ki veliko nastopa tudi izven šolskih okvirov in nosi ime Jazz Punt Big Band. Umetniški vodja, razpisatelj Matija Mlakar, je za nastop pripravil tri udarne skladbe, kjer so do izraza prišli tudi improvizacijski vložki posameznih solistov. Ravnateljica Slavica Mlakar, ki se s tem šolskim letom poslovlja od redne zaposlitve, odhaja namreč v pokoj, je s svojim enaindvajset-

predvsem iz sosednje Italije, ki želi poklicno kariero nadaljevati v Tolminu. Mlakarjeva se je vsem zahvalila za izjemno lepo sodelovanje in seveda šoli zaželela še veliko ustvarjalnih dosežkov. Teh ne bo težko doseči, saj se je prav v času njenih mandatov kolektiv pomladil, profiliral in strokovno okreplil. Največji dosežek njegovega vodenja pa je nova stavba glasbene šole, za katero se je zavzemala več kot deset let in je danes zagotovo ena najimpozantnejših na Slovenskem (verjetno tudi širše), predvsem pa je opremljena po sodobnih standardih, ki omogočajo vrhunsko delo in glasbenopedagoški razvoj.

Ob tem častiljivem jubileju so izdali tudi zbornik z istoimenskim naslovom *Na odru glasbe* (uredila ga je glasbena pedagoginja Katja Skočir), v katerem sta poleg zanimive statistike, krajsih priložnostnih zapisov in slikovnega gradiva priloženi tudi dve zgoščenki, ki zvočno ponazarjata dosežke mladih glasbenikov. Na prvem so posnetki, ki so nastali v studiu Radia Koper v letih 2002 – 2010, na drugem pa so skladbe, ki jih je tonski mojster Borut Čelik posnel v Glasbeni šoli Tolmin.

Jože Štucin

Slovenska tiskovna agencija

20 let del slovenskega medijskega prostora

Slovenska tiskovna agencija (STA) praznuje 20-letnico delovanja. Ustanovljena je bila 3. junija 1991, le nekaj dni pred razglasitvijo samostojnosti Slovenije pa je objavila prvo novico. Jubilej bo STA obeležila s slovesnostjo v Mestnem muzeju, častni pokrovitelj in slavnostni govornik pa bo predsednik republike Danilo Türk.

Snovalci STA so se že ob koncu '80. let prejšnjega stoletja zavedali pomena informacij za oblikovanje medijske podobe Slovenije, ki je bila na pragu osamosvojitve. To razmišljanje je obrodilo sadove 24. maja 1991 s pogodbo o ustanovitvi STA, ki sta jo podpisala takratni Izvršni svet Skupščine RS in družba INI. Nekaj dni pozneje, 3. junija, je bila STA registrirana kot družba z omejeno odgovornostjo, prvi direktor je postal Dejan Verčič.

Dne 20. junija 1991, pet dni pred razglasitvijo samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, je STA objavila prvo sporočilo, s katerim je domačo in tujo javnost obvestila, da je namen agencije "sprotno in hitro informiranje tujih medijev in drugih institucij v tujini o dogajanjih v Sloveniji in istočasno razvoj pretoka informacij za potrebe slovenskih medijev".

"STA je pred dvema desetletjema pomembno prispevala k informacijski osamosvojitvi Slovenije, v naslednjih letih pa se je razvila v enega vodilnih ponudnikov informacij za domačo in tujo javnost na slovenskem trgu", je prehojeno pot ocenila odgovorna urednica STA Barbara Štrukelj.

Agencija je na začetku delovala kot eno uredništvo, danes pa njene servise ustvarja več kot sto novinarjev in fotografov v sedmih uredništvih: notranjepolitičnem, gospodarskem, zunanje-političnem, kulturnem, športnem, angleškem servisu ter uredništvu dopisnikov in fotografov. STA poroča o dogajanju doma in po svetu z lastnimi viri, med drugim tudi prek razvejene dopisniške mreže v Sloveniji in

tujini, ter prek partnerskih tujih agencij.

Osrednji, splošni servis v slovenskem jeziku uporabnikom vsak dan posreduje več kot 300 novic, angleški servis, ki je edini ponudnik dnevnih novic v angleškem jeziku v Sloveniji, pa približno 50. Ob tem je naročnikom dnevno na voljo več kot 200 fotografij ter tonski zapisi najpomembnejših dogodkov.

V zadnjih letih delovanja je STA širila svojo ponudbo ne le vsebinsko, pač pa tudi z dodatnimi, specializiranimi servisi. Leta 2006 je zagnala fotografski servis, jeseni 2009 pa je servis obogatila tudi z radijskimi novicami, namenjenimi predvsem lokalnim radijskim postajam. "Tudi v sedanjem medijskem okolju, ki je z uporabo naprednih tehnologij postalo še zahtevnejše, je neodvisna, verodostojna in ažurna informacija

namenjen predstavitvi prizadevanj evropskih institucij za vzpostavitev novih razvojnih modelov.

STA ima danes več kot 200 naročnikov, med katerimi so vsi pomembnejši slovenski mediji, gospodarske in finančne ustanove, državne in druge institucije. Leto 2010 je agencija sklenila s 3,6 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje storitev, čisti dobiček pa je znašal približno 46.000 evrov.

STA je v stoddostni lasti države. Po besedah direktorja STA Bjana Veselinoviča to "ni prav nič nenavadnega, saj so takšne prakse znane tudi v drugih evropskih državah". "Del sredstev za delovanje agencije zagotavlja država, del pa ga ustvari na trgu. Ker se je delež sredstev države v proračunu STA lani zmanjšal za skoraj sedem odstotkov, je agencija dodatna sredstva poiskala prek evropskih virov", je pojasnil direktor STA.

Po 20 letih delovanja nacionalne tiskovne agencije v Sloveniji se prvič obeta tudi zakonska ureditev njenega statusa. Ta bo med drugim prinesla drugačno upravljavsko obliko delovanja, ki naj bi po mnenju vlade zagotovila institucionalno avtonomijo ter okrepila uredniško in novinarsko neodvisnost.

Država bo kot lastnica po besedah Veselinoviča za

agencijo storila največ, če "ji bo dala mir in zagotovila širše pogoje za nemotno avtonomno delovanje". Ker ima država proračunskih sredstev vedno premalo, lastniško-likvidnostne razmere v medijskih hišah na Slovenskem pa so nestabilne, je po njegovi oceni edina rešitev za prihodnost STA kombiniran način njenega financiranja.

Trditev, da bi bilo bolje, če bi STA postala last več medijev, pa je po njegovem mnenju na trilih nogah, saj bi "slej ko prej prišlo do koncentracije lastništva in s tem tudi do izgube enega od atributov slovenske državnosti - tiskovne agencije v slovenskem jeziku".

bistvenega pomena. Od te 'tradicionalne vloge' na vsebinskem področju agencija ne bo odstopala, seveda pa izziv predstavljajo nove storitve in novi komunikacijski kanali, s katerimi bo STA vsebine še bolj približala uporabnikom", je dejala Štrukljeva.

Tako je leta 2009 nastala spletna podstran Krizno ogledalo (Krog), ki prinaša pregled ukrepov in najboljše praks kot odgovora na finančno in gospodarsko krizo, spletnim vsebinam STA se je lani pridružila tudi spletna stran Misli slovensko s področja kulture. Letos je agencija ob sofinanciranju Evropskega parlamenta zagnala projekt Evropa pojutriš-

Ad formandum

Poletje za mlade v Trstu in Gorici

Na Ad formandumu pripravljajo zanimivo in pestro poletno sezono. Poletni tečajji bodo namenjeni predvsem dijakom višjih srednjih šol – poletje je namreč dolgo in škoda bi bilo, ko bi ne izkoristili premora za pridobivanje novih znanj. Poletni tečajji so zasnovani primerno počitniško. Angleščine in nemščine se bodo dijaki učili z rojenimi govorniki, ki bodo razvijali predvsem konverzacijske sposobnosti dijakov, manj poudarka pa bo na "šolski" slovnici, pravopisu in književnosti. Tudi teme bodo primerne letnemu času: morje, hrabi, ples, potovanja, glasba, prijateljstva, ljubezni, filmi – o vsem tem in o marsičem drugem se bodo dijaki pogovarjali med sabo, seveda v

tujem jeziku! Skupine bodo organizirane tako, da bo vanje vključenih od 12 do 15 udeležencev - komunikacija bo na ta način bolj uspešna. Intenzivni tečajji nemščine in angleščine bodo potekali na sedežih Ad formanduma v Trstu in v Gorici v terminih: od 4. do 15. julija, od 18. do 29. julija in od 16. do 26. avgusta. Vsak modul traja 12

med poletjem odpraviti ob pomoči strokovno usposobljenega mentorja. Število dijakov, vključenih v skupine, je omejeno na 3 do 4. Vsak modul traja po 12 ur. "Pri organizaciji tečajev smo upoštevali več faktorjev: v prvi vrsti želimo omogočiti mladim višješolcem sproščeno učenje, primerno za poletno obdobje. Tečajji namreč ne trajajo celo poletje, tako da ima še vsak udeleželec dovolj časa, da s prijatelji ali družino odpotuje kam dlje. Poleg tega potekajo predavanja v jutranjem ali pozno popoldanskem času, tako da ostaja še čas za kopanje oz. primeren poletni počitek. In še kakovost: tujega jezika učijo rojeni govorniki oz. visoko usposobljeni učitelji, ki nudijo isto kakovost kot na tečajjih v tujini, tudi metoda dela bo ista", pravi Matejka Grgič, ki je pri Ad formandumu odgovorna za didaktiko.

Za informacije in vpise kličite na sedež Ad formanduma v Trstu (tel. 040.566360, email ts@adformandum.eu) ali v Gorici (tel. 0481.81826, email go@adformandum.eu).

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 14. junija, ob 14. uri.

Ne želimo več nasedati lažem ...

Tisti, ki smo izbrali morje

Minulo nedeljo smo se odločili, da gremo na morje, kljub neprijetnemu vremenu in nič kaj ugodni napovedi. Enostavno, ker je junij, najlepši mesec v letu, in ker je poletje. Poletje in morje pa obožujem. Nekako prerajana sem v objemu te modrine, koristi mi za telo in dušo. In najbolj me sprošča pripoved valov. Nekako kot bi skozi prod z valovi polzelo moje življenje. Morje mi govori o mladosti, o vseh sanjah, na katere sem skoraj pozabila, govori mi o življenju in o smislu teh zatonov na obzorju, pripoveduje mi o trpljenju in sreči, ki postaneta nesmisel pred večnostjo obzorja, ki se spaja z modrino. In pripoved morja, besede, ki imajo že stoletja isti zvok, je tako pomirjujoča in domača, kot bi mi govorilo življenje in kot bi valovi prinašali in odnašali čas. Zato me poleti nič in nihče ne more ustaviti, da ne iščem morja in nežne utehe, ki mi jo znajo nuditi samo valovi in oblaki. Niti referendum, ki je v Sloveniji potekal prejšnjo nedeljo, me ni mogel ustaviti, pa čeprav sem se nameravala vrniti pravočasno, da bi še lahko šla na volišče. Pa se nisem, kajti na meji s Hrvaško je bila popoldne vrsta, neskončna

pravzaprav, da take že dolgo ne pomnim. Med avtomobili je bilo največ tistih s slovensko registracijo. Tistih, ki se niso vrnili pravočasno, da bi oddali glas. Tistih, ki smo vendarle izbrali morje. S tem člankom nočem spodbujati ali podpirati državljanske brezbriznosti. Na dnu srca še vedno verjamem, da živimo v demokraciji in da moramo biti aktivni družbeni člani. Priznam pa, da verjamem vse manj, da sem vedno manj zagnana in da se vedno bolj oddaljujem od politike, politikov in teh ponavljajočih se fraz, ki jih ne prenašam več. Pokojninska reforma, predlagana v Sloveniji, je po mojem v marsičem pomanjkljiva in nesprejemljiva. Predvsem ker postavlja na isto raven lažje, intelektualne poklice in dela, ki zahtevajo tudi fizično vzdržljivost in napor. Saj ne moreš delati v mrazu in dežju na zidar-skem odru, če te boli hrbet, kolena. To so pač dela za mlajše in v teh primerih bi morala biti predvidena predčasna upokojitve. Tudi bonusi in malusi niso pravič-

ni. Kdor ima pač kaj pod palcem, se bo vseeno prej upokojil, trpeli pa bodo, kot vedno in povsod, najrevnejši. Izid referenduma je pokojninsko reformo zaustavil,

vev pa, da jo bo prej ali slej ta ali druga vlada izvedla, ker se vse dogaja po večjem, globalnem načrtu. Ker posamezne države sploh nimajo več možnosti izbire. Ker ekonomski interesi krojijo

naš vsakdan in našo prihodnost. Socialna država pa ne more biti ekonomsko konkurenčna. Priznam, čeprav me boste zaradi tega obsojali, da se tudi volitev v Italiji tokrat nisem udeležila. Tudi tu je prišlo do časovnih zapletov, zaradi katerih nisem mogla z doma in se nisem mogla zapeljati do sedeža čez mejo. Nekoliko mi je bilo spet žal, pa vendar ne

na smeh. Mislim, da se ne bo nič spremenilo, žal imam občutek, da ima politika vezane roke, da je že čisto vseeno, kdo je na oblasti. Kajti mednarodni interesi multinacionalnih in denarja krojijo našo usodo in njihove odločitve. Mor-da sem se zadnjič veselila politične spremembe pred leti, ob zmagi Baracka Obame v ZDA. Verjela sem, da bo drugačen, ne samo,

ker je demokrat, ampak, ker je temnopolt, ker je po rodu Afričan. Pa ni nič drugačen, oprostite mi, toda sploh ne vidim, da bi se razlikoval od prejšnjega predsednika Geoga Busha. Nadaljujeta se izkoriščanje najrevnejših in beda afriških držav, še naprej se vojskuje-mo za nafto pod lažno zastavo demokracije, še naprej morajo biti otroci vojaki in še vedno imajo nekateri vse, drugi nič, ameriška borza pa narakuje lažne, fiktivne krize, ki nekaterim trgajo iz ust še tako konkretni in nujen vsakdanji kruh.

Zato mi gre na smeh, da ljudje vidijo lepoto neba v luči volilnih izidov. Nebo je lepo samo po sebi, ne glede kaj se dogaja z nami, z našo politiko. In narava je v svoji mogočnosti večna, neizpodbitna, prelepa, da bi

jo lahko skrunili z volilnimi rezultati. Enostavno ne verjamem več, ne verjamem, da bo komu, ki greje donosne stolčke v parlamentu, dejansko mar za tiste, ki v skrbeh za svojo družino čakajo v vrsti pred zavodom za zaposlovanje. Še sedaj mi gre na smeh, ko se spomnim znanega vodje italijanske levice, ki je bil zagnan antimilitarist in protestnež, ko pa je bil izvoljen v parlament, se je ponosno postavil na vojaški paradi in nenadoma postal naklonjen zavezniškim vojaškim oporiščem. Potem smo izvedeli celo, da je eden izmed najboga-tejših Italijanov, le za nekaj drobiča revnejši od samega Berluscija, in da je hodil na delavske manifestacije tako, za sprostitev. Ko so delavci sami izjavili, da ga nočejo več v svoje vrste, je nenadoma izgubil s političnega prizorišča, v spomin pa je odnesel solidno pokojnino in varno prihodnost zase in za svojo družino.

Pa saj bi še lahko naštevali, sicer vem in verjamem, da je nekaj poštenih ljudi tudi v politiki, tako na levi kot na desni, da, ker v belo-črno podobo sveta sploh ne verjamem več, kot ne verjamem v pravljice. Kljub vsemu pa priznam, da imam sama raje morje in da spadam v tisto skupino, ki je iz leta v leto bolj številna in se na dan volitev zateka v objem valov ali v tišino gozdov. Ker enostavno ne more več poslušati laži. In pika.

Suzy Pertot

Lep uspeh v naših odbojgarskih vrstah

Olympia spet v moški C ligi

Pred nekaj tedni smo potegnili delni obračun deželnih odbojgarskih prvenstev, ki pa ga kaže absolutno dopolniti še s tedaj že napovedano končno odločitvijo. Fantje Olympie so v dodatnih tekmah za napredovanje iz D lige oziroma za obstanek v C ligi premagali mlajšo zasedbo Sloge in tako dosegli načrtovan prestop med tretjeligaše. Slogaši pa so se morali žal posloviti od tega tekmovanja in bodo v prihodnji sezoni merili moči med četrtoligaši. Goričani, ki jih vodi poklicni trener Zoran Jerončič iz Liga pri Kanalu, so že od vsega začetka napovedali pohod na C ligo. Sveža postava z vrsto mladincev na igrišču je sicer

Sloga in odbojkarji z Goriškega v belo-modrih dresih so belor-deče obsodili na D ligo z dvojnimi 3:1, sami pa so se lahko po drugi tekmi v telovadnici Slovenskega športnega centra Mirko Špacapan v Gorici veselili vrnitve v C ligo. Prestop je pravično plačilo za nadarjeno in delavno skupino fantov, ki so pod Jerončičevo taktirko ogromno trenirali in v dveh sezonah sodelovanja in truda zelo napredovali. Še mladoletni člani moštva dosegajo odmevne rezultate tudi v mladinskih prvenstvih, napredovanje članske vrste pa je prišlo prav po sezoni, v kateri je društvo proslavljalo 50-letnico. Izpada Sloge v D ligo nikakor

dejstvo je bilo v bistvu pričakovano, mladi odbojkarji pa so vseeno nudili oster odpor marsikateremu tekmeču – ne nazadnje Olympii v play-outu – in med letom dozorevali. Ne gre pa pozabiti, da je do tega izpada prišlo v letu, v katerem se je prva Slogina ekipa zavihtela v razgovno B2 ligo. Po poslednji sezoni v igri pod košema lahko malce popravimo obračun izpred treh tednov, ko smo zapisali, da je bila letina dokaj povprečna. Danes lahko zatrdimo, da sta Sloga Tabor in Olympia z navdušujočim napredovanjem poskrbela, da je med moškimi obračun vendarle pozitiven, pri dekletih pa ostajamo pri stališču, da so bila prvenstva za slovenske barve res klavrna; po več letih smo celo ostali brez zastopnika v C ligi.

V novi sezoni bosta tako pri ženskah naša edina predstavnik na deželni ravni četrtoligaša Kontovel in Sloga (ki bi sicer lahko bila naknadno spet vključena v C), pri moških pa bo bistveno bolj živahno. Pri Slogi Tabor so v bistvu zagotovili, da bodo sodelovali v osvojeni B2 ligi, v kateri želijo tudi ostati. Med tretjeligaši bodo na startu kar tri šesterke z Goriškega, in sicer Olympia, Soča in Val. V D ligi pa bo igrala druga Slogina ekipa. Pregled potrjuje, da je ženski sektor pri nas v hudem zatonu, pri moških pa je vendarle precej več perspektiv, četudi je mogoče kakovost preveč razpršena.

HC

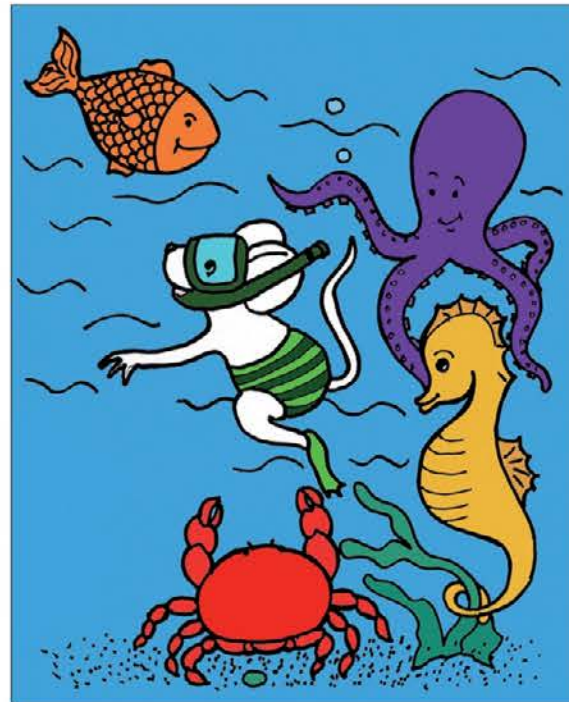
Deseta številka otroške revije Pastirček

Zlati počitniški dnevi so že tu!

Tudi 65. letnik Pastirčka je srečno dočkal junijsko številko. Vse šolsko leto je dragi prijatelj otrok Pastirček spremljal naše šolarje, jih bodril pri delu, jim pripovedoval lepe zgodbe, vselej prepredene z vzgojnimi nauki, jih učil moliti in jim na preprost način prikazoval zgodbe iz Sv. pisma in Jezusovo življenje in delo, jih spodbujal pri ročnem in miselnem ustvarjanju, jih kratkočasil in jim, skratka, pomagal rasti in spoznavati svetle strani življenja. Pospremil jih je tudi v bližnje, premalo poznane kraje naše ljube domovine. Prav o njej govori pesem V. T. Arharja, ki opeva vse, kar dela našo domovino lepo in jo Pastirček v junijski številki poklanja samostojni Sloveniji za njen 20. rojstni dan. Krasne biserčke iz naše bližnje okolice tudi tokrat podarja rubrika Trije na potepu, ki jo bralcem namenja Marijan Markežič. Opisuje namreč, kako je stric Maks Tjašo in Pastirčka pa še prijatelje, ki so privozili s Tržaškega, peljal na Trstelj, 643m visoki hrib nad Vipavsko dolino, s katerega je čudovit razgled na bližnjo in daljno okolico do Julijskih Alp in morja. Z njega peljejo pešpoti in kolesarske steze v Renče, Dornberk in po Krasu. V njegovi bližini pa je še cel kup zanimivosti, tudi vezanih na 1. svetovno vojno. V poletnem času bo lahko marsikdo uresničil kak krajši izlet izmed tistih, ki jih je Pastirček tako skrbno zabeležil na svojih straneh. V uredniški beležnici Marijan Markežič veselo kliče počitnicam v pozdrav in se Pastirčkovim bralcem priporoča, naj tudi poleti

ne pozabijo na Pastirčka in naj mu kaj lepega napišejo in narišejo, da bo to lahko v jeseni objavil. Od malih bralcev se poslavljajo vsi letošnji sodelavci. Božo Rustja v rubriki Moje prve molitve predstavlja po-

zabijanje na morju in seveda vse pobarvali v kar se da živahne barve. Tudi Fofova zgodba, ki jo piše Antonella Delbianco, je prišla do epiloga. V stripu sta protagonistki dve pikapolonci, pridni tekmovalki v plavalnih veščinah. Avtorica napotkov, kako naj se obnašamo v kinu, gledališču in na koncertu, je Neža, ilustracijo pa je izdelala Danila Komjanc, ki je likovno opremila tudi poučno zgodbo o požrešni miški in pajku Antona Martina Slomška, ki nas svari pred razvadami. Da je v domači hiši najlepše, je spo-

znala debelušna mravljica v zgodbi Marize Perat; zvesta sodelavka revije je vse šolsko leto s svojimi pripovedmi trosila bralcem majhne vzgojne drobce, pomembne za življenje. Zadnja letošnja številka Pastirčka prinaša še zabavne dopolnjevanke in zanke, križanko P. Bertolini, opis ogromnega morskega sesalca glavača, ki ga je pripravila Nina Grudina, Packa W. Grudine, ki pravi, da bi bil lahko odličan, če bi mu učitelji ne popravljali napak, in sedem pisanih strani Pastirčkove pošte z živobarvnimi risbicami in zapisi bralcev in še z veliko fotografijo učencev OŠ F. Milčinski s Katinare, ki so si 14. aprila ogledali tržaški vodovod v Štivanu. Prijetno branje in čim bolj vsele in razigrane počitnice!

IK

igrala dokaj nihajoče, vendar je bila celo sezono v samem vrhu in boljši od nje je bil v (skromni) ligi le izkušenejši San Vito, ki je napredoval neposredno. Drugo mesto v elitni skupini je pomenilo igranje dodatnih dvobojev za preskok proti ekipi, ki je iskala rešilno bilko za obstoj na višjem nadstropju. Razpletlo se je tako, da sta se v slovenskem derbiju srečala prav Olympia in

ne gre jemati tragično. Seveda, neuspeh na parketu vselej skeli, vendar rosno mlada šesterka trenerja Ivana Peterlina je v letošnji sezoni – kot že običajno drugo moško klubsko moštvo – v glavnem nabirala dragocene izkušnje, ki se bodo obetavnim fantom v prihodnje nedvomno še kako obrestovale. Ekipa je med letom v prestižni C ligi imela bolj malo zadoščanj, vendar to

OŠ J. Abram Pevma / Končna prireditev Čarobne skrivnosti gozda v nočni tišini

Ko se šolsko leto z vsemi obveznostmi vendarle začenja poslavljati in se na obzorju že svetlika zlata svoboda, si sledijo šolske prireditve, na katerih učenci radi prikažejo, kaj so delali med šolskim letom in kakšne lepe spomine bodo nosili v srcu tudi med počitnicami. Tako radoživ, s šegavo razgranostjo prepredeno prireditev so pripravili učenci OŠ Josip Abram iz Pevme. V poetičnem navdihu s hudomušnim zvenom si jo je zamislila učiteljica Lidija Jarc, ki jo poznamo tudi kot spretno tkalko pravljic in raznih zelo uspešnih gledaliških prikazov. Tokrat se je s šolarji ob pomoči iskrivih petošolk izkaza-

la tudi kot koreografinja. V torek, 7. junija, popoldne se je oder Kulturnega doma v Gorici spremenil v čarobnost nočne spokojnosti v gozdu. Ko zagorijo zvezde na nebu in so v gozdu le njegovi prebivalci, se dogajajo čudne reči: vse dobi človeške lastnosti. Cvetice in trave spregovorijo in zaplešejo, jurčki-gobice se ženijo, ošabni netopirji razkazujejo svoje vragolije v letenju, sovce - posebno najlepša med njimi Kokica - razkazujejo, kako so lepe, krtek medtem ponagaja malo enemu, malo drugemu, palčki zakorakajo po ritmu Radetzkyega marša, na koncu pa se prikažejo še nežne vile, ki nosijo med ljudi nekaj drobcev te goz-

ne sreče in zarajajo svoj lahkotni ples, vmes pa žalostno opozorijo na gorje v svetu, kjer je zaradi lakote, vojn in še marsikaterega drugega zla še mnogo nesrečnih otrok. Zato pa se tem bolj spodbudno oglašajo pesem Če si srečen, ki jo zapojejo vsi nastopajoči.

Med vilami (5. r.), sovami, čuki, netopirji (4. r.), ki so se razživelji tudi v twistu, rožicami in gobicami (3. r.), med temi je bila rožica tudi drugošolka) in krptom (2. r.) se v nočni temini pojavijo drobne kresničke s svetlikajočimi se krilci, ki so jih ljubko ponazorili malčki iz pevmskega vrta; spremenili so se še v ptičje mladičke in glasove gozda. Njihov obhod je spremljala Martina Serban, ki je med šolskim letom vodila delavnico z motom Brez ritma ni življenja. Utrinke z nje so si gledalci lahko ogledali na fotografijah, razobešenih na steni dvorane, kjer so

bili tudi veliki portreti učencev, ki so jih seveda sami narisali. Malčki, ki letos zapuščajo brezskrbne dni v vrtcu, so prejeli diplome. Izročila jim jih je podravnateljica Franka Padovan. Medtem ko se je na odru vseskozi nekaj dogajalo ob govornih be-

...) in jim z duhovito šegavostjo spremenila besedilo, da se je ujemalo z odrsko situacijo in liki -, so se na platnu v ozadju prikazovale fotografije gozda, rožic, praviljčnih utrnikov, potem pa tudi fotografski izseki z izleta na Sabotin in dela v šolskih klopeh.

ustanov. Pristrčen aplavz je bil namenjen petošolcem, ki se odpravljajo na nižjo srednjo šolo; zahvale in cvetlični dar so ob koncu prejeli učiteljice Lidija, Alenka, Vesna, Marta, Andrejka, Erika, učitelj Tomaž in podravnateljica Franka, ter gospa Linda, ki

Pevmski osnovnošolci (foto M. Vogrič)

sedi, glasbi - na klavir je v živo nastopajoče spremljala učiteljica Marta Ferletič - in petju - Lidija Jarc je vpletla v besedilo same znane pesmice (Marko skače, Regiment po cesti gre, Čuk se je oženil, Mi smo vojaki korenjaki, Ne hodi za mano, Rozamunda

Toplo ploskanje, pa tudi smeh med izvajanjem sta nagradila pridne učence (vseh je bilo okoli 70), ki so v kratkem času pripravili pristrčno uprizoritev, pri kateri so za kostume poskrbele mamice, nekaj pa so si jih izposodili od različnih kulturnih

vselej priskoči na pomoč in je v zakulisju pomagala otrokom. Alenka Radetič se je v imenu staršev zahvalila učiteljicam in učencem za ves vložen trud, ter vsem, ki so pripomogli k uspehu prireditve.

Iva Koršič

SNG NG Predstavitev sezone 2011/12

Kljub težavam s srcem do novih gledaliških stvaritev!

Medtem ko besede, misli, podobe iz še ne povsem končane gledališke sezone Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica še zvenijo in se kot bleščeči utrinki prikazujejo v spominu gledalcev, je vodstvo novogoriškega gledališkega hrama zasnovalo nov repertoar za prihodnjo sezono 2011/12. Čeprav, kot pravi umetniška vodja Ira Ratej v programski knjižici, leta suhih krav niso še minila, saj se finančni prilivi z ministrstva in občine manjšajo, bodo v gledališču skušali 'kljub manjši vreči' čim boljše uresničiti načrtovane predstave, ki se bodo v prihodnji sezoni zvrščale pod naslovom Srčno. Vse uprizoritve se bodo namreč dotikale našega srca, srčnosti, pristrčnosti in odkritosrčnosti. Ta rečca nit bo povezovala sezono, ki so jo na tiskovni konferenci v petek, 3. junija, predstavili direktor SNG Nova Gorica Jožko Čuk, umetniška vodja Ira Ratej, dramaturginja Martina Mrhar in Ana Kržišnik ter vodja odnosov z javnostjo Borut Bašin (na sliki). Direktor Čuk je izrazil veselje ob uspešno uresničeni sezoni, za rea-

lizacijo katere so se potrudili prav vsi, saj ni bilo lahko ustvarjati predstave ob hrupnem gradbišču malega odra. Kljub znižanim finančnim sredstvom in vsestranskim varčevalnim ukrepom je prepričan, da bo tudi prihodnja sezona nemoteno potekala in privabila v gledališče čim več obiskovalcev. Prav to si srčno želi tudi Ira Ratej. Lanska sezona je bila

dejavnosti. Kljub vsemu temu Ratejeva upa, da bodo izpolnili ves načrtovani program in da bodo uspešno prebrodili l. 2012, ki ga napovedujejo kot leto preživetja. Trudili se bodo, da bodo uprizoritve zajele 'današnje trenutke, aktualne in ne aktualistične' in hkrati nudili gledalcem nekaj sproščujoče zabave. Predstave so letos primorsko obarvane in kar

(Eda - zgodba bratov Rusjan) in sedaj srce. Pesnikova razgibana življenjska pot "odseva duh časa, v katerem sta se rojevali želja po narodni enotnosti in borba za obstanek slovenskega jezika". Bričeva, ki bo delo tudi zrežirala (premiera bo predvidoma v septembru), je prepričana, da nam pogled v zgodovino lahko razjasni in pomaga izoblikovati tudi našo sedanjost. Gregorčiča bodo posebej trije igralci: Peter Harl, Blaž Valič in Ivo Barišič. Na velikem odru bodo v oktobru, novembru in marcu 2012 tri premiere. Prva bo drama Hlapci (1910), najpomembnejše Cankarjevo delo pa tudi slovenske dramatike nap-

sploh. V njem se zarisuje čas političnega boja, ki je takrat kot sedaj čas boja za privilegije in položaje. Režiral bo Miha Golob. Izpod šaljivke ostepa peresa Iztoka Mlakarja je izšla nova 'burkaška moraliteta' Jožef Slehernik - Pepi, navdihnilo ga je

letos za devet igralnic uležeenci lahko vpisali abonma, ki stane 22 evrov.

V goste bodo prišli SSG Trst s predstavo Zlati zmaj Rolanda Schimmelpfenniga v režiji Januša Kice, sodobna baletna predstava Tango Edwarda Cluga in Mestno gledališče ljubljansko s komedijo Nekateri so za vroče (P. Stone, J. Styne, B. Merrill) v režiji Stanislava Moše.

Kot lansko leto bodo abonenti lahko izbirali med Rednim abonmajem in abonmajem Premiera, Abonmajem 1A, Dijaškim in Študentskim abonmajem.

Spomladanski vpis je možen od 30. maja do 2. julija 2011, do 11. junija 2011 so lahko potrdili abonmaje dosedanjih abonenti; jesenski vpis bo od 29. avgusta do 1. oktobra 2011, vpis študentskega abonmaja pa od 3. do 29. oktobra.

Abonent, ki pripelje dva nova abonenta, prejme svoj abonma brezplačno! Dodatne informacije o vpisu lahko dobite na tel. številki 05 3352247 (blagajna) in 05 3352215 (odnosi z javnostjo) ali po elektronski pošti (blagajna: sng@siol.net in info@sng-ng.si). Blagajna gledališča je ob vpisih abonmajev odprta vsak dan od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00.

SNG Nova Gorica s 'srčno' ponudbo predstav domuje 'dva koraka' čez nekdanjo mejo, lepo in prav bi bilo, da bi vpisali abonma tudi naši 'zamejski' ljubitelji kakovostnih gledaliških uprizoritev in tako tudi s tem pripomogli k ustvarjanju skupnega slovenskega prostora.

IK

izpeljana pod težkimi pogoji; sicer je bilo veliko ponovitev na gostovanjih, ki so izredno pomembna. Gledališče se postopoma vrača spet med ljudi. Želi postati spet 'potujoče', kot je bilo nekoč Primorsko dramsko gledališče, ki se je v srca ljudi zapisalo tudi zato, ker je veliko gostovalo po okolici. Ratejeva upa, da bo tako tudi v prihodnje, čeprav imajo manjše občine pri financiranju gostovanj kar precej težav zaradi manjših sredstev, namenjenih za kulturne

tri bodo doživele slovensko krstno uprizoritev. Podrobno sta o izbranih delih spregovorili dramaturginja Martina Mrhar in Ana Kržišnik. Prvo bo premierno in hkrati krstno uprizorjeno delo Kdor sam do večera potuje skozi svet, ki ga je kot biografsko dramo o Simonu Gregorčiču spisal Nedra R. Bric in ga naslovlila po njegovem verzu iz pesmi Nevesti. S tem delom Bričeva končuje svojo goriško trilogijo, ki so jo označili voda (Aleksandrinke), zrak

delo Slehernik Huga Hofmannsthal, igra o smrti bogatega človeka. Predstavo bo režiral Vito Taufer, nastala bo kot koprodukcija z Gledališčem Koper. Črna komedija mlade angleške avtorice Tamsin Oglesby v prevodu Srečka Fišerja Stari ko zemlja, kakšnih petinštirideset bo kot slovenska krstna uprizoritev doživela premiero pod režijsko roko Vinka Möderndorferja. V njej se odslikavajo strahovi ob staranju in starosti. Na malem odru bo v prevodu

delo Slehernik Huga Hofmannsthal, igra o smrti bogatega človeka. Predstavo bo režiral Vito Taufer, nastala bo kot koprodukcija z Gledališčem Koper. Črna komedija mlade angleške avtorice Tamsin Oglesby v prevodu Srečka Fišerja Stari ko zemlja, kakšnih petinštirideset bo kot slovenska krstna uprizoritev doživela premiero pod režijsko roko Vinka Möderndorferja. V njej se odslikavajo strahovi ob staranju in starosti. Na malem odru bo v prevodu

Spomini na koncentracijsko taborišče Gonars (3)

Kako je bilo s pošiljanjem paketov ...

Pr eden so pripeljali pravega Raka Vinka, je stopil v pisarno polkovnik poveljnik taborišča. Ko je zagledal mene civilista, je začel kričati nad stotnikom, zakaj me je spustil v notranjost taborišča. Ko mu je stotnik razložil, za kaj gre, in je prebral Margottijevo priporočilo, se je umiril. Posil sem ga, kar je tudi nadškof Margotti napisal, da bi se smelo in moglo internirancem pošiljati pakete z živili in drugimi potrebščinami. Poveljnik je privolil in mi dal naslov za pošiljke. Takrat, ko mi ga je napisal, se je še imenovalo Koncentracijsko taborišče za vojne ujetnike št. 89, Gonars. Pozneje, nekako od maja dalje, pa se je naslov glasil Koncentracijsko taborišče za civilne internirance, št. 89 Gonars.)

Ko sem se vračal iz Gonarsa, sem v Gorici sporočil o možnosti pošiljanja paketov v taborišče. Članice Marijine družbe - imen nekaterih se še spominjam: Komjanc, Kerševan, Čermelj - so kmalu ob moralni in materialni podpori nadškofa Margottija začele pošiljati pakete. Z akcijo pošiljanja paketov sem seveda sporočil tudi v Ljubljani. To so seveda takoj izrabili svojci in sorodniki internirancev. Z akcijo pošiljanja se je začela tudi Dobrodelna pisarna, ki jo je vodil duhovnik Matija Škrbec.

Že po dobrem tednu sem se ponovno napotil v Gonars, obložen s paketi. Spremljala me je gospa Abujeva, mati enega interniranca, tudi ona z več paketi. Ko sva pakete razložila z

vlakom, sem šel prosit za kak voziček za prevoz. To pot pa sem opazil razliko: naprošeni so bili prijaznejši, prošnji so se odzvali, pomagali so in ni bilo slišati tiste opombe: "ah, tisti banditi". Največjo racijo v Ljubljani je italijanska vojaška oblast izvedla zadnje dni junija - na Vidov dan. Zajetih je bilo na stotine in stotine moških, med njimi mnogo dijakov. Odpeljavali so jih v vojašnice, redke izpustili, večino pa odpeljali v Gonars. Med odpeljanimi je bil tudi moj brat Jože, dijak, ki se je tisti dan pripeljal v Ljubljano. Stanovali smo izven Ljubljane v Polju pri Ljubljani. Spet sem imel srečo kot v marčnih racijah: ravno na Vidov dan nisem šel v Ljubljano.

Na taborišče Gonars me veže še

drug spomin: reševanje internirancev. Zgodba je tale. V noči med 30. in 31. avgustom 1942 so partizani s pomočjo terencev OF skušali zažgati tovarno papirja Vevče v fari Device Marije v Polju. Ni se jim posrečilo, zgorel je le majhen del skladišča papirja. Vojaška oblast se je takoj naslednjega dne maščevala, prečesala velik del fare Polje in odpeljala v internacijo na otok Rab čez 700 mož in fantov. Odpeljan bi moral biti tudi jaz, pa sem se rešil. Kako, na kakšen način, je posebna zgodba; sam verjamem, da se je to zgodilo ob pomoči Višarske Matere Božje. Posrečilo se mi je, da sem dosegel pri vojaški oblasti - tudi to je posebna zgodba! -, da se je začelo oktobra reševanje interniranih iz uničevalnega taborišča na Rabu. Ne vem, po katerem navdihu (mi) nam je padlo

v glavo, da smo v sezname za reševanje internirancev z Raba začeli vpisovati tudi internirance iz Gonarsa. Posrečilo se je: tu-

Nadškof Carlo Margotti

di ti so se vrnili, med njimi tudi moj brat, ki je bil interniran v

Gonarsu. Z akcijo vključevanja interniranih smo poskusili tudi za taborišče Chiesanova pri Padovi in posrečilo se nam je. Seznam je moral podpisati župnik ali tajnik fašistične krajevne stranke občin, ki so imele takega tajnika, pozneje so sezname sestavljali in podpisovali poveljniki vaških straž, kjer so le-te obstajale. Tak način reševanja iz taborišč je trajal približno do začetka leta 1943, ko ga je vojaška oblast prekinila, češ vsi v seznamu vneseni pa le niso protikomunisti. Oblast je ustanovila posebno komisijo, ki je preiskovala ideološko pripadnost vključenih v seznamu, in to je upočasnilo reševanje. Večina vojaških koncentracijskih taborišč je razpadla - interniranci so bili tako rešeni - po 8. septembra 1943, po kapitulaciji Italije. Martin Kranner